

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI
MAHALLİ İDARELER VE YERİNDEN YÖNETİM BİLİM DALI

KÖY İLK VE ORTAOKULLARIN SORUNLARINA KAMPÜS EĞİTİM
MODELİYLE ÇÖZÜM

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Mehmet DEĞMEZ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ercan EYÜBOĞLU

İstanbul, 2014

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI
MAHALLİ İDARELER VE YERİNDEN YÖNETİM BİLİM DALI

KÖY İLK VE ORTAOKULLARIN SORUNLARINA KAMPÜS EĞİTİM
MODELİYLE ÇÖZÜM

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Mehmet DEĞMEZ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ercan EYÜBOĞLU

İstanbul, 2014

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Tezli Yüksek Lisans Programı Y1012.060025 numaralı öğrencisi **Mehmet DEĞMEZ**'in "KÖY İLK VE ORTAOKULLARIN SORUNLARINA KAMPÜS EĞİTİM MODELİYLE ÇÖZÜM" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 13.10.2014 tarih ve 2014/24 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından **Dr. B. R. L. G. E.** Tezli Yüksek Lisans tezi olarak **KATILIM** edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi :03/11/2014

1)Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ercan EYÜBOĞLU

2) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Uğur TEKİN

3) Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Ramazan KURTOĞLU

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

ÖNSÖZ

Eğitim, beşikten mezara kadar devam eden bir süreci ifade eder. Bu süreçte bireyler diğer bireylerle sağlıklı ve uyumlu bir ilişki kurmak, hayatlarını daha iyi bir şekilde devam ettirmek için gerekli olan temel bilgi ve becerileri kazanırlar.

Çocuğun ilk eğitimi ailede başlar, okul öncesinde isteğe bağlı olarak sonrasında; ilkokul, ortaokul ve lisede zorunlu, üniversitede ise isteğe bağlı olarak devam eder. Bireyin eğitimi hayat boyu devam etmektedir.

2011-2012 eğitim öğretim yılında, İstanbul İl Mili Eğitim Müdürlüğü'nün "Eğitimde İyi Örnekler Paylaşımı 2012" projesinde " Artık Adımı Kendim Yazıyorum" adlı proje çalışmam birinci olarak seçilmiştir. Elde ettiğim bu başarı, tez çalışmamda beni cesaretlendirmiştir.

Tez çalışmalarımda bana çok yardımcı olan, beni yönlendiren ve her konuda desteğini benden esirgemeyen çok değerli hocam Prof. Dr. Ercan EYÜBOĞLU'na teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmanın gerçekleştirilmesinde pek çok kişinin katkısı olmuştur. En başta eğitimci eşim Elif DEĞMEZ' olmak üzere, çalışmama katkı sağlayan okullardaki idareci, öğretmen ve öğrencilere sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Mehmet DEĞMEZ
İSTANBUL

İÇİNDEKİLER

KÖY İLK VE ORTAOKULLARIN SORUNLARINA KAMPÜS EĞİTİM MODELİYLE ÇÖZÜM.....	1
(Çatalca İlçesi Örneği).....	1
1. BÖLÜM.....	1
1.1. Problem	1
1.2. Araştırmanın Önemi	2
1.3. Araştırmanın Amacı	3
1.4.Yöntem.....	4
1.5. Bulgular	4
1.6. Araştırmanın Evreni	4
1.7. Çalışmanın Hedefi.....	4
1.8. Sınırlılıklar	5
1.9.Verilerin Toplanması	5
1.10. Verilerin Çözümlemesi ve Değerlendirilmesi	6
İKİNCİ BÖLÜM.....	7
TÜRK MİLLİ EĞİTİMİ'NİN AMAÇLARI, İLKÖĞRETİMİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE EĞİTİM SİSTEMİNDE YÖNETİM.....	7
2.1. Türk Milli Eğitiminin Amaçları	7
2.2. İlköğretimin Tarihsel Gelişimi	8
2.3. Milli Eğitimde Yönetim Sistemi	9
2.4. Milli Eğitim Sisteminin Temel İlkeleri	11
2.5. Eğitimde Kalite	13
2.6. Eğitim Hakkı	17
2.7. Türkiye'deki İlk ve Ortaokullarda Kalite Sorunları	23
2.7.1. İlk ve Ortaokullarda Başarı Durumu	24
2.7.2. Bilişim Teknolojileri ve Alt Yapı Yetersizlikleri	25

2.7.3. Zorunlu İlk ve Ortaokullarda Devamsızlık Durumu.....	26
2.7.4. Ortaokulda Öğretmen- Veli İlişkilerinin Zayıf Olması.....	26
2.8. Köy Halkının Eğitimi.....	27
2.9. Türk Eğitim Yapısında Düzenleme Çalışmaları.....	28
2.10. Eğitimde Başarı.....	29
2.11. Eğitimin Amacı.....	34
2.11.1. Kampüs Eğitim Modelinin Temel Amaçları.....	36
2.11.2. Kampüs Eğitim Modelinin Alt Amaçları.....	36
2.12. Türkiye’de Sistem Bakımından İlköğretime Bakış.....	37
2.12.1. Zorunlu Eğitim.....	38
2.12.2. 6287 Sayılı Kanundaki Yeni Düzenlemeler.....	40
2.12.3. Zorunlu Eğitimde Yeni Düzenleme Uygulamaları.....	41
2.12.4. Gelişmiş Ülkelerde Zorunlu Eğitim Uygulamaları.....	43
2.12.5. 6287 Sayılı Kanun Sonrasında Köy Okullarının Durumu.....	44
2.12.6. İlk ve Ortaokulların Haftalık Ders Çizelgeleri.....	45
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	47
KÖY YERLEŞİM BİRİMİ VE SORUNLARI.....	47
3.1. Göç.....	49
3.2. Köy Yerleşim Alanlarının Dağınık Olması.....	52
3.3. Öğretmen Açısından Zorluklar.....	53
3.4. Köy Yaşamının Öğrenci Açısından Zorlukları.....	59
3.5. Öğretmen İhtiyaçları.....	62
3.6. Birleştirilmiş Sınıfların Varlığı.....	64
3.6.1. Köy İlkokullarının Birleştirilmiş Sınıflarında Eğitim Sorunları.....	64
3.6.2. Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretmenlerin Eğitim Durumları.....	66
3.7. Köy Okullarında Birleştirilmiş Sınıf Eğitiminin Yararlı Yönleri.....	67
3.8. Eğitim Araç Gereçlerinin Eksikliği.....	68
3.9. Okulların Hizmetli İhtiyaçları.....	72
3.10. Okulların Temizlik, Kırtasiye Vb. İhtiyaçlarını Karşılatabilecek Okul Aile Birliği Kaynaklarının Yetersizliği.....	73
3.11. Okullarda Sosyal Ve Kültürel Faaliyetlerini Gerçekleştirecek Fiziki Yapı Yetersizliği.....	74

3.12. Köy Yerleşim Birimleri	75
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	77
4. ÇATALCA İLÇESİNİN GENEL DURUMU VE İLÇEDEKİ	77
EĞİTİM KURUMLARI.....	77
4.1. İlçenin Genel Durumu	77
4.1.1.Coğrafi Konumu	78
4.1.2. Stratejik Konumu	78
4.1.3. Çatalca'da Köy Yerleşim Birimlerinin Nüfus Yapısı	79
4.2. Çatalca'da Temel Eğitim Kapsamındaki İlkokullar	81
4.3. Çatalca'da Temel Eğitim Kapsamındaki Ortaokullar.....	82
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	82
5. KAMPÜS EĞİTİM MODELİ İLE İLK VE ORTAOKULLARIN YENİDEN	82
YAPILANDIRILMASI.....	82
5.1. Kampüs Eğitim Modeli	84
5.2. Yerel Yönetimlerin Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile İlgili Görevleri.....	86
5.2.1.Belediyelerin Sosyal, Kültüre Ve Eğitim Hizmetleri.....	87
5.2.2. İl Özel İdarelerinin Sosyal ve Eğitim Hizmetleri.....	90
5.2.3. Köylerde Sosyal, Kültürel ve Eğitim Hizmetleri.....	91
5.3. Eğitimde Kalitenin Yükseltilmesi.....	96
5.4. İlköğretimde Model Arayışları ve Kampüs Eğitim Modeli.....	97
5.5. Eğitim Kampüsleri Projesi.....	99
5.6. Kampüs Okulları ve Karşılaşılabilecek Sorunlar.....	101
5.7. Kampüs Eğitim Modelinin Avantajları	103
5.8. Kampüs Eğitim Modelin Dezavantajları	104
5.9. Çatalca'daki Kampüs Eğitim Modelleri	104
Çatalca'daki okulların verileri: Aydınlar, Kabakça, Karacaköy ve Kestanelik Köylerinde "Kampüs Eğitim Modeli" okulların planlanması ile ihtiyaca cevap verebileceği şeklindedir.	104
5.9.1. Aydınlar Köyü Eğitim Kampüsü	104
5.9.2. Kabakça Köyü Eğitim Kampüsü	105
5.9.3. Karacaköy Eğitim Kampüsü	105
5.9.4. Kestanelik Köyü Eğitim Kampüsü	105

5.10. Kesintisiz Eğitim Uygulamasının Başlatılması	106
5.11. Öğrencilerin Mesleğe Yönlendirilmesi.....	107
5.12. Zorunlu Eğitim Sistemi (4+4+4)	107
5.13. Yeni Eğitim Sistemde (4+4+4) Mesleki Eğitim	108
5.14. Yeni Eğitim Sisteminde Öğrenci Aktarımları.....	108
5.15. Köylülerin Eğitilmesi	111
ALTINCI BÖLÜM	114
6. VERİLER VE YORUMLAR	114
6.1. Köy Okullarının İstatistikî Verileri, Tablo ve Sonuçları.....	114
KAYNAKLAR	123
Kitaplar	123
Makaleler.....	124
İnternet	126
ÖZET	128
ABSTRACK.....	129

KISALTMALAR

BS	Birleştirilmiş Sınıf
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
EFQM	Avrupa Kalite Yönetimi Vakfı
GCSE	Ortaöğretim Sertifikası
IEQ	Eğitimde Kaliteyi Geliştirme
ISO	Uluslararası Standartlar Kuruluşu
KHK	Kanun Hükümünde Kararname
KÖO	Kamu Özel Ortaklığı
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
OKS	Ortaöğretim Kurumları Sınavı
ÖBBS	Öğrenci Başarısını Belirleme Sınavı
PIRLS	Uluslararası Okuma Becerileri Sınavı
PISA	Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Sınavı
PYBS	Parasız Yatılılık ve Bursluluk Sınavı
SBS	Seviye Belirleme Sınavı
TIMSS	Uluslar arası Matematik ve Fen Bilgisi Değerlendirme Sınavı
TKY	Toplam Kalite Yönetimi
UNİCEF	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
YKD	Yap- Kirala- Devret

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Birleştirilmiş Sınıfları Oluşturma Şekilleri.....	31
Tablo 2: İlk ve Ortaokulların Haftalık Ders Çizelgesi.....	46
Tablo 3: Çatalca Köy Nüfuslarının (2009-2011) İstatistikî Verileri.....	80
Tablo 4: Çatalca Merkezine Yakın Köylerde (2009-2011) Nüfus Sayıları ...	80
Tablo 5: Çatalca Merkezine Uzak Köylerde (2009-2011) Nüfus Sayıları ...	81
Tablo 6: Çatalca'daki Köy Okulları'nın (2011-2012) Eğitim Öğretim Yılı Öğrenci Sayıları.....	114
Tablo 7: Çatalca Köy Okulları(2010-2011)Eğitim Öğretim Yılı Öğrenci Sayıları	115
Tablo 8: Çatalca Köy Okulları (2009-2010) Eğitim Öğretim Yılı Öğrenci Sayıları.....	117
Tablo 9: Çatalca Merkezine Uzak Köy Okullarının(2010-2012) Öğrenci Sayıları.....	117
Tablo 10: Çatalca'daki Köy İlköğretim Okulları (2009-2012) Öğrenci Sayıları	118

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Çatalca İlçe Haritası.....	78
Şekil 2: Kampüs Eğitim Modeli Planı	83
Şekil 3: Çatalca Kampüs Eğitim Merkezleri Haritası	106

KÖY İLK VE ORTAOKULLARIN SORUNLARINA KAMPÜS EĞİTİM MODELİYLE ÇÖZÜM (Çatalca İlçesi Örneği)

1. BÖLÜM

1.1. Problem

Türkiye’de köy ilk ve ortaokullarının eğitim sorunları ve köy okullarının “Kampüs Eğitim Modeli” ile çözüme ilişkin yerel yönetimlerin katkıları nelerdir?

Türkiye’de ilk ve ortaokullar, öğrencilere toplumsal hayatta gerekli olan temel bilgi, beceri ve kültürel değerleri kazandırmayı amaçlayan kurumlardır. Ülkemizdeki köy okullarında öğrencilerin istenilen kazanımları elde edebilmesi, eğitim imkânlarının iyileştirilmesi ölçüsünde mümkündür.

Alt Problemler

- ✓ Köy okullarında öğretmen açığı,
- ✓ Birleştirilmiş sınıf uygulaması,
- ✓ Araç gereç ve teknolojik imkânlarının azlığı
- ✓ Okulun hizmetli ihtiyacı,
- ✓ Okul Aile Birliğinin gelir kaynağının yetersizliği,
- ✓ Okulların fiziki yapı yetersizliği vb. problemler.

Örnek çalışma alanı olarak İstanbul’un Çatalca İlçesinin köylerindeki ilk ve ortaokullarında yukarıda ifade edilen problemlerin olduğu görülmüştür.

İstanbul / Çatalca Hallaçlı İlk ve Ortaokulunda görev yapan bir eğitimci olarak, köy okullarının sorunlarının yanında bu okullara, devletin yaptığı harcamalarda kamu kaynaklarını daha ekonomik, verimli ve etkin kullanmak adına alınması gereken bir tedbir olarak bu çalışmamdaki amacım köy okullarının sorunlarını Kampüs Eğitim Modeli ile çözmeye çalışmaktır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Şunu hepimiz bilmeliyiz ki, bir probleme çözüm bulabilmek için en başta o problemin farkına varmak gerekir. Bunu fark edebilmek için de iyi bir gözlem veya araştırma yapmak gerekir. Gerekli gözlem ve araştırmayı yapamazsanız ne etrafınızdaki problemleri görürsünüz ne de güzellikleri fark edersiniz. Eğer bir eğitimciyseniz sorunları görmezden gelemezsiniz. Ayrıca topluma yararlı, uygulamaları paylaşma sorumluluğunuz vardır. Neredeyse ülke nüfusumuzun $\frac{1}{4}$ 'ü köylerde yaşamaktadır.

Yurdumuzdaki yeryüzü şekillerinin engebeli oluşu ve iklim şartlarının farklılığı nedeniyle köy yerleşim birimleri, dağınık ve az nüfuslanmıştır. Köylerdeki nüfus azlığı, ilk ve orta dereceli okullarda öğrenci azlığına neden olduğu için her köy yerleşimine, tam donanımlı bir okulun açılması ekonomik açıdan mümkün değildir. Ülkemizdeki bölgeler arası farklılıklar, eğitimde fırsat ve imkan eşitliğini ortadan kaldırmaktadır. Ancak, her bireyin İlk ve ortaöğrenimini tamamlaması zorunlu ve devlet okullarında parasız olması yasal olarak güvence altına alınmıştır. Kampüs Eğitim Modeli, Türkiye'deki dağınık yerleşim birimlerinde, kamu kaynaklarının verimli ve yerinde kullanımı ile kaliteli bir eğitim verilebilmesi için uygulanabilme imkanlarına sahip yörelerde uygulanması önerilmektedir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; köyden kentlere yapılan göçün sonuçlarından birisi olan köy okullarındaki öğrenci sayılarının azalması ve bunun sonucunda köy ilk ve ortaokulların eğitimini olumsuz etkileyen sorunları tespit etmek, bu sorunlara Kampüs Eğitim Modeliyle çözüm üretmektir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın amaçları doğrultusunda: "Eğitim imkanlarının iyileştirilmesi, eğitimin başarısını artırır." düşüncesini hayata geçirmeye katkıda bulunmaktır.

Alt amaçlar

- ✓ Mevcut köy okullarının eğitim yapısını değerlendirmek ve Türkiye'deki köy okullarının başarı oranını yükseltmektir.
- ✓ Köyden kente göçün olumsuz sonuçlarından biri olan köy okullarındaki öğrenci sayılarının azalması ve bunun sonucunda ortaya çıkan sorunları tespit etmektir.
- ✓ Bu ortaya çıkan sorunlara "Yerindelik ilkesi" yönetim anlayışıyla çözüm üretmeye çalışmaktır. Yerel Yönetimler, kamu kaynaklarını günümüz şartlarına uygun doğru ve yerinde kullanmak için köy okullarının sorunlarını köyde yerinde çözmek için öneriler sunmaktır.

Köy ilk ve ortaokulların sorunları yerinde çözmeye çalışılmıştır.

- ✓ Köy ilk ve ortaokulları yerine düşünülen Kampüs Eğitim Modeli'nden beklentiler nelerdir?
- ✓ Köy ilk ve ortaokullarında eğitimin gelişmesine yerel yönetimlerin katkıları nelerdir.
- ✓ Kampüs Eğitim Modeli' öğrencilerin beklentilerini karşılayabiliyor mu?

1.4.Yöntem

Çatalca'daki Köy ilk ve ortaokullarının Kampüs Eğitim Modeli ile çözümünü konusunu inceleyen bu çalışmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Bu çalışmada nesnelere, kurumların, grupların değişkenleri arasındaki ilişkileri araştıran; idareci, öğretmen ve köy muhtarlarının görüşlerine dayalı olması nedeniyle betimsel türden bir araştırmadır. Bu araştırmada veri toplama, mülakat gibi birincil ve ikincil kaynaklar kullanılmıştır. Köy ilk ve ortaokullarının sorunlarına Kampüs Eğitim Modeli ile çözümünü konusu, araştırma örnekleme olan okullarla ilgili idareci, öğretmen ve köy muhtarların görüşlerine dayalı olarak incelenmeye çalışılmış ve bulgular elde edilmiştir.

1.5. Bulgular

Bu araştırmada elde edilen bulgular; köy okullarının finansal kaynaklarının zayıf, eğitim kalitesinin düşük olduğu görüşü ve önerileri doğrultusunda "Kampüs Eğitim Modeli" ile sorunların çözümünü konusunda okul idarecileri, öğretmen, köy muhtar ve yaşlıları ile yapılan mülakat sonucunda bilgiler elde edilmiştir.

1.6. Araştırmanın Evreni

İstanbul'un Çatalca ilçesi örnekleme olarak incelendi. Çatalca ilçesindeki 28 köy ilk ve ortaokullarındaki öğretmen ve idarecileri, köy muhtar ve yaşlıları ile Çatalca Belediyesini kapsar.

1.7. Çalışmanın Hedefi

Türkiye'deki köy ilk ve ortaokullarındaki öğrenci mevcutlarının azalması sonucunda Birleştirilmiş Sınıfların ortaya çıkmış olması ve öğretmen yetersizlikleri, eğitim olanaklarının azlığı ve buna karşılık devletin mevcut okullara yaptığı harcamaları tespit etmek. Köy ilk ve ortaokullarının sorunlarını saptamak; bu uygulamada öğretmen, köy muhtarı ile ihtiyar

heyetlerinin fikirleri doğrultusunda çözümler getirmektir. Yapılan araştırmada, İstanbul ilinin Çatalca ilçe sınırları içinde bulunan: 28 ilk ve ortaokullarda ve bu okullarda görev alan öğretmenler ile bu köylerde görev yapan, köy muhtar ve ihtiyar heyetlerinin görüşleri mülakat yoluyla alınarak, gerekli gözlemler de yapılarak görüşler değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Gelişmekte olan ülkemizin kaynaklarını yerinde ve etkin bir şekilde kullanmak, ülke nüfusumuzun büyük bir bölümünü temsil eden ilk ve ortaokul öğrencilerinin eğitim olanaklarını artırmak ve öğrencilerin sosyal gelişimlerini sağlamak için kentlere alternatif olarak köy ilk ve ortaokullarını köy yerleşimi içinde gerçekleştirmektir.

1.8. Sınırlılıklar

Kampüs Eğitim Modeli'nin öğrenci başarısı ile köy ilk ve ortaokul öğrencilerinin sahip oldukları başarı düzeyleri arasında doğrusal bir ilişki var mıdır?

Bu araştırma, 2012-2013 eğitim öğretim yılında Çatalca'da taşıma eğitimi yapan köy okullarındaki öğretmen ve idareciler, bu köylerde görev yapan köy muhtarları ve köyde yaşayan yaşlılar ile Çatalca Belediyesi ile sınırlıdır.

1.9.Verilerin Toplanması

Çatalca örneklemindeki taşınmalı eğitim yapan köy okullarındaki, öğretmen ve idarecilerle yapılan mülakat, köy muhtarları ve ihtiyar heyeti ile gerçekleştirilen mülakat ve literatür tarama yoluyla veriler elde edilmiştir.

Kampüs Eğitim Modeline ilişkin çalışma literatür taraması, taşınmalı köy okullarında görev yapan idareci ve sınıf öğretmenlerin görüşlerini, köylerde görev yapan köy muhtarlarının değerlendirmelerini içermektedir.

Veriler, ayrı ayrı tablolar halinde gösterilmeye çalışılmıştır. Araştırma, köy okullarının sorunlarını tespit etme amacı ile Çatalca ilçesinde eğitime

devam eden 28 köy okulundaki sorunların tespiti ve mevcut uygulamaların incelenmesidir. Bu çalışma önemli bir soruna çözüm üretirken, aynı zamanda başka sosyal sorunların oluşumunu da engellemektedir.

1.10. Verilerin Çözümlemesi ve Değerlendirilmesi

Elde edilen bilgiler objektif bir şekilde araştırmaya yansıtılmış ve araştırma sonucu elde edilen bulgular yine objektif olarak değerlendirilip yorumlanmıştır.

Köy okullarındaki eğitim sorunlarına ilişkin cevaplar ve olası Kampüs Eğitim Modelli okullardaki eğitime dair idareci, öğretmen, köy muhtarı ve yaşlılarının görüşleri ve görüşlerin yorumlanması şeklinde uygulanmıştır.

Örnekleme yer alan Kampüs Eğitim Modelli köy okullarının merkez olarak seçilmesindeki kriterler ve sosyal çevre şartların uygunluğuna ilişkin bilgileri içermektedir.

Verilerin analizinde; Çatalca'daki 28 köyün nüfusu, ilçe merkezine uzak ve yakınlıklarına göre köy nüfusları ile okul mevcutlarının verilerini açıklamak amacıyla yüzdeler hesaplanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK MİLLİ EĞİTİMİNİN AMAÇLARI, İLKÖĞRETİMİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE EĞİTİM SİSTEMİNDE YÖNETİM

2.1. Türk Milli Eğitiminin Amaçları

Ülkemizde Milli Eğitim politikası merkezde oluşturulmaktadır. Eğitimle ilgili yasalar, yönetmelikler, eğitim programları ve diğer kararlar merkezden, uygulama yerine duyurulmaktadır. Her bir eğitim kademesinde, programların başında Milli Eğitim politikası kaynaklı ve Türkiye’de eğitim gören her bireyi ilgilendiren Milli Eğitimin amaçları yer almaktadır. Bu amaçların belli bir kademede ve belli bir okul tipinde ne düzeyde gerçekleşeceğini gösteren okulun amaçları da Milli Eğitimin amaçlarını izlemektedir. Disiplinlerin amaçlarının okul amaçlarıyla ve dolaylı olarak milli eğitim amaçlarıyla ilişkili olmasına dikkat edilmektedir. Milli eğitimin amaçları, kademe kademe somutlaşan amaçlara ışık tutmakta ve her bir derste öğretmen, dolaylı olarak milli eğitim amaçlarının gerçekleşmesine katkıda bulunmaktadır. Eğitim, amaçsız yapılamayan bir etkinliktir. Bir sistemin başarılı olup olmadığının anlaşılması için amaçlarına ulaşılma düzeyine bakılmaktadır. Buna göre Türk Milli Eğitiminin başarılı olup olmadığının anlaşılması için öncelikle 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Yasası’nda yer alan Türk Milli Eğitiminin amaçlarının gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün bireylerini;

1. Atatürk devrimlerine, ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin ulusal, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın temel ilkelerine dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı bir şekilde gelişmiş kişiliğe ve karaktere; hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

Bireysel yeteneklerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranış ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle yaşama hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak, toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak; böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı yapmaktır¹.

2.2. İlköğretimin Tarihsel Gelişimi

Türk Milli Eğitim sisteminde ilk ve ortaöğretimin tarihsel gelişimine baktığımızda; öncelikli olarak Osmanlılarda Sıbyan mektepleri karşımıza çıkmaktadır. Bu okullarda, daha çok dini bilgilerin öğretildiği ancak günlük yaşam bilgilerinin az da olsa öğretildiğini görmekteyiz. Osmanlılarda eğitim sisteminin ilk basamağını teşkil eden Sıbyan okullarının öğretmenleri birer din adamları, müderrisleri (Profesörleri) ise derecelerine göre din bilgini veya devrin matematik ve mantığına çok az aşina olan din adamlarıydı. ² Sıbyan mekteplerini günümüzdeki ilkokullara benzetmek mümkündür. Ancak, bu okullarda eğitim zorunlu değildi. Öğretim yöntemleri olarak, daha çok ezberci bir anlatım kullanılırdı.

Osmanlılarda eğitim, ancak 19.yüzyılda dönemin padişahı II. Mahmut tarafından 1824 yılında çıkarılan fermanla zorunlu hale gelmiştir. Ancak bu

¹http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html ; MEB. Mevzuat “İlköğretim Kurumları Yönetmeliği”27/03/2003, sayı:225

² Koçer, H.A. (1987) Türkiye’de Modern Eğitimin Doğuşu 1773-1923 Ankara: Uzman Yay.No:1,S.5

uygulama, Müslüman çocuklarının okula devamını sağlamak için getirilen bir mecburiyetti. Ve bu uygulama İstanbul il merkeziyle sınırlı kalmıştır.

Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında birçok alanda yenilikler yapılmıştır. Bu yeniliklerin en başında, eğitim alanında yapılanlar gelmektedir. O dönemde, eğitilmiş halkın çoğunluğunun savaşlarda kaybedilmesinden dolayı eğitimde atılması planlanan adımlar atılamamıştır. Eğitim alanındaki en önemli adım, 1924 anayasasının 87. Maddesinde ilköğretim, (5 yıl olarak) zorunlu ve parasız olarak düzenlenmesiyle atılmıştır. 5 Ocak 1961 yılında, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun yasallaşmasıyla ilköğretim okulları; zorunlu ve zorunlu olmayanlar diye ikiye ayrılmıştır. İlkokul zorunlu, okul öncesi ve ortaokul zorunlu yapılmamıştır. Zorunlu öğrenim süresi 7-14 yaşları olup 8 yıla çıkarılmıştır. (5 yıl ilkokulda, 3 yıl tamamlayıcı kurs ve sınıflarda). İlköğretime de “temel eğitim” denmiştir. Ama uygulamada bölge okulları dışında kanun tam uygulanamamıştır.³

İlköğretimin 5 yıldan 8 yıla çıkartılması ise; 18 Ağustos 1997 tarihinde yapılan anayasal düzenlemede, 4306 sayılı yasa ile gerçekleştirilmiştir. Bu düzenleme ile ülkemizin eğitim seviyesinin yükseltilmesi hedeflenmiştir.

Eğitim sistemimizde yapılan en son değişiklik ise, 30 Mart 2012 tarih ve 6287 sayılı (4+4+4) yasa ile zorunlu öğretim, kesintili olarak 12 yıla çıkartılmıştır. Ülkemiz eğitim sisteminde dün olduğu gibi bugün de değişiklikler yapılmaktadır ve gelecekte de bu değişiklikler yapılmaya devam edecektir.

2.3. Milli Eğitimde Yönetim Sistemi

Türkiye’de Milli Eğitim Sistemi, Bakanlık düzeyinde Milli Eğitim Bakanlığınca idare edilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı’nın merkez örgütü (Ankara) ve taşra örgütü (Ankara dışında kalan tüm yerler) diye ikiye ayrılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı’nın merkez örgütü; Milli Eğitim Bakanı,

³ Arı, A. (2002), “İlköğretim Uygulamalarının Değerlendirilmesi” Milli Eğitim dergisi Sayı.153-154

bakana bağı; Özel Kalem Müdürlüğü, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Bakan Yardımcısı, Bakanlık Müşavirliği, Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Müsteşar ve Müsteşar'a bağı Taşra teşkilat, Yurtdışı teşkilatı, Genel Müdürlükler ve Daire Başkanlıkları, hiyerarşik bağılık içinde örgütlenmiş bir şekilde çalışmaktadır. Bakanlığın merkezi yapısı ve taşra örgütleri, İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri ile bunlara bağı okullardan oluşmaktadır. İlçe teşkilatları İl teşkilatına, İller ise merkezi yönetime bağı olarak çalışmaktadırlar. Tüm birimler, Ankara'dan gelen emirler doğrultusunda eğitim kurumlarına bildirimde bulunmaktadır.

Eğitim yönetimi, eğitim sistemimizde yer alan yöneticiler ile kurumların eğitim birimlerinde görevli uzman eğitimcilerin bilgi, beceri ve uygulamalarını tanıtılmasını, mesleki gelişimleri ile okulun iyileştirilmesi ve değerlendirilmesi sistemidir. Aynı

zamanda eğitim yönetimi bir kamu yönetim uygulanmasıdır. Ülkemizde kamu yönetimi ile eğitim yönetimi arasında bir uyuma, bir paralellik söz konusudur. Bu yönüyle Türkiye'de uygulanmakta olan merkezi kamu yönetimi modeli, genelde yönetime ve özellikle eğitime alanında uygulanmaya devam edilmektedir. Bu uygulama eğitim yönetiminde merkezde alınan kararlar ve yapılan planlar, tüm taşradaki eğitim ve okul yöneticilerine sadece "uygulama" fırsatı tanımaktadır.

Dünyanın hemen her yerinde yöneticilere, belli yetki ve sorumluluklar verilmiştir. Kurumlarında insan kaynaklarını, kurumun amaçlarını gerçekleştirmek üzere planlamak, çalıştırmak, etkili kullanımlarını sağlamak, denetlemek yöneticilerin temel sorumluluklarından bazılarını oluşturmaktadır. Yönetim anlayışının bir gereği olarak, bir yöneticinin hak ve sorumluluklarından feragat etmesi, yetki devrinde bulunması veya sorumluluğunu yerine getirmemesi onun yöneticiliğini muteberlikten çıkarır.

Günümüz şartlarında eğitim yöneticilerinden bir idareci, başkasının aldığı kararların uygulayıcısı durumundan çıkıp bir lider anlayışında hareket etmesini gerektirir. Bundan dolayıdır ki eğitim yöneticilerinin yönetim

formasyonu almaları bir zorunluluk halini almıştır. Özellikle Milli Eğitim sisteminde yöneticilerin görev ve sorumlulukları diğer kurum ve kuruluşlardaki yönetimlerden farklılık arz etmektedir. Çünkü eğitim yöneticilerinin temel amacı, insan yetiştirmedir. Bireyin davranışını ve anlayışını değiştirmenin bir atomu parçalamaktan daha zor olduğu ifadesi ile yola çıktığımızda eğitimde yönetim anlayışının zorluğunu daha iyi anlarız.

Eğitim yönetiminde uzmanlık sürecine girilmiştir. Günümüzde artık okul yöneticileri uzman oldukları alanlarda yönetici olmalarına izin verilmektedir. Türk eğitim sisteminin beklentileri karşılayamamasının en temel sorunu yöneticilerin, lider veya yönetici olmaktan öte bir idareci anlayışıyla görev yapmalarından ileri gelmiş ve bugün bu sorun, öteden beri, sistemin aşırı merkezi örgütlenme yapısından da kaynaklanan eğitim yönetimi, tartışılmış ve tartışılmaya da devam edilmektedir. Ancak sistemin örgütlenme ve yönetiminde köklü değişikliklere anayasal olarak gidilmesi bir zorunluluk halini almıştır. Sonuç olarak Türk Eğitim sistemi, aşırı merkezi örgütlenme yapısına sahiptir ve halen bu yönetim yapısını sürdürmektedir.

2.4. Milli Eğitim Sisteminin Temel İlkeleri

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda 14 adet Türk Milli Eğitiminin Temel İlkesi yer almaktadır. Bunlar:

1. Genellik ve Eşitlik:
2. Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları,
3. Yöneltilme,
4. Eğitim Hakkı,
5. Fırsat ve İmkan Eşitliği,
6. Süreklilik,

7. Atatürk İnkılap ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği,

8. Demokrasi Eğitimi,

9. Laiklik,

10. Bilimsellik,

11. Planlılık,

12. Karma Eğitim,

13.Okul ve Ailenin İşbirliği,

14. Her Yerde Eğitim'dir.⁴ Bu çalışmada temel ilkelerden “genellik ve eşitlik”, “eğitim hakkı”, “demokrasi eğitimi”, “bilimsellik” ve “planlılık” ilkeleri ele alınmıştır.

Genellik ve Eşitlik: Madde 4: Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet ve din ayrımı gözetmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye ve sınıfa imtiyaz tanınmaz.⁵

Bu ilke kapsamında ülkemizde başarılı olan ve maddi olanaklar bakımından fakir olan öğrencilerin eğitim yardımlarını karşılamak amacıyla bu öğrencilere, devlet burs desteği sağlanmaktadır. Öğrencilere sunulan eğitim imkanlarında eşitlik sağlanmadan, öğrencileri başarı noktasında derecelendirmek sağlıklı bir değerlendirme olur. Türkiye, her kademedeki eğitimde eşitliği sağlamak istemektedir. Hem özel okullarda hem de devlet okullarında sunulan eğitimin kalitesinin istenilen seviyede olmadığı ortadadır. Türkiye'deki tüm eğitim kademelerinde, kız öğrencilerin okullaşma oranının erkeklerinkine göre daha düşük seviyede olduğu ifade edilmektedir. Anadili farklı öğrencilerin öğretim kurumlarında yaşadıkları zorluklar nedeniyle eğitim almada yaşadığı zorluklar ve eğitimde başarısız olmaları sonucunda eğitim ortamından uzaklaşmalar görülmüş, ÖSS'de başarı gösteremeyen

⁴ www.meb.gov.tr/mevzuat/ (1739) Milli Eğitim Temel Kanunu 2.bölüm.

⁵ [www.meb.gov.tr/mevzuat/\(1739\) Milli Eğitim Temel Kanunu.madde.4](http://www.meb.gov.tr/mevzuat/(1739) Milli Eğitim Temel Kanunu.madde.4)

öğrencilerin para ödeyerek vakıf üniversitelerine koşulsuz kabul edilmeleri, eğitimde genellik ve eşitlik ilkesinden ne kadar uzaklaşıldığının göstergeleridir.

2.5. Eğitimde Kalite

Milli Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatında, eğitimde kalitenin nasıl tanımlandığı, amaçlarını, ihtiyaçlarını ve önceliklerinin neler olduğunu; Tebliğler Dergisinin (Kasım 1999) 2506 nolu sayısında yayımlanan “Milli Eğitim Bakanlığı’nın Toplam Kalite Yönetimi Yönergesi” ile okullarda kalite çalışmaları başlatılmıştır. TKY projesi kısa bir sürede sonuçlarını vermiştir. Bugün birçok okul/kurum ulusal düzeyde başarı sağlamış ve başarı sağlayan kurumları diğer kurumlara örnek göstermek için o kurumlar ödüllendirilmişlerdir.

MEB eğitimde kaliteyi artırma uygulamasında, Avrupa Kalite Yönetimi Vakfı (EFQM) tarafından geliştirilen “ Mükemmellik Modelini” temel alarak okul/kurumları değerlendirmeyi esas almaya başladığı gibi, MEB eğitim kurumlarına ISO 9000 kalite yönetimi belgesini de vermeye başlamıştır. Ayrıca İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nün başlattığı bir uygulama olan “İstanbul Eğitimde İyi Örnekler” projesi, “Değerler Eğitimi” okul/ kurumlarda uygulanan iyi bir eğitim örneğinin başta İstanbul olmak üzere genelde tüm Türkiye’ye yaygınlaştırılması amacıyla ayrı bir proje çalışması başlatılmıştır. Eğitimin kalitesini artırmaya yönelik bu çalışmaların tümü, eğitimin etkililiğini ve verimliliğini artırmayı kalite kavramı ile eş anlamlı olarak kullanmaya dönük yapılmaya başlanan projelerdir.

Eğitimde kalitenin uygulanmasında gelinen en son nokta; iyi uygulama örneklerini Milli Eğitim Bakanlığı, Bakanlık düzeyinde belirlemeye başlamış ve kurumları takdir etme ihtiyacı duymuştur. Bundan dolayı “MEB TKY Uygulamaları Ödül Yönergesini” hazırlamıştır. Bu ödül yönergesi, yönetim anlayışında bireyin performansı kadar kurum ve ekibin performansının ölçülmesi üzerinde çok ciddi bir şekilde durmaktadır. Şimdiye kadar hep

bireyin başarısını dikkate alan bir ödül değerlendirilmesi mevcuttu. Bu ölçütler doğrultusunda okul/kurumlarda eğitimde kalite ile ilgili bir değerlendirme yapabilmek için kalite kavramının niteliğine ilişkin bazı temel varsayımları dikkate almak gerekir.⁶

Eğitimde Kalite:

- ✓ Kalite farklı anlamları ihtiva eder.
- ✓ Kalite bireysel değerleri ve yorumları yansıtır.
- ✓ Kalite çok boyutludur; etkililik ve verimlilik ile ilgili hususları da kapsar.
- ✓ Kalite dinamik bir kavramdır; anlamı zamana ve ortama göre değişebilir.
- ✓ Kalite nitel ya da nicel ölçütlerle değerlendirilebilir.
- ✓ Kalite; değerler, kültürler ve geleneklere de bağlıdır. Bir ulusa, bölgeye, topluluğa, aileye ya da bireysel olarak bir öğrenciyi göre de kalite tanımlanabilir.
- ✓ Kalite, bireylerin iyi bir insan, yurttaş ve iyi bir meslek sahibi ve adamı olmasına katkı sağlar.

Kaliteli eğitimin beş temel boyutu üzerinde bir uzlaşma olduğunu belirtmektedir. Bu beş temel boyut; (a) öğrenenler, (b) fiziksel çevre, (c) müfredat, (d) öğrenme-öğretme süreçleri ve (e) öğrenme kazanımlarından oluşmaktadır.

- a) Birinci boyutta öğrenenlerin, öğrenmeye ve eğitime hazır bulunma durumları ve erken çocukluk döneminde sosyal

---

⁶Cemaloğlu, N. (1998) “Öğretmen Performansının Artırılmasında Okul Yöneticinin Rolü” Milli Eğitim dergisi Sayı.153-154

gelişimi, yaşantısı, öğrencinin okula devamlılığının sağlanması ile öğrenme sürecinde öğrencilerin aileleri ve eğitim kurumu tarafından da desteklenmelerinin gerekliliği üzerinde durulmaktadır.

- b) Fiziksel çevre, okulun fiziksel yapısının öğrenme üzerindeki etkileri önemli olmakla birlikte, okulun bulunduğu yerleşim alanı ve sosyal çevrenin de katkıları mevcuttur.

Okul ortamında öğretmen davranışları, ailede, aile büyükleri ve okulda, okul güvenliği de öğrenci başarısını etkileyen etkenler arasında yer almaktadır. Güvenli bir çevrede ve okulda kaliteli bir eğitimin verilmesi her zaman önem arz etmektedir.

- c) Kaliteli bir eğitimin bir başka boyutu ise sözel ve sayısal okuryazarlık becerilerinin kazandırılmasıdır. Türkiye’de sayısal okuryazarlık oranlarının artışına bakıldığında; 1997 yılında 8 yıllık zorunlu eğitime geçişle başlamış, ardından 2012 yılındaki zorunlu 12 yıl eğitim ile birlikte, “Haydi Kızlar Okula” vb. kampanyalar Türkiye’deki okur- yazar oranını ciddi bir şekilde yükseltmiştir. Bu tür başarıları elde edecek içeriğe sahip bir müfredat ve bu müfredatın uygulanmasını sağlayacak materyallerin oluşturulması gerekmektedir.

Müfredatın temel nitelikleri, öğrenci merkezli olmasıdır ki, yeni eğitim modeli yaklaşımında da öğretmen merkezli eğitim yerine, öğretmen rehberliğindeki öğrenci merkezli eğitim ön planda tutulmaktadır.

- d) Kaliteli bir eğitimin önemli öğelerinden birisi de, öğretmenlere öğrenme ve mesleki gelişim fırsatlarının tanınmasıdır. Öğretmenlerin mesleki yeterlilikleri ile öğretim materyallerini ne derece kullandığı, öğrencilerin daha iyi öğrenmelerini sağlamak için kaynakları nasıl kullandıklarının irdelenmesi gerekir.

Öğretmenlerin inançları, değerleri, tutumları ve sınıf içinde ne yaptıkları gibi etkenlerin “Öğretmen öğrenci için bir modeldir.” öğrencilerin öğrenmeleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Okullar arasında eğitim kalitesi ya da performansı farklılıkları ülkemizde il içinde olduğu gibi iller arasında, hatta bölgeler arasında bile ciddi farklar mevcuttur. Okullar arasında eğitim kalitesinin azaltılması; araç gereç kullanma imkanlarının sağlanması, öğretmen ihtiyaçlarının giderilmesi, BT sınıflarının oluşturulması, sosyal aktivite imkanlarının sağlanması, hizmetli ve kırtasiye ihtiyaçlarının sağlanması vb. imkanlarının sağlanabildiği Kampüs Eğitim Modeli ile okullar arası performans farklılıklarını azaltmak mümkün olabilir.

- e) MEB, eğitim başarısını değerlendirirken eğitim sürecinin sonuç boyutu üzerinde durmaktadır. Bu sonuç değerleri, kaliteli eğitimin göstergelerini tanımlarken zamana ve koşullara göre bu değerler değişebilmektedir. Sözel ve sayısal okuryazarlık, değerlendirme kriterlerinin temelini oluşturmaktadır. Değerlendirme aşamasında genellikle çoktan seçmeli testler kullanılmaktadır. Ancak, eğitimin kalitesinin artırılması amaçlanıyorsa, çoktan seçmeli testlerden ziyade öğretmeye, yetiştirmeye ve öğrenilen bilgilerin günlük hayatta kullanımına yönelik uygulamalardan geçer. Öğrenci velilerinin çoğu, akademik başarı anlamında nelere önem vermesi gerektiğini tam manasıyla anlayamamaktadır. Genellikle veliler, okulun veya dershanelerin değerlendirme sonuçlarını dikkate almaktadır. Ülkemizde her ailede olduğu gibi okullarımızda da istihdam alanı ve toplumda itibar kazandırdığı düşünülen alanlardaki başarıya daha fazla önem verilmektedir. Fen, Matematik, Türkçe ve Sosyal Bilimleri alanlarının ya da SBS/LYS odaklı başarının ön plana çıkmış olması bu algı ile ilişkilendirilebilir. Bir üst öğrenime girişte, öğrencilerin bireysel

özellikleri, ailedeki ve toplumsal çevredeki gelişimi gibi faktörler ile okulun öğretime katkısı birlikte ele alınmalıdır. Okuldaki eğitim sürecinin olumlu yönde gelişmesi için; yeni kayıt olan öğrencilerin okul hakkındaki ilk intibalarının olumlu yönde gelişmesi ve fırsat eşitliği sağlamaya yönelik önlemlerin alınması ile bireysel ve toplumsal eşitsizliklerin etkilerinin azaltılması mümkündür.

Eğitimde kaliteyi artıracak faktörleri, okul içinde sağlamak ve uygulamak mümkündür. Tecrübeli öğretmen, yeterli sayıda hizmetli ile eğitim araç gereçleri ve donanımlı okul bina altyapılarındaki eşit dağılımın sağlanması eğitimin kalitesi için temel koşuldur. Eğitimin başarısı ile okul ortamı arasında etkileşim, eğitimin kalitesinin ve veriminin devamını sağlar. Düşük ve yüksek düzeydeki beklentiler ve ihtiyaçlar; talep edilen mesleklerin puanlarına göre okullarda hangi puan türlerinin dikkate alınacağını, hangi derslere daha çok önem verileceğini ortaya koymaktadır. Türkiye’de SBS sınavlarında zor soruların geldiği veya ortalaması düşük olan derslerle ilgili, okulların bu durumu göz önünde bulundurarak etüt vb. çalışmalarla gerekli takviyelerin yapıldığı görülmektedir.

2.6. Eğitim Hakkı

Madde 7: 1739 Sayılı Milli Eğitimin Temel Kanunu gereği, “İlköğretim her Türk vatandaşının hakkıdır. İlköğretim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve yetenekleri ölçüsünde yararlanırlar⁷.

Türkiye’de 2001 verilerine göre ilköğretimde okullaşma oranı yüzde 95,28’dir. İlköğretim çağındaki nüfusunun yüzde 04,72’si zorunlu eğitim hakkı olan ilköğretimden yararlanamamaktadır. 2012-2013 verilerine göre ise; ilköğretimde okullaşma oranı yüzde 98,86’dir ve İlköğretim çağındaki nüfusunun yüzde 01,14’ü ilköğretime devam etmediği görülmektedir. Bu

⁷[http://mevzuat.meb.gov.tr/\(1739\)](http://mevzuat.meb.gov.tr/(1739))) Milli Eğitim Temel Kanunu Madde:7

durum her 100 çocuktan 1'sinin okula devam etmediği, dolayısıyla okuma yazma bilmediğini göstermektedir⁸.

Ülkemizde, eğitim hakkına sahip olan çocukların yüzde 99'a yakını bu haklarından faydalanmaktadır. Ancak öğrencilere sunulan eğitim fırsatları, birçok nedene bağlı olarak farklılık göstermektedir. Eğitimin amacı, bireye istendik davranışların kazandırılmasını sağlamak, bireydeki istenmeyen davranışları ise terk ettirmektir. Eğitimin bir diğer amacı ise, insanın kendisini gerçekleştirmesini, başkalarıyla iyi ilişkiler kurmasını, beden ve ruhsal yönden de sağlıklı olmasını, öğrenme ve sorun çözme yeterliliğini kazanmasını sağlamaktır. Eğitimin amacına ulaşabilmesi için kuşkusuz ki bireylerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda eğitim almaları gerekmektedir. Türkiye'de eğitimin temelini oluşturan ilk ve orta okul kurumlarının farklılığına rağmen, temel eğitimlerini tamamlayan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu tercihini devlet liselerinden yana kullanmaktadır. Öğrencileri bu tercihlerine zorlayan durum, ilköğretimi bitiren bireylerin ilgi, yetenek ve eğilimlerine göre yeterli sayıda ve kapasitede meslek liselerinin olmaması ve öğrencilerimizi meslek liselerine sağlıklı bir şekilde yönlendirememesinden kaynaklanmaktadır.

Çağımızda sanayi toplumu, bilim ve teknolojideki hızlı gelişmelerle, enformasyon toplumuna dönüşmekte ve yoğun bilgi üretimi olmaktadır. Rekabet üstünlüğü ancak, çalışanların teknolojik yeniliklere paralel olarak bilgi ve beceri düzeyini yükseltmekle sağlanabileceği ifade edilir⁹.

Milli Eğitim Temel Kanununun 7. maddesine göre «Temel Eğitim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır.» Ancak 2012 yılı verilerine göre hala Türk vatandaşlarının yüzde 1,1'i bu temel hakkı kullanamamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 42. maddesine göre de «Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.» Böylece her vatandaşın eğitim ve öğrenim hakkı T.C. Anayasa'sında güvence altına alınmıştır. Ancak 2012 yılı

⁸http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_organ_egitim_2012_2013.pdf

⁹Baloğlu, Z. (1990):"Türkiye'de Eğitim" TÜSİAD Yay. s. 18 İstanbul.

verilerine göre Türk vatandaşlarının yüzde 99'i bu temel hakkını kullanıyor olmasına rağmen, her öğrencinin bu eğitim hakkından eşit şartlarda yararlanamadığı görülmüştür. Özellikle köy okullarında okuyan öğrenciler ile şehir merkezinde okuyan öğrenciler arasında ciddi imkan farklılıkları görülmektedir.

2012 yılı itibariyle 12 yıllık kesintisiz eğitim kız erkek bütün öğrencilere zorunlu kılınmıştır. Ve bu süreç üç aşamada gerçekleştirilmektedir.

- 1- İlkokul, eğitim süresi dört yıl olup 5-9 yaş arasını kapsamaktadır.
- 2- Ortaokul, eğitim süresi dört yıl olup 10-14 yaş arasını kapsamaktadır.
- 3- Lise, eğitim süresi dört yıl olup 14-18 yaş arasını kapsamakta olup bu eğitim, devlet okullarında parasızdır.

Öğrenim çağında ortaokuldan sonra liseye örgün olarak devam etmek istemeyen öğrenciler, meslek sahibi olmak için meslek liselerini açıktan okuyarak eğitimlerini devam etmeleri gerekmektedir. Yasaya göre de okula devam etmeyen çocuklar, açıktan eğitime devam etmek zorundadır.

Anayasa'ya göre eğitim hakkı düzenlenirken hiç kimseye ayrıcalık tanınmamıştır. Soy, cins, inanç, din, mezhep vb. farkına bakılmaksızın tüm yurttaşlara aynı hak verilmiştir. Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin engel durumlarına göre gerekli ve çeşitli düzenlemeler yapılmıştır.

Eğitim hakkının kullanılması için eğitimde imkan ve fırsat eşitliğinin sağlanması zorunludur. Her öğrencinin eşit eğitim olanaklarına kavuşturulması için kent merkezlerindeki iyi eğitim olanaklarına sahip olan okulların yanı sıra, köy ilk ve ortaokullarının eğitim olanaklarının da iyileştirilmesi gerekmektedir.

Türkiye'de zorunlu öğrenim çağında bulunan çocukların tamamının okula kazandırılması için; 1997 yılında yapılan düzenlemeyle ilköğretim

zorunlu ve kesintisiz 8 yıla çıkartılmıştır. Bu konuyla ilgili en son düzenleme; 2012 yılındaki zorunlu ve kesintili olan 12 yıllık eğitimin çıkartılmasıdır. Bu yasal düzenlemelerle beraber, “Haydi Kızlar Okula”, “Ana Kız Okuldayız” vb. uygulamalar da her vatandaşın okuması için alınmış tedbirlerdendir. Okuma yazma bilmeyenlerin, Halk Eğitim Merkezleri ile başta ilkokullar olmak üzere, tüm okulların bünyesinde açılan kurslarla okuma yazma öğretildiğini ve bu uygulama ile okuyup yazabilen vatandaşların oranında önemli bir artış görülmüştür.

2.6.1. Eğitimde Fırsat Eşitliği

Eğitimde fırsat eşitliği yönetmeliklerle güvence altına alınmıştır. İlgili madde 11: Güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için yurttaşların sahip olması gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve manevi değerlere saygının, her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır; ancak, eğitim kurumlarında Anayasa’da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine aykırı siyasi ve ideolojik telkinlerin yapılmasına ve bu nitelikteki günlük siyasi olay ve tartışmalarla karşılaşmasına hiçbir şekilde meydan verilmez¹⁰. şeklinde detaylı olarak açıklanmıştır.

Eğitimde fırsat eşitliğinin amacına ulaşabilmesi için, başta devlet okulları olmak üzere özel okullardaki öğrencilerin tamamına, eğitimleri için gerekli fırsatların sunulması gerekmektedir. Esasen sosyal devlet için bireyler arasında ayırım yapmadan eşit eğitim imkanları sunmak bir yükümlülüktür. Eğitimde fırsat eşitliğini yaratmak için, yerel yönetimlerin okullara araç gereç, boya badana vb. konularda yaptıkları destekler, özellikle kaynak yetersizliği yaşayan eğitim kurumları için önemli bir adımdır.

¹⁰[http://mevzuat.meb.gov.tr/\(1739\)](http://mevzuat.meb.gov.tr/(1739))) Milli Eğitim Temel Kanunu Madde:11

Eğitimde fırsat eşitliğinin sağlamasında; oğretmenlerin başarısı, oğrencilerin hazır bulunuşluluğu, yakın çevrenin gelişmişlik düzeyi ve materyal kullanım imkanlarının varlığı etkili unsurlardandır. Son zamanlarda, eğitim kurumlarındaki yapılandırıcı eğitim anlayışında hemen hemen çoğu kararlar, oğretmenlerin yanı sıra oğrencilerin de katılımı sağlanarak alınmaya başlanmıştır. Ayrıca demokratik yönetime sahip olmayan okullarda kaliteli bir eğitimden söz etmek pek mümkün değildir. Örneğin farklı inanca sahip oğrencilerin inancı gereği ibadet etmeleri, giyinmeleri, farklı dil ve lehçelerde konuşmaları, demokrasi anlayışının gereğidir. Eğitimin her kademesinde oğretmenlerin, oğrencilerin özgür düşünme becerilerinin gelişmesine izin vermesi eğitimin ve ülkenin kalkınmasına büyük katkı sağlayacaktır.

2.6.2. Eğitimde Bilimsel Yaklaşım

Bilimsellik, kaliteli eğitimin olmazsa olmaz ilkelerinden biridir. Milli Eğitim Temel Kanununun13. maddesi: Her derece ve türdeki ders programları ve eğitim metotlarıyla ders araç ve gereçleri, bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir.¹¹

Eğitimde başarının sağlanması, gelişme ve yenileşmenin sağlanması bilimsel veriler ve yorumlara bağlı olarak yapılmaktadır. Bilimsel ve teknik açıdan gelişme göstermek; kültürel faaliyetlerini geliştirmek için eğitim kurumlarının gereğince donatılıp güçlendirilmesi yönündeki çalışmalar, toplumsal olarak maddi ve manevi bakımdan desteklenip teşvik edilmelidir.

Eğitim alanındaki yeni yöntemlerin ve teknolojik araç-gereçlerin oğretim ortamına dahil edilmesi gerekmektedir. Ancak son yıllarda eğitime ayrılan bütçe payı artırılmış olmasına rağmen, eğitime yapılan yatırımlar hala yetersizdir. Bu durum, genç nüfusa sahip bir ülke oluşumuz nedeniyle artan eğitim talebinin tamamı karşılanamamaktadır. Öğretmenlerin hizmet içi eğitim olanaklarının kısıtlılığı ve mevcut ders programları ile eğitimcilerin geleneksellikten kurtulamaması da eğitim başarisının önündeki

¹¹ [http://mevzuat.meb.gov.tr/\(1739\)](http://mevzuat.meb.gov.tr/(1739))) Milli Eğitim Temel Kanunu Madde:13

engellerdendir. Özellikle ülkemizdeki köy okullarının içinde bulunduğu koşullar, kaliteli eğitim uygulanmasını güçleştirmektedir. Bilim üretmesi gereken üniversitelerde bile laboratuvar, bilgisayar, spor salonları, çok amaçlı salon gibi temel donanımların yeterli olmadığı bilinmektedir. Bazı köy okullarında eğitim materyali bulunsa dahi bu materyalleri kullanacak öğretmen veya öğrenci bulunmazken, bazı okullarda da öğretmen ve öğrenci olmasına rağmen gerekli ders materyallerinin olmadığı bilinmektedir.

2.6.3. Eğitimde Plan

Eğitimde planlama, eğitimin olmazsa olmazlarından biridir. Plansız eğitim, rotasız gemiye benzer. Rüzgar gemiyi hangi yöne sürüklerse gemi o yöne gider. Milli Eğitim Temel Kanununun 14. maddesi: Milli eğitimin gelişmesi iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim- insan gücü- istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak mesleki ve teknik eğitime ağırlık verecek şekilde planlanır ve gerçekleştirilir. Mesleklerin kademeleri ve her kademenin unvan, yetki ve sorumlulukları kanunla tespit edilir ve her derece ve türdeki örgün ve yaygın mesleki eğitim kurumlarının kuruluş ve programları bu kademelere uygun olarak düzenlenir. Eğitim kurumlarının yer, personel, bina, tesis ve ekleri, donatım, araç gereç ve kapasiteleri ile ilgili standartlar önceden tespit edilir ve bu kurumların verimli olarak işletilmesi sağlanır.¹² şeklinde açıklamaktadır.

Milli Eğitimin amaçlarına ulaşmanın en önemli yolu planlılıktır. Plansız başlanan herhangi bir etkinlikte başarılı olunamayacağı bilinmektedir. Devlet liselerindeki ve üniversite girişindeki yığılma plansızlığın bir örneğidir. Türkiye’de meslek sahibi olmanın tek yolu üniversiteyi yani herhangi bir fakülteyi bitirmek olarak görülmektedir. Bundan dolayı üniversiteye giriş sınavına her yıl bir önceki yıldan daha fazla sayıda öğrenci girmektedir. Bunun başlıca nedeni gerekli planlamanın yapılmaması ve öğrencilerin doğru yönlendirilmemesidir. Bu plansızlık sadece öğrenciler için değil, öğretmenler

¹²<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> . Madde:14

için de aynı durum geçerlidir. Üniversiteden mezun binlerce öğretmen adayları plansızlığın kurbanı olmaktadır. Her yıl ihtiyaç duyulan öğretmen sayısı ile mezun olan öğretmen sayısı arasında çok ciddi fark bulunmaktadır. Durum böyle olunca, her yıl istihdam fazlası öğretmenler katlanarak artmakta ve günümüz koşulları nedeniyle öğretmenlere, iş olanağı sunulamamaktadır. Öğretmenler, çok farklı alanlarda istihdam edilmeye devam edilmektedir. Bu planlamanın da günün koşullarına ve ihtiyaçlarına göre değişmesi gerekmektedir.

2.7. Türkiye'deki İlk ve Ortaokullarda Kalite Sorunları

Eğitim, sonuçlarını uzun vadede alabildiğimiz en önemli yatırımdır. Eğitim, aynı zamanda bir ülkenin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasında da çok önemli rol oynamaktadır. Bu açıdan Türkiye'de, özellikle ilk ve ortaokullardaki eğitime daha çok önem vermeliyiz. Türkiye'nin eğitimde kaliteyi yakalamak için somut ve karşılaştırılabilir verilerin mevcut olduğu akademik başarı gibi alanlarda, eğitimin kalitesinin uluslararası standartları ya da ortalamaları yakalaması için öncelikli olarak öğrenci başarısının değerlendirilmesi gerekir.

Günümüzde yapılan başarı değerlendirme kriterlerinde; İlkokullarda somut değerlendirmeler yerine öğretmenin, eğitim sürecindeki öğrenci performansını değerlendirmesi söz konusudur. Ortaokulların başarı değerlendirmesinde mevcut veriler daha çok SBS sonuçları gibi ulusal verilerinden elde edilmektedir. Bu veriler, öğrencilerin bir üst öğrenime geçiş için yeterli olmadığı, öğrenciyi ilgi ve istekleri doğrultusunda değerlendirmede yetersiz kalmaktadır. Bu yapılan değerlendirmeler çerçevesinde Türkiye'deki eğitimin temel kalite sorunları şöyle özetlenebilir:

2.7.1. İlk ve Ortaokullarda Başarı Durumu

Öğrencilerin bilgi ve becerilerini izleme ve değerlendirme, öğrenciler için hayati öneme sahiptir. Öğrenciler, edindiği bilgileri hayatlarına yeni şeyler katması ve bu bilgileri çevresiyle paylaşması eğitime pozitif katkı sağlamış olur. Bu durum, eğitimin başarısı için önemlidir. Ölçülemeyen hiçbir bilgi geliştirilemez. Bunun için, SBS ve PYBS vb. ulusal sınavların, öğrencilerin başarı düzeylerinin belirlenmesinde katkısı büyüktür. Objektif bir değerlendirme, Türkiye'nin eğitim düzeyini ileri bir noktaya taşıyacaktır. Türkiye'de 2011 yılında, ilköğretimden mezun olan öğrencilerin bir üst örgün öğrenime devam edenlerin oranı % 64,7, örgün öğrenime devam etmeyenlerin oranı % 35,3'tür¹³. 2011-2012 Eğitim öğretim yılında ilköğretimdeki öğrenci mevcudu: 10.084.439, aynı yıl PYBS sonuçlarında başarılı olan öğrenci sayısı 98.402'dir. 2011 Yılında 8. sınıftan mezun olan 1.226.473 öğrencinin girdiği Seviye Belirleme Sınavı sonuçlarına göre % 1'lik dilimde yer alan 8.sınıf öğrencilerinden bir üst öğrenime: (Özel Fen Lisesi, Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi, Sosyal Bilimler Lisesi, Anadolu öğretmen Lisesi ve diğer Liselere) geçme hakkı kazanan öğrenci sayısı: 6.674'tür. Eğitimde öğrenciler arasındaki başarı farklılığına ilişkin tartışmalarda daha çok bölgeler arası eşitsizlikler vurgulanmaktadır. Maalesef il içinde, köy kent arasındaki eşitsizlik göz ardı edilmektedir. Örneğin Seviye Belirleme Sınavına 8. sınıftan mezun olabilecek öğrenciler katılmaktadır. Dershane, yetiştirme kursu, etüt merkezi vb. sınavlara hazırlık desteği sağlayan eğitim kurumlara gitme imkanı olmayan köy okullarındaki öğrenciler de aynı sınava girmektedir.

SBS sonuçları incelendiğinde; il içindeki okullar arası başarı farklılığının çok büyük olduğu hatta ilçeler arasında bile bu seviye farklarını görmek mümkündür. Türkiye'de, okullar arasındaki başarı grafiğindeki bu farklılıkların temelini oluşturan; eğitime erişim ve eğitim hizmetlerinden yararlanabilme imkanları bakımında köy okulları, dezavantajlı eğitim grubunu oluşturmaktadır. İlköğretimde öğrenci kayıtları, her okulun kendi kayıt bölgesi

¹³http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2011.pdf

ile sınırlandırılmıştır. Bu durumu göz önünde bulundurduğumuzda, velinin eğitim düzeyi, okulun ekonomik kaynaklarının azlığı, kalabalık sınıf mevcutları vb. nedenler, okulun eğitim niteliğini düşürdüğü dolayısıyla bu tür uygulamalar okullar arasında eğitim düzeylerinde ciddi farkların oluştuğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Eğitimdeki bu durum, bireylere eğitimde sunulan fırsat ve imkan eşitliği ilkesinin ihlali anlamına gelmektedir.

2.7.2. Bilişim Teknolojileri ve Alt Yapı Yetersizlikleri

Eğitimde kalitenin yükseltilmesi, eğitime yapılan yatırımlar ile bu yatırımların okullara eşit oranda dağılımıyla doğru orantılıdır. Eğitimdeki düzenlemeler; öğrenci merkezli, uygulamalı eğitim, görsel materyal ve aktif öğrenmeye dayanmalıdır. Türkiye’de eğitimde fırsat ve imkan eşitliğinin sağlanması için her öğrenciye ücretsiz ders kitapları sağlanmış, tüm okullara bilişim teknolojileri alt yapısı hazırlanmış, ihtiyaç duyulan yerlerde derslik ve okullar inşa edilmiş olmasına rağmen, okullardaki donanım yetersizlikleri ve teknolojik ürünlerin güncellenmesindeki sorunların varlığı devam etmektedir. Öğretmenlere, bilişim materyalleri doğru kullanmaları için yeterince hizmet içi eğitimlerin yapılmadığı gözlenmektedir. Öğretmenlerin bilişim materyal kullanımıyla ilgili yetersizlikler, öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumsuz sonuçlar doğurduğu gibi, öğrencilerin bilişim teknolojilerini bilinçsiz kullanmasına da sebep olmaktadır.

Öğrencilerin başarıları üzerinde, bilişim teknolojileri kullanma becerisinin iyi olması tek başına yeterli bir faktör değildir. Teknolojinin etkili ve amacına uygun kullanılabilmesi için, okullardaki bilgisayarların sürekli yenilenmesi ve güncellenmesi gerekir. Ayrıca her öğrenciye birer bilgisayar kullanma imkanının sağlanması gerekmektedir. Fatih Projesi kapsamında başlayan tablet bilgisayar kullanımı ortaöğretimde kullanılmaya başlanmış ancak, ilk ve ortaokullardaki öğrenciler, bu uygulamadan henüz yararlanmamışlardır. Fatih Projesi uygulaması için her okula en az bir bilgisayar öğretmeni ihtiyacı doğmuştur.

2.7.3. Zorunlu İlk ve Ortaokullarda Devamsızlık Durumu

Türkiye’de örgün eğitimin ilk kademesini oluşturan ilkokulda ve özellikle köy okullarında, kız çocuklarının okula devam etme oranlarının düşük olması ile zorunlu eğitim çağındaki çocukların belirli bir kısmının okul dışında kalması önemli bir sorunu teşkil etmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, her okulda günlük ortalama 2-3 öğrencinin yaptığı gününbirlik devamsızlık değildir. Bu sorun öğrencinin okuldan tamamen ayrılması sorunudur. Eğitimde istenilen başarıya erişimi sağlamak için ilkokulda gösterilen performans dayalı değerlendirmeler başarı için tatmin edici bir düzeyde değildir.

Türkiye genelinde okullaşma oranı % 99’ lara ulaşılmıştır. % 1’ lik gibi bir oran olarak karşımıza çıkan öğrenci devamsızlığı, en çok köy okullarında görülmektedir. Bu devamsızların çoğu kız öğrenciler oluşturmaktadır. Bu durum, çocuğun ilk eğitim aldığı yer olan ailede; eğitimsiz ebeveynlerden özellikle annenin eğitimsiz oluşu, beraberinde okulda devamsız bir öğrenci grubunu, sokakta da cahil ve meslek sahibi olmayan eğitimsiz bir kitlenin oluşmasına sebep olmaktadır. Türkiye’nin geleceğine iyimser bakabilmek için, yetişkin nüfusunun %100’unün zorunlu ama istediği meslek okulunda eğitim almış olması gerekir.

Eğitimde başarı, ilk ve orta öğretimdeki eğitim sisteminin bireylere sunduğu, öğretimin niceliğinin ve niteliğinin birlikte ele alınmasıyla elde edilebilir. Diğer bir ifade ile eğitimde kaliteye erişim, öğrencilere sunulan eğitim fırsatları ölçüsünde değerlendirilebilir.

2.7.4. Ortaokulda Öğretmen- Veli İlişkilerinin Zayıf Olması

Öğrencilerin ilkokula başlamasıyla birlikte öğretmen, öğrenci ve veli üçlüsü arasındaki dayanışma güçlü iken, ortaokula gelindiğinde veli ile öğrenci arasındaki iletişimin zayıflaması vb. nedenlerle bu üçlü yapı bozulmaya başlamaktadır. Ortaokulda, öğrencilerin ergenliğe adım attığı bir

dönemde velilerin, çocuklarını daha fazla kontrol etmesi ve öğretmenlerle daha sık görüşmesi gerekirken maalesef okulla bağlantılarını koparma noktasına getirmektedirler. Böylelikle aileler, sadece okuldan uzaklaşmakla kalmamakta aynı zamanda çocuklarını da ihmal ediyorlar. Bu durum, çocukların zamanlarının çoğunu arkadaşlarıyla ve dışarıda geçirmesine sebep olduğu gibi başarılarını da olumsuz etkilemektedir. Bunun sonucunda okula devamsızlıklar artmaya başlamakta, ilerleyen aşamalarda ise sınıf tekrarları görülebilmektedir.

Köy okullarındaki velilerin çoğu için, çocuklarının okuma yazma öğrenmesi ve sürücü belgesi almaları yeterlidir. Velilerin başarıya odaklı bir yapıda olmaması, çocuklarını zorunlu olduğu için okula göndermesi gibi düşüncelere sahip oluşu köy okullarının başarısını olumsuz yönde etkilemektedir.

2.8. Köy Halkının Eğitimi

Köyler, az nüfuslu, işlek yollardan ve pazarlardan uzak olduğundan büsbütün ayrı bir tablo sergilemektedir. Bu tip köylerde her şeyden önce; köylünün yaşam alanını artırmak, köyde sağlığı tehdit eden sebepleri gidermek, tüm yönleriyle bugünkü yaşam seviyesini daha üst seviyelere çıkarmak gibi meşakkatli işleri, köy halkının eğitimiyle sağlamak mümkündür.

Köy halkının eğitim seviyesini yükseltmenin yolu, köyde okullaşmanın %'100 e çıkarılması için, her türlü tedbirin alınması gerekmektedir. Zorunlu eğitim çağında olmayan halka, okuma yazma kursları yoluyla eğitim imkanları sağlanmalıdır. Köylünün yaşam kalitesini ve ekonomik düzeyini artırmak için bu tip köylerde meslek edindirme kurslarının açılması bir ihtiyaç halini almıştır. Böylelikle ekonomik özgürlüğünü kazanmış olan köylünün eğitime daha fazla değer vereceği düşünülmektedir. Bu noktada Doç. Dr. Hasan Ali

KOÇER'in ifade ettiği gibi: "Müstakbel köy öğretmeninin, eğitim, öğretim ve tarım işlerini başarabilecek kudrette bir "Eğitmen olması" icap etmektedir"¹⁴.

2.9. Türk Eğitim Yapısında Düzenleme Çalışmaları

İlköğretimin zorunluluğu ilk defa II. Mahmut döneminde 1824 yılında çıkarılan fermanla konu geniş bir şekilde ele alınmış "ilköğretim zorunluluğu getiren ilk resmi belgedir."¹⁵ Yüzyıl sonrasına gelindiğinde 1924 anayasasında ilköğretimin zorunlu ve parasız olmasıyla devam eden süreçle beraber 1929'da "İlkmektep talimatnamesi" yayınlanmıştır. Türkiye Cumhuriyetinin 1961 Anayasasında da ilköğretim, herkese parasız ve aynı zamanda zorunlu olmasıyla da tarihteki yerini almıştır. 1961 Anayasasına göre her alanda planlı olarak kalkınabilmek amacıyla "Devlet Planlama Teşkilatı" kurulmuştur. Kalkınma planlarının da 5'er yıllık olarak hazırlanması kararlaştırılmıştır. Böylece eğitimde planlılık dönemi başlamıştır. Eğitimde planlamayla birlikte amaçlar, hedefler, ilkeler ve politikalar 5'er yıllık sürelerle belirlenmeye başlanmıştır.

5 Ocak 1961'de çıkarılan 222 sayılı "ilköğretim ve eğitim kanunuyla" ilköğretim okulları, zorunlu ve zorunlu olmayanlar diye ikiye ayrılmıştır. İlkokul zorunlu, okul öncesi ve ortaokul ise zorunlu yapılmamıştır. Zorunlu öğrenim süresi 7- 14 yaşları olup 8 yıla çıkarılmıştır (5 yıl ilkokulda, 3 yıl tamamlayıcı kurs ve sınıflarda). İlköğretime de "temel eğitim" denmiştir. Ama uygulamada bölge okulları dışında kanun tam uygulanamamıştır¹⁶.

1968 yılında ise "ilkokul programı" hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur. Buna göre amaçlar kişisel, insanlık ilişkileri, ekonomik hayat ve toplum hayatı bakımından olmak üzere çok geniş bir açıdan ele alınmıştır. Ayrıca öğretim ilkeleri ve planlar detaylı bir şekilde açıklanmış, uygulamada

¹⁴Koçer, H.A. (1991) "Köy Öğretmeni Yetiştirme Kursları programı" İstanbul Devlet Matbaası s. 5-7.

¹⁵ Erdem, A.R. (2005). İlköğretimimizin Gelişimi ve Bugün Gelinek Nokta. Cilt 5, sayı 2.

¹⁶Sarıkaya, G. (2004). "Sekiz Yıllık Kesintisiz Eğitim" Ankara Ü.Y.Lisans Tez. Ders Ödevi, s:3

öğretmene, bulunduğu görev bölgesine göre konu çıkarma veya konu ekleme gibi bir esneklik payı bırakmıştır. Bu uygulamada öğretmene tanınan öncelik eğitimin gelişimine büyük bir katkıdır.

1969 yılında 222 sayılı kanununun 23. maddesine dayanarak "ilköğretim müfettişleri yönetmeliği" çıkarılmıştır. Buna göre müfettişin görevleri teftiş, denetleme, işbaşında yetiştirme, inceleme ve soruşturmadır. 1961 yılındaki DPT'nin yapmış olduğu 5 yıllık kalkınma planlarındaki hedeflere ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak bu plan ve hedefler hiçbir zaman tam olarak tutturulamamış ve tespitler de yapılamamıştır. Bu durum bize şunu gösteriyor ki planlardaki hedefler gerçekçi olmalı, hayali plan ve hedefler ise bir ülkenin kalkınması için yeterli değildir.

2.10. Eğitimde Başarı

Eğitimde başarı, düzenli beslenen, dönemin bilimsel bilgisine sahip, bilgi ve becerilerini geliştiren, çevresine duyarlı, toplumla barışık, kendisine, ailesine, ülkesine ve tüm insanlığa yararlı bireylerin yetişmesiyle gerçekleşir.

Köy okullarındaki öğrencilerin, bilgi ve becerilerini (öğrencinin öğrenmeye yatkınlığı, işi başarabilme kabiliyeti) geliştirebilmesi: Öğrencilerin eğitim gördüğü okulda; içerisinde yeterli düzeyde araç gereci bulunan spor salonuna, bilimsel bilgilere ulaşabilecek donanımlı bir kütüphaneye, deneysel bilgileri elde edebilecek laboratuara, sosyal ve sanatsal yeteneklerini geliştirebilecek konferans ve tiyatro salonlarına ve dersliklere ihtiyaç duyulduğu gibi, günümüzün vazgeçilmezi olan bilişim teknolojilerini iyi derecede kullanmayı öğrenebilecek donanımlı bilgisayar sınıflarını da içinde barındıran eğitim kampüslerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Çinlilerin Bambu Ağacı Öyküsü

Eğitimin ne kadar meşakkatli bir iş olduğu ve bu işin bir o kadar da sabır gerektirdiğini, Çin bambu ağacının yetiştirilme sürecindeki ısrar durumu; eğitimdeki başarı azmi için güzel bir örnek teşkil etmektedir.

“Çinliler bambu ağacını şöyle yetiştirir: Önce ağacın tohumu ekilir, sulanır ve gübrenir. Birinci yıl tohumda herhangi bir değişiklik olmaz. Tohum yeniden sulanıp gübrenir. Bambu ağacı, ikinci yılda da toprağın dışına filiz vermez.

Üçüncü ve dördüncü yıllarda her yıl yapılan işlem tekrar edilerek bambu tohumu sulanır ve gübrenir. Fakat inatçı tohum bu yıllarda da filiz vermez. Çinliler büyük bir sabırla beşinci yılda da bambuya su ve gübre vermeye devam eder. Ve nihayet beşinci yılın sonlarına doğru bambu yeşermeye başlar ve altı hafta gibi kısa bir sürede yaklaşık 2.7 metre boyuna ulaşır.¹⁷

Bu öyküyü düşündüğümüzde aklımıza gelen ilk soru: Bambu ağacı 2.7 metrelik boya, beş yılda mı yoksa altı haftada mı büyüdüğüdür. Elbette ki bambunun bu kadar hızlı büyümesi sabırla ve ısrarla beş yıl gibi uzun bir sürede sulanıp gübrenmesinin sonucudur.

Doğadaki bir bitkinin dahi yetişmesi bu kadar uzun sürüyorsa, varlıkların en akıllısı olarak yaratılan insanın yetişmesi de elbette sabır ve maliyet ister. Eğitimin ekonomik boyutunu en aza indirmek için, Kampüs Eğitim Modelinin uygulanması bir ihtiyaç teşkil etmektedir.

2004 Yılından bu yana Türkiye'nin eğitim yapısında, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı benimsenmiştir. Başarılı bir eğitim faaliyeti için yapılandırmacı eğitim ortamını yaratmak ve öğretimi öğrenci merkezli, öğretmenliği ise öğrenciye rehberlik eden kişi yönünde bir yapılanmaya çalışılmaktadır. Bu eğitim ortamında öğrenciler, bilgiyi keşfederek, düşünerek, canlandırarak ve problem çözerek öğrenirler. Öğrenciler, sorunları farklı boyutları ile düşünebilir ve çözümü kendileri bulabilirler. Bireyler bilgilerini kullanarak geliştirebilmektedir.

Eğitimdeki bu öğrenme yaklaşımında öğrenciler, öğrenilecek bilgileri, önceki bilgileriyle ilişkilendirerek anlamlandırır. Bu yöntem, hem kolay

¹⁷Ekmekçi, F.Özden (2005), “**Bilinçli Anne Baba ve Başarılı Çocuk**”.Morpa yay., s.39,40

öğrenmeyi hem de kalıcı öğrenmeyi sağlar. Yapılandırmacı öğrenmede kişi, öğrendiği bilgiyi bire bir almaz; ama öğrendiği verilerden yeni sonuçlar çıkarır ve bu yeni bilgiyi de kendine mal eder.

Öğrenme, bireylerin bilgiyi okuma, yorumlama ve analiz etmelerinin yanı sıra bilgiye deneyimlerini de ekleyerek, yaparak ve yaşayarak gerçekleşir.

Türkiye'nin eğitim öğretim sisteminde yapılandırmacı öğrenmenin köy okullarında okuyan öğrencilerde tam öğrenme sağlayabilmesi için: "Kampüs Eğitim Modeli" projesi ile desteklenmesi yerinde bir uygulama olacağı öngörülmektedir. Bu eğitim modeli, öğrencilere İstenilen bilgilerin, amacına uygun olarak öğretilmesidir. Bu model, öğrencilere istendik yöndeki davranış değişikliklerinin sağlanması, öğrencilerin temel bilgi ve becerileri kazanmalarını da sağlamaktadır. Kampüs Eğitim Modeli ile köy okullarındaki öğrencilerin; eleştirel düşünebilen, karşılaştığı problemleri çözebilen bireyler olarak yetişebilmelerini sağlamak için fiziki yapıları yeterli, araç gereç malzeme donanımı tam olan öğrenci odaklı eğitim uygulamalarının yapılabildiği eğitim merkezlerinin hayata geçmesi hedeflenmiştir.

Türkiye'de yakın bir zamana kadar ilk ve ortaokullarda, öğretmen ve derslik sayısının yetersizliği, ciddi bir sorun iken; artık günümüzde öğrenci sayılarının azlığı, sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle köy ilkokullarında, birleştirilmiş sınıf uygulamalarında köy nüfuslarının azalması sonucunda öğrenci sayılarının da azlığı dikkat çekmektedir.

Tablo 1: Birleştirilmiş Sınıfları Oluşturma

Öğretmen S.	Derslik S.	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4. Sınıf
1	1	(1+ 2+ 3+ 4)			
2	2	(1+2+3) - (4)			
2	2	(1+2) - (3+4)			
3	3	(1) - (2+3) - (4)			
3	3	(1+2) - (3) - (4)			

Birleştirilmiş sınıf uygulaması, bir sınıfta öğrenci sayısının onun altında olması, derslik sayısı veya öğretmen sayısının az olması nedeniyle uygulanan bir çözüm yöntemidir.

✓ Birleştirilmiş sınıf, tek öğretmenli ve tek derslikli ilkokullarda eğitim şekli ; (1+ 2+ 3+ 4) sınıflar bir arada ve tek derslikte eğitim görmektedir.

✓ İki öğretmenli ve iki derslikli ilkokullarda eğitim şekli; (1+ 2+ 3) - (4) veya (1+2) - (3+4) sınıflar, ikişer sınıf bir arada veya bir sınıf ayrı üç sınıf bir arada, iki ayrı derslikte ve öğretmenle eğitim görmektedir.

✓ Üç öğretmenli ve üç derslikli ilkokullarda eğitim şekli; (1) – (2+3) – (4) veya (1+ 2) – (3) – (4) sınıflar, bir derslikte iki sınıf birleştirilmiş, diğer sınıflar tekli sınıflar şeklinde eğitim görmektedir. Bu uygulama, yalnızca ülkemize özgü değil dünyanın birçok ülkesinde de görülen bir öğretim yöntemidir¹⁸.

Eğitim: Bireye istendik yönde davranış değiştirme ve bireyi toplumda faydalı birey haline getirme çabası olarak ta ifade edilebilir. Eğitim ailede başlar, birey örgün eğitime ilkokulda tanışır. Ortaokul ve lise (2012-2013 Eğitim- öğretim yılında itibaren zorunlu olarak), Üniversite ile de bu eğitim süreci isteğe bağlı olarak devam eder.

30.03.2012 tarih - 6287/3 md.9'da yapılan son değişiklik ile ilköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar halinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir¹⁹. Köy ilkokul ve ortaokulları, (öğrenci sayılarının azlığı nedeniyle) aynı binada ve birlikte eğitim görmek zorunda kalınmıştır.

¹⁸N.Fidan, Y.Baykul, (1993). “**Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim Öğretmen Rehberi**”. Milli Eğitim Bakanlığı ve Unicef Türkiye Temsilciliği, Ankara, s. 2.

¹⁹<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/> “İlköğretim Kurumları Yönetmeliği”,S.222 / Mad.9

Köy ilkokullarındaki öğrenci sayılarının azalması, ilkokullarda birleştirilmiş sınıf sorununun ortaya çıkmasına sebep olmakta ve bu durum ülkemiz eğitim sisteminde; ilkokul (1.2.3.4.) sınıflara yönelik bir uygulamadır. Ortaokul (5,6,7,8), Lise ise (9.10.11.12.) sınıfların eğitimi, Türkiye’de zorunlu hale gelmiştir. Köy ortaokullarında birleştirilmiş sınıf uygulanması yapılamadığından öğrenciler taşıma sistemiyle en yakın ortaokul ve liselere taşınmaktadır. Ve öğrenci taşıma işi devlet tarafından ücretsiz yerine getirilmektedir. Taşıma maliyetlerinin azaltılması için Kampüs Eğitim Kurumları'nın oluşturulması, seçilecek merkez köyün diğer köy yerleşimlerine en yakın mesafede bulunması önceliklidir.

Kalabalık okulların bir kısmında, okulun hizmetli personelinin az olması örneğin; 3 katlı, 12 derslikli ve 116 öğrencisi olan A okulunda 1 hizmetli çalışırken, aynı bölgedeki 1 katlı, 1 derslikli ve 11 öğrencisi öğrenci olan B okulunda ise 2 hizmetlisi mevcuttur. (Tablo 7) Okulların hizmetli çalışanları arasında dengesiz bir dağılım söz konusudur. Köy okullarının elektrik, su, telefon, ısınma yakıt vb. ortak giderlerinin her okulda ayrı harcama yapılması, kamu harcamalarının da artmasına sebep olmuştur.

Eğitimde Başarıyı Artırmak

- ✓ Öğretmen ihtiyacının karşılanması
- ✓ Okulun fiziki yapısının iyileştirilmesi
- ✓ Eğitim için gerekli olan araç gereç gibi materyallerin yeterli olması
- ✓ Müstakil ve kalabalık olmayan sınıf ortamının sağlanması ve bu sınıfların araç gereç ve teknoloji bakımından donanımlı olması gibi imkânların sağlanmasıyla gerçekleştirilebilir. Son yıllarda köyden kente göç hızla artmıştır. Göç sonucunda köylerdeki genç nüfusun azalmış olması, beraberinde köy okullarının öğrenci sayılarının azalmasını getirmiştir.

- ✓ Liderin Vizyonu, başarıyı artırmanın önemli taşlarından biri de; insanları harekete geçirebilen, geleceğe umutla bakabilen vizyon sahibi insanlardır. “Vizyoner lider, geleceğe yeni bir bakış açısıyla bakar ve vizyonu örgütün bütün kademelerine başarıyla iletir. Bu lider sadece güce sahip değildir. Düşünceleriyle kendini izleyenleri etkiler”²⁰. Vizyoner lider, eğitimin kalitesi için tüm eğitim kurumlarının başında olması gereken bir yönetici profilidir.

2.11. Eğitimin Amacı

Eğitim, toplumsal yapının önemli bileşenlerden biridir. Bir toplumun veya bireyin var olan değerlerinden yararlanarak parlak bir geleceğe köprü kurmaktır. Toplumsal yapının olduğu gibi devam etmesi ya da değişen koşullara uyum sağlayabilmesi için, eğitim sisteminin iyi benimsenmesi gerekmektedir. Eğitim, demokrasi anlayışı içerisinde toplumu ve bireyleri geleceğe hazırlar.

Hızla gelişen dünyada kavram, yapı ve değerler gibi birçok alanda değişiklikler yapılarak, onların içeriklerine yeni anlamlar yüklenmiştir. Bu değişen kavramların başında da eğitim gelmektedir.

Modern çağda, toplumsal değerlerimizi korumak için yapılan eğitimlerde, sık sık sorunlarla karşılaşmaktadır. Bazı öğretmenlerinin şu tespitleri, değerler eğitimindeki olumsuz faktörlerin okul dışından kaynaklandığı şu ifadelerinden anlaşılmaktadır: “ Toplumda yaşananlarla bizim anlattıklarımızın ve öğretmeye çalıştıklarımızın çelişiyor olması”, “ öğrencilere ne kadar değer eğitimi uygulasak da öğrenci çevrede gördüğü gibi hareket etmeye çalışıyor. Bu durum eğitim faaliyetlerimizi zorlaştırıyor”. “ Değer eğitimi sırasında işlenen konular ve kazanımlarda tüm sınıf hemfikir

²⁰Çelik, V. (2003). Eğitimsel liderlik. 3. Baskı. Ankara: Pegem A Yayınları.

olmakla birlikte, günlük yaşamda uygulayamadıkları için öğrenme tamamlanıyor ancak eğitim olmuyor.”²¹

Bireyler akranlarından, televizyondan, çevresinden gördükleri değerleri okulda gördüklerinden daha fazla benimsiyorlar. Birey, okulda öğrendiği davranış ile çevreden öğrendiği davranış arasında ikilem yaşıyor. Ancak öğrenciler genellikle tercihini okul dışındaki faktörlerden yana kullanıyor.

Eğitim toplumun beklentilerine göre beyinlerde istendik davranış değiştirme kavramı olarak ifade edilebilir. Filozofik açıdan eğitim, “Bir ulusun, bir toplumun geleceğidir”. “Bir ülkenin varlığının dünya durdukça sürüp sürmemesidir”. Bir başka açıdan da eğitim; bir toplumun çağdaş, uygar, demokrat, laik, saydam, katılımcı, üretken olup olmamasıdır. Çünkü bunlar eğitimle kazanılan değerlerdir. Değer; bilim, bilgi ve toplumsal birikimin yani kültürün ürünüdür ve yaşama yansımasıdır.”²²

Milli eğitimin temel amaçlarından biri ve en önemlisi, öğrencilerin bilgi ve becerilerinin artırılmasını sağlamak ise de, sağlıklı yaşam becerisini kazandırmak ve topluma yararlı bireyler olarak yetişmelerini sağlamak ta önemli ve sosyal bir beklentidir. Böylece eğitim, bireylere bilgi ve beceri kazandırmanın ötesinde, toplumun yaşamasını ve kalkınmasını devam ettirecek değerlerin kazandırılması sorumluluğunu taşımaktadır.

Milli eğitim mevzuatına göre ilköğretimin amacı: Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirerek onları hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır²³.

---

21 Erdem, A. R. (1993)"John Dewey'in Türkiye Maarifi Hakkındaki Raporu" Ankara: G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Ders Ödevi s.10/15

22 İdiman, F. (1999) “ Öğretmen Eğitiminde Çağdaş Yaklaşımlar Sempozyumu Açılış Konuşmaları” , Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, s. 11/113

²³<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/> “İlköğretim Kurumları Yönetmeliği”,S.222 / Mad.5.

2.11.1. Kampüs Eğitim Modelinin Temel Amaçları

- ✓ Fiziki yapısı ve araç gereç materyali bakımından yeterli donanıma sahip olan okulların eğitime kazandırılmasını,
- ✓ Alan bilgisi, genel kültür ve formasyon (öğretmenlik eğitimi) bilgisine sahip, kendi branşında görevlendirilmiş kadrolu öğretmenlerin eğitim vermesini,
- ✓ İhtiyaçlarını karşılayabilecek sayıda (temizlik, memur, kalorifer vb.) personelin olduğu okulların varlığını sağlamaktır.

2.11.2. Kampüs Eğitim Modelinin Alt Amaçları

- ✓ Bireye istendik yöndeki davranış değişikliğini kalıcı hale getirmektir.
- ✓ Sorunlarını kendi başına çözebilen, araştıran, sorgulayan ve özgüven duygusunu kazanmış bireyler yetiştirmektir.
- ✓ Köy okullarında öğrenim gören öğrencilerin, derslerdeki başarı seviyelerini yükseltmektir.
- ✓ Köy okullarında birleştirilmiş sınıfların yerine, bağımsız sınıflar açarak eğitimin kalitesini artırmaktır.

Öğrencilere, fiziksel, sosyal ve psikolojik yönden gereksinimlerini karşılayacak eğitim öğretim olanakları sağlanmalıdır. Köy okullarındaki öğrencilerin eğitim gereksinimlerini en ekonomik şekilde karşılanması esastır. Bu okullarda, hedeflenen düzeyde eğitim verilebilmesi, ancak eğitim sorunlarını yeterince tespit etmekle mümkündür. Bu sorunlara getirilmek istenen çözümün amacı, devletin kaynaklarını ekonomik, verimli ve etkin bir şekilde kullanarak eğitim kalitesini yükseltmektir.

2.12. Türkiye’de Sistem Bakımından İlköğretime Bakış

Türkiye’deki eğitim sistemin tarihsel gelişimine baktığımızda, en önemli düzenleme ise:1973 yılında kabul edilen 1739 sayılı "Milli Eğitim Temel Kanunu’dur.”

Eğitim alanında birçok yasal düzenleme yapılmış olsa da, 1982 anayasasında da olduğu gibi eğitimin doğal bir hak ve ilköğretim, zorunlu ve parasızdır. 1990 yılında uygulamaya konan "İlköğretim Kurumları Teftiş Yönetmeliği" ilköğretim kademesinde görev alacak müfettişlerin seçimi, yetiştirilmesi ve görevlerini belirtildiği gibi, ilköğretimde kaliteli öğretimi gerçekleştirmek için, öğretmen yetiştirme programlarında dört yıllık fakülte mezunluğu şartı uygulaması getirilmiştir. Ayrıca 1992 yılında yeni "ilköğretim kurumları yönetmeliği" uygulamaya konulmuştur.

18 Ağustos 1997 yılında 23084 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 4306 sayılı yasa ile: “ İlköğretim kurumlarının sekiz yıllık okullardan oluşması, bu okullarda zorunlu ilköğretimin kesintisiz yapılması ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir.”²⁴ Şeklindeki yasal düzenleme ile Türkiye’de 8 yıllık kesintisiz eğitim hayata geçmiştir.

İlgili kanunla eğitim "örgün" ve "yaygın" olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Türk Milli Eğitimin genel ve özel amaçları belirtilmiş ve uygulamaya konulmuştur.

1739 sayılı yasaya göre mecburi ilköğretim çağı 6–14 yaş grubundaki çocukları kapsamaktadır. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.²⁵

²⁴<http://www.universite-toplum.org/pdf/240.pdf> (1997) Resmi Gazete Erişim Tarihi. 05.03.2012

²⁵<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/24.html> “İlköğretim Ve Eğitim Kurunu”,222 / Mad.3

2.12.1. Zorunlu Eğitim

Dünya genelindeki uygulamalara bakıldığında, ortalama eğitim süresi 9 ile 12 yıl arasında değişirken. Ülkemizde, ortalama eğitim süresi ise, 2012 yılına kadar 8 yıl civarındaydı. Ancak 30.03.2012 yılında çıkarılan 6287 sayılı yasayla birlikte zorunlu eğitim 12 yıla çıkarılmıştır. Böylece dünyadaki gelişmiş devletlerle ülkemizin zorunlu eğitim süresindeki fark kapanmış, hatta "12 yıllık zorunlu eğitimle", birçok ülkenin eğitim süresini de aşmış bulunmaktadır.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin büyük çoğunluğunda bireyler, en az lise mezunu düzeyinde eğitim almışlardır. Ancak, eğitim seviyelerini daha yükseğe çıkarmak için üniversite eğitimini de zorunlu hale getirmek için planlamalar yapılmış ve bu planları uygulamak adına gereken çalışmalar da yapılmaktadır.

Avrupa'daki gelişmiş devletler, 2020 yılı eğitim hedeflerini ülkelerindeki lise mezunlarının seviyesini % 90'lara çıkarmak için yoğun çaba sarf ettikleri görülmüştür. Bugün Güney Kore ile Japonya gibi ülkelerinde ise, üniversiteyi zorunlu hale getirmek için tartışmalar yapılmaktadır. Bugün pek çok ülke, eğitim seviyelerini yükseltme adına benzer çalışmalar yapmaktadır. Ülkemizde ise hala okuma yazma bilmeyen bireyler mevcuttur. Ancak, eğitimin iyileştirilmesi için atılan adımlardan biri de; 12 yıl zorunlu eğitim değişikliğidir. Bugün bu ihtiyacın ne kadar da önemli olduğu anlaşılmıştır.

Türkiye'de son yıllarda, eğitim alanındaki tedbirlerde merkezi ve yerel yönetimlerin desteği ile eğitim yaşındaki bireylerin okuma-yazma düzeylerinde ciddi artışlar olduğu gözlenmektedir. Eğitimde yapılan yasal düzenlemeler sonucunda ilköğretim düzeyindeki okullaşma oranlarında % 98'lere ulaşıldığı, ortaöğretim seviyesinde, % 70'lere varıldığı ve üniversitede okuyanların oranı ise,% 40'lara kadar yükseldiği ifade edilmektedir. Eğitimde görülen ilerlemelere rağmen, büyükşehir ile diğer iller arasında hatta aynı bölgenin ilçeleri ile köyleri arasındaki eğitim seviyelerinde de ciddi farklılıklar devam etmektedir.

Türkiye’de bölgeler arasında olduğu gibi köy – kent arasındaki eğitim seviye farkının ortadan kaldırılması için yapılan yasal düzenlemeyle zorunlu eğitim, 12 yıla çıkarılmıştır. Eğitimde yapılan yeni düzenleme ile bölgeler arasındaki okuma oranları ile eğitim başarı düzeyleri arasındaki uçurum farkları da ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır.

Yeni eğitim yasasının temel hedeflerinden birisi de, bireyin istek ve kabiliyetleri doğrultusunda programların esnek tutulmasıyla ders seçimlerini kolaylaştırmaktır. Öğrencilere eğitimi sevimli hale getirmek, farklı eğitim basamaklarında yer alacak seçmeli dersler ile, bütün öğrencilerin eğitim beklentilerini, isteklerini, sosyal ve kültürel taleplerini karşılamaya çalışılmaktadır.

Zorunlu 12 yıllık eğitim ile birlikte ilkokulda okuyan bir öğrenci, hangi alanda yeteneği var ise; (sporda, müzikte, sanatta veya başka bir alanda) o alanda kendini geliştirmek istediğinde, ilgi ve yeteneği doğrultusundaki ortaokulun 5. sınıfından itibaren bu fırsatı yakalama şansına sahip olacaktır. Eğitimdeki yeni yapılandırmada bir başka yenilik ise; üç basamaktan oluşan 4+4+4 sistemidir. Eğitimin ilk kademesini oluşturan ve zorunlu olan; 4 yıllık ilkokul, ikinci basamağını; 4 yıllık ortaokul ve üçüncü kademesi ise, 4 yıllık zorunlu lise dönemi şeklinde düzenlenmiştir.

Bu yapılandırma ile kademeler arası geçişlere (yatay, dikey) daha kolay olanaklar sağlanmıştır. Yeni eğitim düzenlemesiyle birlikte birey, daha erken yaşlarda yeteneklerini fark etme ve geliştirme fırsatını yakalamaktadır. Yeniden yapılandırmada ilkokul yaşı 6 – 10 yaş olarak düzenlenmiş, bu dönem eylül ayı sonunda 5 yaşını doldurarak, 6 yaşından gün almış çocukların ilkokula başlamalarına olanak tanınmıştır. Bu uygulama ile birlikte Türkiye’deki eğitime başlaması bir yaş daha küçülmüştür. Ancak, hala dünyadaki gelişmiş ülkelerin gerisinde kaldığımız nokta ise, okul öncesi eğitimin zorunlu olmamasıdır. Günümüz dünyasında istenilen her türlü teknolojik ve fizikî şartların uygunluğu göz önüne alındığında bireyin okula bir yıl erken başlaması çok önemlidir.

Zorunlu 8 yıllık eğitimde görülen sorunların başında;1. sınıf öğrencisi ile 8. sınıf öğrencisinin aynı bahçede birlikte oyun oynamaları, aynı tuvaletleri kullanmaları ve aynı kantinde alışveriş yapması ile birbirlerinin konuşmalarına kulak misafiri olmalarıdır. Yetişkin öğrencilerin bedensel üstünlükleri karşısında küçük sınıflardaki öğrenciler, ezilebiliyorlardı ve ortak mekânlardan da yeterince yararlanamıyorlardı.

12 Yıllık zorunlu eğitim, öğrenciler arasındaki büyük yaş farkını ortadan kaldırmıştır. İlkokullar ayrı binalarda veya aynı binada, fakat ayrı bahçelerde birbirlerinden bağımsız ortaokul ve liselerin bulunduğu eğitim yapıları ile birlikte eğitim-öğretim imkanına kavuşmuştur.

2.12.2. 6287 Sayılı Kanundaki Yeni Düzenlemeler

30.03.2012 Tarihinde yapılan 6287 sayılı yasal düzenleme ile birlikte; 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim yerine, 12 yıllık zorunlu fakat kademeli olan eğitim sistemi uygulanmaya başlanmıştır. Yeni eğitim süreci 3 kategoride ele alınmıştır. İlk basamağını, dört yıllık ilkokul (1. 2. 3. ve 4. sınıf) oluştururken, ikinci basamağını, yine dört yıllık ortaokul (5. 6. 7. ve 8. sınıf) oluşturmaktadır. Son basamağı ise, dört yıllık lise (9. 10. 11. ve 12. sınıf) şeklinde düzenlenmiştir.

Eğitimin önemli bir geçiş aşamasını teşkil eden ortaokullar, yeni düzenleme ile birlikte öğrencilere, kendilerini daha özgür ifade etme olanağını tanımaktadır. Bu eğitim kademesinde öğrencilere, özgürce karar verebilme, kararlarını değiştirebilmelerine fırsat tanımaktadır. Ortaokul 5. sınıftan başlayarak tercihleri doğrultusunda her yıl seçmeli derslerde ders seçme hakkına sahip olmaları da oldukça önemlidir.

Yeni sistem ile birlikte ilkokul, ortaokul ve liseler bağımsız okullar (farklı binalarda) oluşturulabileceği gibi, imkân ve şartların elverişli olmadığı

yerlerde ortaokulların ilkokullarla veya liselerle bir arada eğitim vermelerine imkan tanımaktadır.

Ortaokullarda eğitim programları, milli eğitimin temel amaçlarının genel bütünlüğü muhafaza edilerek, lise programlarının başlangıcını içinde barındıran çok yönlü ve kapsamlı program seçenekleri şeklinde tasarlanmıştır. Dünyanın pek çok ülkesinde ders programları, öğrencilerin ilgi ve yetenekleri dikkate alınarak seçimlik dersleri de içinde barındıran bir yapıda uygulanmaktadır. 12 Yıllık zorunlu eğitim düzenlenmesiyle birlikte ortaokul müfredatına; Kuran-ı Kerim, Hz. Peygamberimizin hayatı, drama, zeka oyunları, düşünme eğitimi, çevre ve bilim gibi yeni seçmeli dersler eklenmiştir. Ders programına eklenen yeni seçimlik dersler ile ortaokulların ders programını liselerin eğitim programlarına entegre etmek için temel oluşturulmaktadır.

Yeni düzenleme ile birlikte öğrencilere, velilerinin de görüşleri doğrultusunda seçmeli dersleri özgürce seçilebilme imkanı sağlanmıştır.

Öğrencilere, seçimlik dersleri seçme hakkının tanınmasıyla birlikte; bireylerin demokratik hak ve taleplerine yeşil ışık yakılmış, aynı eğitim modeli ile bireyi yetiştirme anlayışı yerine, kişiye farklı düşünmeyi destekleyen programlardan yararlanma imkânı verilmiştir.

2.12.3. Zorunlu Eğitimde Yeni Düzenleme Uygulamaları

İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair 6287 sayılı kanun, 2012 - 2013 öğretim yılı itibariyle uygulamaya konulmuş ve ilkokula başlayacak olan 1 sınıf öğrencileri ile başlayıp kademeli olarak 8. Sınıfa kadar tüm öğrencileri yakından etkilemektedir. Programın uygulama aşamasında sistemden etkilenmeyen sınıflar, 2.ve 3. Sınıflar olmuştur. İlkokul ara sınıf (2.3.) öğrencileri, ortaokula geçeceği zaman; 4.

sınıfı bitirip 5. sınıfa geçtiğinde, yeni sisteme ve bu sistemdeki uygulamalara muhatap olacaklar.

12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminin uygulamaları: 2012 – 2013 eğitim öğretim yılının 30 Eylülünden itibaren 5 yaşını dolduran çocuklar, zorunlu eğitim çağına girmiş olup ilkokul 1. sınıfına kayıt yaptırmak zorundadır. Hali hazırda ilkokul 2.3. ve 4.sınıfta okuyan öğrenciler, mevcut ilkokullarında eğitimlerine devam etmektedirler. İlkokulun 4 yıl olması nedeniyle 5. sınıfa devam edenler, yeni sistem gereği ortaokulda 5. sınıf öğrencisi olarak eğitim öğretimlerine devam edecekler.

İlköğretim 8. sınıfta okuyan öğrencilerin durumu ise öğrenciler, ortaokuldan mezun olunmadan lise eğitimlerine zorunlu olarak (açığtan veya örgün olarak) kesintisiz bir şekilde eğitim göreceklerdir. Ortaokulu tamamlamış ve liseye devam edecek olan 9. sınıf öğrencileri de kesintisiz bir şekilde eğitim öğretimlerine lise 1 öğrencisi olarak devam edeceklerdir.

Yeni eğitim sisteminde ilkokula başlayacak çocuklardan eylül ayında beş yaşını dolduranlar: (60-66 aylık) isteğe bağlı, (66-69 aylıklar) velisinin talebi durumunda isteğe bağlı, (69 ay ve üstü) zorunlu olarak ilkokul 1. sınıfa kayıtlar yapılmaktadır. Eğitim programları, yeni düzenlemelere uygun şekilde yeniden revize edilmiştir.

Yeni eğitim programında değişiklikler yapılmadan önce de, ilköğretim ve liselerde okutulacak olan tüm dersler, Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilgili birimlerinin kontrolünde hazırlanıyordu. İlköğretim ve lisede okutulacak olan zorunlu veya seçmeli derslerin neler olacağını da MEB'in ilgili kurullarınca tespit ediliyordu. 12 Yıllık zorunlu eğitim uygulamasında da zorunlu ve seçmeli olarak okutulacak dersler, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Talim ve Terbiye Kurulunun denetiminden geçirilerek onaylanıp yayınlanmaktadır. Ancak yeni uygulamada, ortaokul ve imam hatip ortaokullarının ders programlarına peygamber efendimizin hayatı ile Kur'an-ı Kerim gibi seçmeli dersler eklenmiştir. Aynı şekilde bu seçmeli dersler, liselerin ders

programlarına da eklenerek, isteğe bağlı olarak okutulacak dersler arasında yer almıştır.

12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminin uygulamasında: İlkokul 4. sınıfı başarıyla bitiren öğrenciler, İmam hatip ortaokuluna veya genel ortaokullara devam edebileceklerdir. Bu okullarda okutulacak zorunlu derslerde olduğu gibi seçmeli olan Kur'an-ı Kerim ile Hz. Peygamberimizin Hayatı derslerinin program içerikleri de aynıdır. Ancak diğer seçmeli derslerden; Spor ve Sanat Etkinlikleri, Matematik Uygulamaları, Yabancı dil, Drama vb. derslerde farklılıklar söz konusudur.

2.12.4. Gelişmiş Ülkelerde Zorunlu Eğitim Uygulamaları

Dünyada, gelişmiş ülkelerindeki örnek uygulamalara bakıldığında; zorunlu eğitimde, benzer uygulamaların var olduğu ancak, eğitimin kademelendirmesinde; ülkemizdeki uygulamadan (4+4+4) farklı ve ülkeler arasında çok çeşitli kademeler şeklinde uygulanmaktadır. Farklı eğitim kademelerden birkaçını örneklendirmek gerekirse: 8+4, 3+5+2, 4+5+2, 5+4+3, 5+3+4, 6+2+4, 6+3+2, 6+3+3, 6+3+4, 7+3+2 gibi zorunlu 12 yıllık eğitim uygulamasında her devlet, sahip olduğu gelenekleri, sosyal yaşamları, coğrafik yapıları vb. bir çok nedene bağlı olarak farklı eğitim kademeleri oluşturmuşlardır. Türkiye'de 4+4+4 şeklindeki kademelendirmede temel mantık, okullar arası geçişlerin kolaylaşmasını sağlamak ve eğitim seviyesini artırmak gibi temellere bağlansa da, daha başka sebeplere bağlamak ta mümkündür. Benzer uygulamalarda örneğin; Hollanda'da 6+2+4, Japonya'da 6+3+3, Rusya'da 4+5+2, Fransa'da 5+4+3 şeklinde kademelendirilmiştir.

Düzenleme, öğrencilerin yaş gruplarına göre ayrı okullarda eğitim almaları amaçlanmıştır. Ayrıca uygulanacak eğitim programların, öğrencilerin kişisel gelişimlerine uygun esneklikte olacak şekilde kademelendirmenin yapıldığı ifade edilmiştir. İlkokul, öğrencilerin okula alıştırdığı, psiko- motor becerilerinin geliştirildiği dönemi ifade etmektedir. Ortaokul, öğrencilerin yeteneklerinin keşfedildiği, geliştirildiği dönemdir. Lise dönemi ise,

öğrencilerin istekleri ve başarılı olduğu alanda kendi talepleri ile genel lise veya meslek liselerine devam ettikleri eğitim kademesidir.

2.12.5. 6287 Sayılı Kanun Sonrasında Köy Okullarının Durumu

Ortaöğretimdeki öğrenci sayısının arttırılmasını sağlayacak zorunlu 4 yıl lise eğitimi, sayısal anlamda Türkiye’de öğrenci sayısını artırmıştır. Ancak, okullardaki derslik ve öğretmen ihtiyacı tamamen karşılanamamıştır. Yeni sistem, ilköğretim 8.sınıftan mezun olan öğrencileri okula kazandırmış ancak, bu öğrencilere kaliteli eğitim olanağı sağlanamamıştır. Her köyde yeteri kadar ortaöğretim okulları mevcut değildir. Lise öğrencileri taşıma yoluyla başka liselere taşınmaktadır.

12 Yıllık zorunlu eğitim sisteminin, köy ilkokullarındaki öğrenci mevcutlarının ziyadeleştirmesi beklenirken köy ilköğretim okulları, ilkokul ve ortaokul olarak ikiye ayrılmıştır. Bu uygulama sonrasında, birçok köy okulunun öğrenci mevcudu 150’nin altında kalmış ve okulun idari norm kadroları düşmüştür. Yeni sistemde ilkokul ve ortaokullar ayrı ayrı planlanmış ancak köy okulları, kendilerine en yakın köy okuluyla; ilkokul ve ortaokul şeklinde dönüşüm yapma imkanı olmadığından söz konusu köy ilköğretim okulları, mevcut binalarında ilkokul ve ortaokul şeklinde planlanmıştır.

6287 Sayılı yasanın amaçlarından biri de, 1.sınıftaki 6 yaşında olan çocuk ile 8. sınıfta okuyan 14. yaşındaki ortaokul öğrencinin aynı bina ve aynı bahçede olmasını engellemektir. Ancak köy okullarının kendine has şartlarından dolayı öğrenciler aynı bahçede hatta aynı bina içinde, okul binasının farklı katlarını kullanarak eğitime devam etmektedir. Köy öğrencileri: (1. sınıf ile 8. sınıf) aynı binada eğitim görmektedir. Köy yerleşimlerindeki okullar, genellikle ilkokul ve ortaokul olarak bir arada tutulma nedeni, kendisine yakın komşu okulun kayıt bölgesine uzak oluşu, ulaşım sorunları vb. sorunlardan dolayı okulların aynı binada eğitim görmeleri uygun görülmüştür.

Planlamada, aynı bölgedeki ilk ve ortaokulların kayıt çevreleri bir tutulmuştur. Tek bahçe içerisinde yer alan birden fazla okul binalarında ise durum; binalardan biri ilkokul diğeri ortaokul, bahçe ise uygun bir şekilde ikiye ayrılarak düzenlenmiştir. Yeni eğitim uygulanmasıyla köy okullarına, “Köylere Hizmet Götürme Birlikleri” vasıtasıyla bakım ve onarım için yeteri kadar ödenek aktarımı yapılmaktadır. Planlamada hedeflenen, okullardaki birleştirilmiş sınıf uygulamaları; (1+2+3+4) yerine, müstakil sınıflar için, şubeleri ayrı ayrı okutabilecek 4 derslik için 4 öğretmenin görev yapabileceği okullar oluşturmaktır.

Yeni eğitim planlamasında okul dönüşümünden dolayı bazı öğrenci velileri, çocuklarının evinden uzak olan okula gitmek zorunda kalması uygulamasını yanlış bulmuşlardır. Ancak, zamanla söz konusu uygulamanın öğrenci sağlığı ve güvenli açısından daha yararlı olduğu kanaatine ulaşan veli sayısında artış görülmektedir.

2.12.6. İlk ve Ortaokulların Haftalık Ders Çizelgeleri

Yeni eğitim sisteminde öğrencilerin haftalık ders saatleri artırılmıştır. Bu artışlar: 5. sınıflarda 36 saat, 6. 7. ve 8. sınıflarda kademeli olarak artırılmış, 5. ve 6. sınıflarda haftalık 36 saat, 7. ve 8. sınıflarda 37 saat olarak düzenlenmiştir.²⁶

Haftalık ders saatlerindeki artışın amacı:

- ✓ Öğrencileri daha fazla okulda tutma,
- ✓ Öğrencileri boş zamanlarını okulda değerlendirmek,
- ✓ Öğrenciyi sokaktan alıp daha güvenli olan okul alanına çekmek,
- ✓ Öğrencilerin ödevlerini okulda yaparak eve ödev getirmesini önlemek olarak ifade edilebilir.

²⁶<http://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori/7>

- ✓ Haftalık ders programındaki sekiz saatlik seçmeli ders ile öğrencilerin ilgi ve taleplerine göre sevdiği dersleri öğrenme olanağı sağlamaktır.

DERSLER		SINIFLAR							
		İlkokul				Ortaokul			
		1	2	3	4	5	6	7	8
ZORUNLU DERSLER	Türkçe	10	10	8	8	6	6	5	5
	Matematik	5	5	5	5	5	5	5	5
	Hayat Bilgisi	4	4	3					
	Fen Bilimleri			3	3	4	4	4	4
	Sosyal Bilgiler				3	3	3	3	
	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük								2
	Yabancı Dil		2	2	2	4	4	4	4
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				2	2	2	2	2
	Görsel Sanatlar	1	1	1	1	1	1	1	1
	Müzik	1	1	1	1	1	1	1	1
	Oyun ve Fiziki Etkinlikler	5	5	5	2				
	Beden Eğitimi ve Spor					2	2	2	2
	Teknoloji ve Tasarım							2	2
	Trafik Güvenliği				1				
	Rehberlik ve Kariyer Planlama								1
İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi				2					
ZORUNLU DERS SAATİ TOPLAMI		26	28	28	30	28	28	29	29
SEÇMELİ DERSLER	Din, Ahlak ve Değerler	Kur'an-ı Kerim (4)				2	2	2	2
		Hiz. Muhammed'in Hayatı (4)				2	2	2	2
		Temel Dinî Bilgiler (2)				2	2	2	2
	Dil ve Anlatım	Okuma Becerileri (1)				2	2		
		Yazarlık ve Yazma Becerileri (4)				2	2	2	2
		Yaşayan Diller ve Lehçeler (4)				2	2	2	2
		İletişim ve Sunum Becerileri (1)						2	2
	Yabancı Dil	Yabancı Dil (Bakanlar Kurulu Kararı ile Kabul Edilen Diller) (4)				2	2	2	2
	Fen Bilimleri ve Matematik	Bilim Uygulamaları (4)				2	2	2	2
		Matematik Uygulamaları (4)				2	2	2	2
		Çevre ve Bilim (1)						2	2
		Bilişim Teknolojileri ve Yazılım (4)				2	2	2	2
	Sanat ve Spor	Görsel Sanatlar (Resim, Geleneksel Sanatlar, Plastik Sanatlar vb.) (4)				2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Müzik (4)				2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Spor ve Fiziki Etkinlikler (Alanlara Göre Modüller Oluşturulacaktır) (4)				2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Drama (2)				2	2		
		Zekâ Oyunları (4)				2	2	2	2
	Sosyal Bilimler	Halk Kültürü (1)					2	2	
Medya Okuryazarlığı (1)							2	2	
Hukuk ve Adalet (1)						2	2		
Düşünme Eğitimi (2)							2	2	
Seçilebilecek Ders Saati Sayısı						8	8	8	8
SERBEST ETKİNLİKLER		4	2	2					
TOPLAM DERS SAATİ		30	30	30	30	36	36	37	37

Tablo 2: İlk ve Ortaokulların Haftalık Ders Çizelgesi

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KÖY YERLEŞİM BİRİMİ VE SORUNLARI

Köy, insanın yaratılışından beri var olan en eski yerleşim birimidir. 20. Yüzyılın başlarına kadar dünya nüfusunun büyük bir kısmının yaşadığı yerleşim alanı iken, bugün artık o eski tercih edilen yerleşim alanı olmaktan çıkmış ve tahtını kent yerleşim birimlerine bırakmıştır. Köy nüfuslarının çok ciddi bir şekilde azalmış olması, elbetteki köy okullarının öğrenci sayısını olumsuz etkilemiştir. Bu duruma rağmen köylerde yaşayanlar için köy okulları yine de vazgeçilmezdir.

Bugün eğitim açısından köy okulları hala vazgeçilmezdir. Ancak günün imkan ve şartları bakımından kent okullarına göre daha zayıf durumda olan köy okullarının eğitim başarısını artırmak için önerilen çözümlerden birisi, Kampüs Eğitim Modeli'dir.

Bir milletin sosyal, kültürel ve teknolojik yönden sağlıklı gelişmesi, ilerlemesi ancak, başarılı bir eğitim politikasını yürütmesiyle gerçekleşebilir. Eğitimde başarı ise, amaçları belli, programları planlı ve uygulamalarında süreklilik arz eden bir politika gerektirmektedir. Eğitim, bireyin yetenek ve gereksinmelerine cevap verebilmelidir. Eğitimde istenilen hedeflere ulaşması için Kampüs Eğitim Modelli okullara gereksinim duyulmaktadır.

Eğitimin niteliği, büyük ölçüde uygulanan programa bağlıdır. "Program geliştirme çalışmalarının araştırma ve geliştirmeye dönük olarak yönlendirilmesi gerekir. Özellikle günümüzde bilim, teknoloji ve iletişim alanındaki baş döndürücü gelişmeler, program geliştirme çalışmalarının sürekli olmasını, araştırma ve geliştirme çalışmalarının kesintisiz yapılmasını gerekli kılmaktadır."²⁷ Programlar geliştirildikçe eğitimin niteliğinin de artması beklenir.

²⁷Demirel, Ö. (2007) "Eğitimde Program Geliştirme",Pegem Yayıncılık, Ankara, 10.baskı s. 67

Öğretme ve öğrenme süreçleri aktif eğitim durumunda olan öğrenci ile eğitimin gelişimine rehberlik eden öğretmenin stratejileri, yöntemleri ve teknikleri; teknoloji, ortam, araç gereç vb. temel öğeler olarak ele alınması gerekir. Türkiye’de eğitimin gelişimi için yapılan bilimsel araştırmalarda ve ileri sürülen kuramlarda yazılanların büyük çoğunluğu, eğitimi bir adım daha ileri gitmesine katkı yapmamıştır. Elbette ki eğitim faaliyetlerin temel gayesi, eğitimin çitasını yukarı çıkartmaya katkı sağlamaktır.

12 Yıllık zorunlu eğitime geçişin temel amaçlarından birisi: Toplumun ortalama eğitim seviyesinin yükseltilmesi şeklindeki yapılan bir düzenleme olduğu görülmektedir. Ancak, kanundaki değişiklikler sonucunda getirilen yeniliklerde; eğitim çalışmalarının artmasında nicelikten çok, nitelikli eğitimin artırılması amacına yönelik vurgular yapılmaktadır. Ülkemizdeki eğitimin başarısını artırmaya yönelik yapılacak hizmetlerin başında, okulların fizikî durumu ne olursa olsun şartlar elverdiği ölçüde ve zamanlarda okulu öğrenciler için bir yaşam alanı haline getirmektir. Mesleği öğretmenlik olmayan üniversite mezunları yerine, mevcut ihtiyaçlar doğrultusunda öğretmenlik bölümünden mezun olmuş liyakatli öğretmen adaylarının atanmasını sağlamaktır.

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler için, eğitim pahalı ve maliyeti yüksek uzun vadeli bir yatırımdır. Özellikle bu bölgelerin kırsalındaki aileler için, çocuğun ailesine ekonomik katkısı, eğitiminden daha önemlidir. Öğrencinin okulda geçireceği zamanı bir işte çalışarak ekonomik kazanca dönüştürmesi, daha öncelikli bir ihtiyaçtır.

Eğitime yapılan yatırım; bireyi, yeteneklerine göre eğiterek, eğitim sistemine ve topluma yararlı hale getirilmesi yolunda değerlendirildiğinde ancak, ekonomik kazanç istenilen düzeye çıkartılabilir. Eğitimin gelişmesi; öğretmen, okul araç-gereç, öğretme ortamı vs. alanlarının iyileştirilmesi ile mümkündür.

Eğitimde başarı sağlamak için gerekli olan kaynak temininde merkezi yapının yetersiz kaldığı görülmüştür. Eğitimin gelişimi için “Kampüs Eğitim Modeli” ile yerel yönetimlerin de desteğiyle eğitimi farklı bir noktaya taşımak mümkündür. Merkezi yönetim ile yerel yönetimlerin “dayanışması projesi” örneğini ortaya çıkarmak mümkün görülmektedir. Kaliteli eğitim, diğer bir ifade ile nicelik yerine niteliği tercih etmek, üretmeyen topluluk yerine üreten birey yetiştirmektir.

Eğitimde verimlilik esastır. Verimlilik; öğretmenin, yöneticinin eğitim programlarının sonuçları üzerinde hesap verebilmesi ve sonuçlardan sorumlu tutulması anlamına gelmektedir.²⁸

Ülkemizde kaliteli eğitim programı uygulayabilmek için, okulların personel, araç gereç, teknolojik alt yapı ve günün şartlarına göre hazırlanmış ders programlarına sahip olunması gerekir. Bu programları hazırlayan, uygulayan ve çalışmalarından keyif alan bireylerin yetiştirilmesini sağlayacak etkenlerin başında, köy okulları yerine “Kampüs Eğitim Modeli” okulları hayata geçirmektir.

3.1. Göç

”Nüfusun belirli bir bölümünün çeşitli nedenlerle bulunduğu yerden ayrılıp, başka bir yere yerleşmek amacıyla gitmesidir.”²⁹ Ancak, sanayinin gelişmesiyle başlayan göç dalgası, gün geçtikçe hızlandı. Ve bu gün, sanayileşme yolunda olan ülkelerin tamamında olduğu gibi ülkemizde de hızlı bir şekilde köyden kente göç devam etmektedir. 1927 yılındaki % 75,78’lik köy nüfus oranı, 2000’de %35,10’a, 2012 de 75,6 milyon olan nüfusun %77,3 şehirlerde yaşarken, ancak, %22,7 si köylerde yaşamaktadır.

2040 yılında ise, Türkiye’de köy nüfusu, ülke nüfusunun % 10 ‘un altına gerileyeceği tahmin edilmektedir.

²⁸Variş, F. (1988) "Eğitimde Program Geliştirme “Teori ve Teknikler”, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara, s. 223.

²⁹Başol K. , (1995), “Demografi”, Anadolu Matbaası, İzmir, s.209

Cumhuriyet döneminde ilköğretim, Mustafa Kemal Atatürk'ün öncülüğünde “Tevhid-i Tedrisat” yasasının 3 Mart 1924 tarihinde kabul edilmesiyle devlet kontrolüne alınmıştır. 1924 Anayasasının 87. Maddesinde ilköğretim zorunlu ve parasız olduğu belirtilmiştir. 1929 yılında “İlkmektep talimatnamesi” çıkarılmıştır. Bu mevzuata göre o dönemdeki okullara “İlkokul” denmiş ve ilkokulda eğitim süresi 5 yıl olarak belirlenmiştir. Cumhuriyet dönemin kuruluş yıllarında Türkiye nüfusunun çoğunluğu $\frac{3}{4}$ ü köylerde yaşıyordu ve eğitimsizdi. Ancak Atatürk'ün hedeflediği; “Türkiye Cumhuriyetini muasır medeniyetlerin seviyesine çıkaracağız.” ifadesinin gerçekleşmesi için o dönemin en kalabalık yerleşim birimleri olan köylerdeki insanları eğitmek için atılan önemli adımlardan birisi de: 17 Nisan 1940 yılında 3003 sayılı kanunla “Köy Enstitüleri” kurulmuştur³⁰.

Köy Enstitülerinden mezun olan öğretmenler, zengin bilgi birikimlerini uygulamayla birlikte vermeyi amaçlamıştır. Böylece köylü mantığının değişmesine, gelişmesine öncülük etmeye başlamıştır. Gün geçtikçe köy ilkokulları yaygınlaşmaya başlamıştır. Ne yazık ki! 19.yüzyıldan itibaren Avrupa'da sanayinin gelişmesiyle birlikte kentlerde nüfus artmaya başlamıştır. 20.yüzyılın son çeyreğinde, köy nüfusların azalması gelişmiş ülkelerde ciddi bir sorun olmaya başlamıştır. Bu sorunun beraberinde getirdiği köy ilk ve ortaokullarında öğrenci sayılarının azalması, ülkemizde de son dönemlerde hızlı bir şekilde azalma göstermiştir.

Köyden kente göçün toplumsal hayata yansıyan olumsuz sonuçlarından birisi de eğitim alanıdır. Kentlere olan nüfus göçü, eğitim kademelerinden özellikle köy ilk ve ortaokulların eğitimini olumsuz etkilemektedir. Örneklem çalışmamıza kaynaklık eden İstanbul ili Çatalca ilçe merkezine bağlı 28 köy yerleşimindeki ilk ve ortaokulların (2009-2010, 2010-2011, 2011-2012) yıllarına ait öğrenci sayıları ve bu köylerin, köy nüfuslarının istatistikî verileri dikkat çekicidir.

³⁰Okutucu, S., Aldemir, G., Cemaloğlu, N. (1993) “ 1933-1960 Yılları Arası İlköğretim Mevzuatı” Ankara: G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ders ödevi s.7.

21.Yüzyılın başlarına kadar köylerde yaşayanların ekonomik gelirleri; hayvancılık, orman ve tarıma dayalı olduğundan köylerde aşırı göç yaşanmamıştır. Köylerin mevcut nüfus yapılarını korumasından dolayı köy okullarının öğrenci sayılarında ciddi bir değişim gözlenmemiştir.

Sanayinin kentlerde gelişmesi, köylülerin temelli veya mevsimlik işçi olarak kentlerde çalışmaya başlamasına neden olmuştur. İşçiler, çocuklarını da beraberinde gittikleri yerlere götürmeleri sonucunda köy okulların öğrenci sayıları azalmıştır.

Türkiye'nin çeşitli illerine çalışmaya giderek çocuklarını okuldan alan aileler, köy okullarının da boşalmasına neden olmuşlardır. Köy okullarındaki öğrenci azalması; ilk etapta birleştirilmiş sınıfların oluşmasına neden olmuş, sonrasında durum daha da ilerlemiş ve birçok köy okulu kapanmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı, geçtiğimiz yıllarda tarım işçilerine, gittikleri yerde çocuklarını okula gönderebilecekleri bir sistemi geliştirdi. Gezici okullar adı altında eğitim öğretim hizmeti vermeye başlandı. Ancak bu gezici okullarda, kaliteli bir eğitimden bahsetmek pek mümkün olmasa da çocukların okulsuz kalmasından daha iyi olduğuna kanaat getirilmiştir.

Mevsimlik İşçilerin gittikleri yerlerde, başta tuvalet olmak üzere temizlik sorunları gibi çok ciddi sorunlar kendilerini beklemektedir. Çocukların çoğu hastalanmaktadır. Çalıştıkları tarlanın köşesine çadır kuran işçi aileleri; yeme, içme ve yatma ihtiyaçlarını bir arada ve sağlıksız çadırlarda gidermektedir. Aileler aylarca banyosuz kalmakta ve kirli elbiseleri ile yaşamak zorunda kalmaktadır. Sağlıksız ortamda yaşamak zorunda kalan bu çocuklarda ciddi sağlık sorunları görülmektedir.

Ülkemizin doğu ve güneydoğu bölgelerindeki köylerden mevsimlik işçi olarak çalışmaya giden ailelerin okul çağındaki çocukları, okula gitmek istediklerini ancak, aile bütçelerine de ekonomik katkıda bulunmaları gerektiğinden dolayı tarlada çalıştırıldığı görülmektedir. Öğrencilerin birçoğu, tarla işlerini severek yapmadıkları, ailelerinin yanında olmak zorunda

oldukları için oralarda çalıştıkları ve bu yüzden okula gidemedikleri görülmüştür.

Mevsimlik göçün uzun sürmesi, en çok okullarından ayrılmak zorunda kalan çocukları etkiliyor. Göç nedeniyle eğitimlerinden mahrum kalan çocuklar, arkadaşlarından ve en çok da sevdikleri oyunlarından ayrı kalıyorlar. Göç, başta Güneydoğu olmak üzere, Doğu ve Karadeniz bölgelerimizde de çok ciddi boyutlara ulaşmıştır. Bu göçleri geciktirebilmek için Kaymakamlıklar ve Milli Eğitim Müdürlüklerince projeler (Gezici okullar, fakir aile çocuklarına yapılan sosyal yardımlar vb.) geliştirilmektedir. Fakat bu çalışmalar, çocukların eğitim sorununa kalıcı çözümler için yeterli değildir.

Sanayinin gelişimiyle birlikte tarımda traktörlerin aktif rol almaları sonrasında insan gücüne ihtiyacın azalması, miras yollu toprakların paylaşılmasıyla beraber köylerde iş olanakları ve gelir kaynaklarının azalmasına nüfus artışının eklenmesi, beraberinde geçim sıkıntısını getirmiştir. Köyde yaşayan insanlar, yüksek gelirli bir iş imkanı bulmanın yanı sıra, daha sosyal bir ortamda yaşama arzusuyla kentlere göç yaptıkları ortaya çıkmıştır. Göçler, ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan gelişmiş olan büyük kent merkezlerine yapılmaktadır. Göç, köylerin nüfuslarını azaltırken kentlerinkini artırmıştır. Ülkemizde göçler yoğun bir şekilde gerçekleşmektedir. Göç alan kentlerin başında; İstanbul gelmektedir. Bu kentleri; Ankara, İzmir, Bursa, Adana, İçel, Kocaeli, Antalya ve son yıllarda Diyarbakır ile Batman izlemektedir. Göç veren kentlerin başında ise; Erzurum, Sivas, Tunceli, Kars, Rize, Çankırı, Artvin gelmektedir. Bu durum, nüfusu azalan kentlerdeki okullarda, öğrenci sayılarının azalmasına sebep olmuştur.

3.2. Köy Yerleşim Alanlarının Dağınık Olması

Türkiye'deki köy yerleşim birimleri dağınık ve az nüfuslanmıştır. Ülke nüfusunun yaklaşık %25'i köylerde yaşamaktadır. Sanayinin insan hayatına girişiyle beraber, özellikle gençlerin köylerde yaşamını özendirecek sosyal ve

kültürel faaliyetler yetersiz gelmeye başlamış ve bu durum onların kentlere göç etmesine neden olmuştur. Köyler; kom, mezra, oba, mahalle, yayla gibi yerleşim alanlarından oluşmaktadır. Görüldüğü gibi Türkiye'nin kırsalındaki yerleşimi oldukça dağınıktır. Bu dağınık yapıya göre, yeterli sayıda öğrencisi olmayan “on öğrenciden az” köylerde eğitim ihtiyacının en üst düzeyde karşılanması için, “Kampüs Eğitim Modeli” ile okulların bir çatı altında birleştirilmesi ihtiyaç haline gelmiştir.

3.3. Öğretmen Açısından Zorluklar

Türkiye'nin köy okullarında görev yapan öğretmenlerin çalışma şartlarının zorluklarını pek çok yönden ele almak mümkün. Ancak yirmi birinci yüzyılın cazibe merkezleri haline gelen kent yerleşimleri yerine, içerisinde çoğunluğu yaşlıların yaşadığı yerleşim alanları haline gelen köylerdeki okullarda görev yapan öğretmenleri mutlu kılmak oldukça zordur. Köylerdeki sosyal yaşamın öğretmenleri mutlu kılmaktan uzak olmasının yanında öğretmenlerin mesleki çalışma şartlarının zorlukları ve bu zorlukların eğitime olumsuz yansıyan yönlerinden bazılarını şöyle ifade etmek mümkündür.

3.3.1. Öğretmenin Niteliği

Öğretmenlik mesleği, öğretmenlerde derin bir konu alanı uzmanlığı, yeterli bir genel kültür ve üst düzeyde bir öğretmenlik formasyonu gerektirmektedir³¹

Türkiye’de uzun yıllar özellikle sınıf öğretmenleri, öğretmenlik bölümünden mezun olmayan ancak öğretmen ihtiyacından dolayı dönemin hükümetleri tarafından farklı eğitim fakültelerinden mezun olanları doğrudan sınıf öğretmeni olarak görevlendirilmiş olması ile eğitim sistemimiz bundan negatif etkilenmiştir. Ülkemizde aldıkları lisans eğitimleri farklı olduğu halde

³¹ Taşdemir, M. (1996) “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Formasyon Yeterlilikleri”, Millî Eğitim Dergisi, Sayı: 132(Ekim-Kasım-Aralık), s. 56.

öğretmenliğe atananlar mevcuttur. Yeterli düzeyde alan bilgisine sahip olmayan bu öğretmenlerin, ilk atamaları köy okullarına yapıldığı zaman, tecrübesiz olmaları nedeniyle mesleklerinin ilk yıllarını pek başarılı geçiremedikleri gözlenmiştir. “Yapılan araştırmalarda, eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerde dahi gerekli niteliklerin eksik olduğu, özellikle birleştirilmiş sınıflı köy okullarında, eğitim öğretime rehberlik etme yeterliğinin istenen düzeyde olmadığı görülmüştür.”³² Alanında yetişmiş öğretmenin bile yeterli düzeyde olmadığı gözlemlendiği halde, mezuniyet alanları farklı olan öğretmenlerden üst düzey performans beklemek fazlaca iyi niyetli olmaktır.

Bilişim teknolojisini kullanamayan, mesleki anlamda yenilikleri takip etmeyen, eğitim ile ilgili proje üretmeyen köy öğretmeni, kendini yeterince geliştiremeden öğrencileri başarıya ulaştırması mümkün değildir. Üniversitelerin farklı bölümlerinden mezun olmuş, kendi alanında iş bulamadığı için öğretmenliği tercih etmek zorunda kalan kişilerin, mezun olduğu üniversiteden de öğretmenlik ile ilgili yeterli düzeyde formasyon eğitimi almayan öğretmenler, geçimini temin etmek veya kendi alanında iş bulana kadar bu mesleği yapıyorsa, köy okullarında faydalı ve yararlı bir öğretmen olması mümkün değildir.

3.3.2. Gelir Adaletsizliği

Kent merkezindeki bir okulda çalışan öğretmen ile küçük bir köy yerleşiminde çalışan öğretmenin aldıkları maaş miktarlar aynıdır. Ancak bu öğretmenlerin çalışma şartları aynı değildir. Köy öğretmenleri beş sınıflı bir arada okuturken, kentteki öğretmenleri bağımsız bir sınıflı okutmaktadır.

Özellikle köy öğretmenleri, sosyal hayatlarını genellikle okulu eğitime daha iyi hazırlama faaliyetleriyle geçirmektedir. Örneğin: Derslikleri hazırlama, köylünün çeşitli taleplerini yerine getirme, mesai saatleri dışında idari işleri yapma gibi çalışmalarını düşünülürken köyde görev yapan öğretmenlerin ziyadesiyle çalıştığı görülmektedir. Buna rağmen köy

---

³² Taşdemir, M. (1996):s. 58.

öğretmenlerin kentlerde görev yapan diğer meslektaşlarıyla aynı ücreti aldıkları - hatta köy öğretmenlerin sınav gözetmenliği, yetiştirme kursları vb. yan gelirlerinin olmadığı hesaba katılırsa daha düşük- ücret almasıyla gelir adaletsizliğine uğradığını söylemek yanlış olmaz.

Şehir merkezinde olan bir okulun araç ve gereç bakımından yeterli imkanlara sahip olduğu düşünülduğünde, kent merkezlerindeki öğretmenlerin kendi bütçelerinden herhangi bir harcama yapma gereği duymadıkları görülmektedir. Ancak köyde görev yapan öğretmenlerimiz böyle mi? Okulunu eğitime hazırlarken o kadar çok eksikle karşılaşmaktadır ki, devletten de aldığı “eğitim ödeneği” adeta devede kulak misalidir. Köylerde görev yapan her öğretmen, gönüllü olarak okulunu eğitime hazırlarken maddi ve manevi olarak fedakarlıkta bulunurlar. Her yıl eylül ayında, yılda bir kez olmak üzere okulu eğitime hazırlamak için, eğitim ödeneği adıyla öğretmenlere belli bir miktarda ödeme yapılmaktadır. Kadrolu bir öğretmen nerede ve ne şartlarda görev yaparsa yapsın devletin kendisine ödediği ücret aynıdır. Bu durum, ücretler arasında eşitlik varmış gibi görünse de aslında eşitsizlik söz konusudur. Bunca özveride bulunan köy öğretmenlerine, tam manasıyla gereken itibar ve değer hala verilmiş değildir. Köylerin ağır kış ve sosyal şartlarına rağmen canla, başla görev yapan öğretmenleri üzen şey; denetimlerde takılan olumsuz tutumlardır. Köy öğretmenine okulun bir eksiğini gördüğünde elbette bunun hesabını sorulur ancak, aynı hassasiyeti kent merkezlerindeki öğretmenlere de göstermek gerekmektedir.

Köy öğretmenleri, kişisel ihtiyaçlarının yanında okul ihtiyaçlarını da tek başına temin etmek zorundadır. Öğretmenlerin bu tür görev ve sorumluluklarını yerine getirirken karşılaştıkları; ulaşım, elektrik, su vb. problemleri de göz ardı etmemek gerekir.

Kentlerde görev yapan öğretmenler, bol ve ucuz yiyecek, içecek ve giyim bulma olanağına sahip olduğu gibi okullarında kurs açma ve hafta sonlarında çeşitli sınavlarda görev alma imkanlarına da sahiptir. Ancak bir

köy öğretmeni, sözü edilen konularda aynı imkanlara sahip değildir. Köylerde görev yapan öğretmenlerin ek bir ödemeyi hak ettiklerini itiraf edebilir.

3.3.3. Eğitimdeki Teknolojik Eksiklik

Öğretimde tek ve sihirli bir yöntem yoktur. Öğrencinin gelişim özelliklerine ve var olan koşullara göre çeşitli yöntemler kullanılmalıdır.³³

Bireylerin nitelikli eğitim almaları; bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor açıdan uygun yöntemlerle mümkündür. Hiçbir öğretme yöntemi tek başına bütün eğitim durumlarına uygun değildir. Yani bir öğrenme ve öğretme yöntemiyle, öğrencilerin tüm öğrenim gereksinimlerini karşılamak olası değildir.³⁴ Eğitimde başarıyı yakalamak için her öğrencinin anlayacağı, ilgisini çekeceği bir yöntem ve etkinlik ile eğitim- öğretimin yapılması gerekmektedir. Dersin ve konunun özüne uygun bir yöntem kullanılması ve gerekli araç gerecin belirlenmesi, temin edilmesinde öğretmenin özverili olması kadar okulun sahip olduğu olanaklarının da yeterli olması önemlidir.

Eğitimde klasik anlatım metodu; öğrenmenin %10' nu gerçekleştirirken, öğrenme olayını üst düzeye çıkartmak için farklı yöntemlerden: Gösterip yaptırma, materyal kullanma, duyuşsal kaynakları ve aletlerin kullanımının yaygınlaştırılması gerekmektedir. Köy okullarında araç gereç sınırlılığı veya yokluğu sebebiyle gösterip yaptırma yöntemini de çoğu zaman kullanılamamaktadır. Ayrıca öğrencilerin sosyal ve fiziki mekan imkanların kısıtlı olması hasebiyle drama, gösterip yaptırma, beyin fırtınası vb. uygulamaları derslerde kullanamayan öğretmenlerden başarı beklemek de elbette haksızlıktır.

Yön levhalarını görmeyen, onların anlamlarını bilmeyen ve trafiği gözleme imkanına sahip olmayan öğrencilere trafik dersini öğretmek, bilgisayar kullanma olanağı olmayanlara, bilgisayar dersini sadece anlatım

³³Varış,F. (1981), “Eğitim Bilimine Giriş”, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara, s. 27

³⁴Sönmez,V. (1994), “Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı”, Adım Yayınları,Genişletilmiş 4. baskı, Ankara, s. 288.

yoluyla öğretmek kalıcı öğrenme sağlamaz. Eğitim, psiko-motor davranışlara dönüşmedikten sonra öğretmene anlatma zahmetinden, öğrenenlere de zaman kaybından öteye gidemez. Köy okullarında, müzik dersinde yaylı sazları nasıl tanıtacağını veya öğretileceği düşünmek yerine, öncelikli olarak okulun müzik öğretmen ihtiyacını karşılamak gerekmektedir. Görsel Sanatlar dersinde, soyut çalışmaların ne olduğunu örnek göstermeden anlatabilmesi mümkün değildir. Bazı müfettişlerin ifadesiyle “işliyormuş gibi” gösterilecekse programda bu konuların ne işi var? Başka bir ifadeyle madem bu konular var, işlensin diye mi, göstermelik mi? Şehirdeki öğretmen, sinema, müze, sergi, kütüphane vb. yerlerden yararlanma şansına sahip iken, köydeki öğretmen bunların hiç birine sahip değildir.

21. yüzyıl Türkiye’sinde hala köy okullarında az da olsa birleştirilmiş sınıf uygulamasıyla eğitimlerine devam etmektedir. Başarılı bir eğitimin verilebilmesi için bağımsız sınıflarda öğrencilerin eğitim almalarını sağlayacak mekanları temin etmekle mümkündür.

3.3.4. Psikolojik Etkenler

Köylerde görev yapan öğretmenler, her yönüyle köylüyü etkileyen ve yönlendirendir. Köyde olup bitenden haberdar olduğu gibi Türkiye ve dünya gündemini de yakından takip etmektedir. Köy öğretmenleri, köyün danışmanı, yol göstereni ve köylünün kalkınmasında rol alan en önemli kişilerdir. Öğretmenler, üzerlerine düşen sorumlulukları her zaman yerine getirmeye çalışmışlardır ancak, yaptıkları fedakarlığın karşılığını maddi, manevi hiçbir zaman alamamışlardır. Ancak, köy yaşamının gün geçtikçe cazibesini kaybetmesiyle birlikte sosyal yaşamın da yok olması, öğretmenlerin köyde görev yapmasını zorlaştırmıştır. Bireyler akranlarıyla birlikte vakit geçirdiğinde mutlu olur. Ancak, köylerde öğretmenlerin akranları parmakla gösterilecek kadar azalmıştır. Bu durum, köy öğretmenlerin sosyal yaşamlarını olumsuz etkilemiştir.

Merkezi yönetim, köy öğretmenin uğradığı psikolojik baskı sonucunda onları, en basitinden bir teşekkür ile ödüllendirmesi icap etmektedir. Aksine öğretmenleri, ufak tefek ihmalleri yüzünden hemen disiplin soruşturması ile cezalandırılmaya çalışılmakta ve bu durum, onların motivasyonlarını olumsuz etkilemektedir. Nasıl ki bir öğrenciyi başarılı kılan şey, ona uygulanan cezadan çok kendisine verilen ödül ise, bir öğretmeni kazanmak için de ödül bir o kadar önemlidir. Öğretmeni mutlu ve başarılı kılmamanın yolu onu cezalandırmak değil, ödüllendirmektir.

Köylerde görev yapan öğretmenler, kentlerin canlı yaşam ortamından uzak, iletişim, ulaşım ve bilişim imkanlarından da istenilen düzeyde faydalanamamaktadırlar. Bu durum onları, hayata küstürmese bile kendisine ve çevredekilere ışık tutan öğretmen profilinden uzaklaştırmaktadır. Bu duruma bir son vermek, köy öğretmenleri de görev yaptıkları yerlerde mutlu kılmak için gerekli tedbirleri almanın zamanı gelmiştir.

Kampüs Eğitim Modeliyle öğretmenlerin sosyal yaşamlarını renklendirmek, okuldaki eğitim imkanlarının artırılmasıyla öğretmenlik mesleğini hakkıyla yapabilme vicdani rahatlığa kavuşturmak hedeflendiği gibi, özellikle köy okullarının 30-40 metre karelik lojmanlarda yaşamak zorunda kalması yerine, öğretmenlerimizin insanca yaşanabilecek büyüklükte lojmanlarda oturma imkanı sağlanmalıdır.

Köylüler, okulu bir gün kapalı gördüklerinde sebebi araştırılmadan bu durumu, öğretmenlerin keyfi uygulaması olarak değerlendirmektedir. Oysa köy öğretmeni de nihayetinde bir insandır. Her bireyde olduğu gibi onun da bir problemi olabileceğini düşünmek elbette daha doğru bir yaklaşımdır. Maalesef yapılan araştırmalarda, görev alanını hiç terk etmemesi gerektiği hususunda köy öğretmeni, sürekli baskı altında çalışmaya zorlandığı gözlenmektedir. Köy öğretmenin de sağlık problemlerinin olabileceği ve acil ihtiyaçlarının bulunabileceği, kısıtlı imkânlar arasında görev yaptığı unutulmamalıdır.

Büyük şehirlerde ihtiyaç fazlası durumunda olan, sadece “maaş karşılığı” olarak görev yapan öğretmenlerin varlığının azımsanamayacak kadar çok olduğu malumumuzdur. Kendisi kırsal bölgede bin bir güçlükle görev yapmaya çalışan köy öğretmenin, bu tür meslektaşlarını görünce ve duyunca, sahip olduğu iyi niyet ve o görev aşkı duygusu zayıflamaktadır.

Öğretmenleri psikolojik ve fizyolojik açıdan negatif etkileyen farklı bir durum söz konusudur ve köy yerleşimleri; isteyerek, severek görev yapılan bir yer olmaktan çıkmış, zorunlu olduğu için buralarda görev süresini olduracak kadar kalınan bir çalışma sahası olmuştur.

3.4. Köy Yaşamının Öğrenci Açısından Zorlukları

Öğrencilerin eğitim –öğretimlerinde köy yaşamının etkileri: Köy, bireye bilgi birikiminin yanında sosyal ve kültürel kazanımların sağlanmasında da oldukça etkindir. Köy okullarında uygulanan eğitim programlarının içeriği, öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyi, araç gereç, görsel materyaller vs. faktörlerin etkili olduğu bir eğitim sisteminde, köydeki öğrencilerin söz konusu faktörlerden yoksun olduğu görülmektedir.

Günümüz eğitim sisteminin artık olmazsa olmazlarından olmaya başlayan; görsel materyal kullanımı ile uygulamalı eğitim olanakları maalesef köy okullarında yeterli olmadığı açıkça gözlenmektedir.

3.4.1. Sosyal Ve Kültürel Etkiler

Öğrencilerin sosyal-kültürel hayatı, öğrenmeleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Öğrenciyi sosyal ve kültürel açıdan değiştiren, geliştiren en önemli aşama okuldur. Ancak öğrencide aktif öğrenmenin gerçekleşmesi, okuldaki eğitimin yanı sıra aile ve çevre şartlarının da olumlu desteklemesi gerekir. Öğrenme üzerinde öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyinin önemi

oldukça fazladır. Öğrenmede, köy çocuklarının eğitime başlamadan önceki aile yaşamı, ilkokul birinci sınıfa başlaması gereken öğrencinin sahip olması gereken bilgi düzeyinin çok uzağında olduğu görülmüştür.

Şehirde yaşayan öğrencinin, görsel ve işitsel zenginlikle dolu bir çevrede yaşaması, okul öncesi eğitimden yararlanması vb. imkânlarla sahip iken; köydeki çocuk, hayatında trafik lambası bile görmeden okulda trafik kuralları öğrenmeye çalışmaktadır. Okul öncesi eğitim imkanı olmayan, aralarında sadece zeka düzeyi yüksek olanlara olanak sağlayan bir sistemde, eğitim yatırımlarından en son yararlanan-hatta çoğu zaman yararlanamayan-köhne ve bakımsız binalarda, araç-gereç yokluğu ile okumaya çalışan köy çocukları mevcuttur. Kent merkezlerindeki okullarda eğitim, öğretim gören çocuklar ile köylerde okuyan öğrenciler arasında, sosyal- kültürel anlamda bir fırsat eşitliğinden söz etmek mümkün değildir.

Okul faaliyetlerinin anlamlı olmasında okul idaresi ve öğretmenin velilerle iş birliği yapmasının önemi büyüktür. Ancak bu halkaya öğrenciyi de katmak gerekmektedir.³⁵

Köylerde, çocukların eğitimine karşı ilgisiz kalan bir veli profili ile karşılaşan öğrenciler, kendisiyle ilgilenilmesi gerektiğini söyleyen öğretmeni ile ailesi arasında ikilem yaşamaktadır. Köylerde, okumaya önem vermeyen bir kültür yapısı mevcuttur. Gerekli motivasyonu çevresinde veya ailesinde bulamayan öğrenci, okula da yeterli ilgiyi duyamamaktadır.

Köydeki eğitim sistemi, çoğu zaman kısıtlı kaynak ve fedakar birkaç kişinin destekleri sayesinde devam etmektedir. Köy okullarındaki okul aile birlikleri üzerlerine düşen görevleri hakkıyla yapmadıkları gibi, köydeki ailelerinin eğitime verdikleri değerini yetersizliğini de buna ekleyebiliriz. Köyde eğitim, öğrenci öğretmen ilişkisiyle sınırlı olduğu gözlenmektedir.

---

³⁵Varış, F. (1981):“**Eğitim Bilimine Giriş**”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara. 134.

3.4.2. Hazır Bulunuşluk Düzeyleri

Köy okullarında uygulanan eğitim programları, şehir merkezinde olan okullarınki ile aynı tutulmaktadır. Bu programların içeriği, öğrencinin hazır bulunuşluluk düzeyine uygun olmadığı gözlenmiştir. İki, üç, dört veya beş sınıfın bir arada eğitim gördüğü, bir geziye, sinemaya, tiyatroya gitmeyi, bir kere veya hiç gidemeyen köydeki öğrenci, her ne kadar öğretmenin niteliği, öğretme ortamının iyi olmaması vs. nedenlere bağlansa da okulda uygulanmaya konan programla da yakından alakalıdır. Birleştirilmiş sınıflarda kapsamlı bir öğretim programının olmayışı, hem öğretmenin öğretimini hem de öğrencinin öğrenmesini zorlaştırmaktadır. Kalabalık sınıflar, beş sınıfın bir çatı altında öğretim yapması, aynı sınıftaki öğrencilerin farklı seviyeler göstermesi olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Sınıflardan biri A konusunu öğrenmiş iken, diğeri B konusunu öğrenmeye hazırlanmakta, yine aynı sınıftaki bir başka sınıf ise C konusunu anlamak için sırasını beklemektedir.

Köydeki öğrenciyi psikolojik yönden olumsuz etkileyen başka bir etken sık sık öğretmen değişmesidir. Öğretmenlerin değişmesi sonucunda öğrenciler, değişik öğretim yöntem ve tekniklerle, farklı davranış ve anlatımlarla karşılaşmaktadır.

Eğitimde başarının sağlanmasında, öğrencinin istek ve hazır bulunması durumuyla da alakalıdır. Okulda öğretmeni tarafından yeteneğine göre bir mesleğe, evinde ise ailesi tarafından ırgatlığa veya çobanlığa yönlendirilen çocuk çelişkili bir öğretim hayatı içindedir. Öğrenci, çevresi ve ailesi tarafından sadece okuma-yazma öğrenmek için okula gitmesi ile ilkokul diplomasını almasının kendisi için yeterli olacağını düşünmektedir.

3.4.3. Teknik Yetersizlik

Bilgi, hayatta kullanıldığı zaman bir anlam ifade eder. Bilgi, bireye kişilik kazandıran ve onunun hayatını kolaylaştıran bir unsurdur. Bir terimin içeriği doldurulmadan sadece ezberlenmesi o kelimeye farklı bir anlam katmaz. “Öğrencilere genel kuralları ve kavramları anlayacak yaşantılar

sunmadan, onlara kelimeleri sadece ezberletmek, eğitimin en zayıf halkasıdır. Oysa bireylerin gelişimi, sadece daha fazla yaşantı kazanmayla değil, fakat kazanmış oldukları yaşantıları daha iyi kullanmalarıyla mümkün olmaktadır.”³⁶

Okul, çocuklarımızdan olması gereken davranışların öğrenilmesini ve sergilenmesini bekleyen kurumdur. İstenilen davranışların uygulanabilmesi, uygun öğretim metotları ve eğitim teknolojisi öğelerinin kullanılmasıyla ancak mümkündür. Bu olanaklardan yoksun okullardaki öğrencilerden, istenilen davranışların sergilenmesini beklememiz doğru değildir. Kadrolu öğretmen yokluğu, ders için materyal azlığı ve yeterli kapasitede olmayan okul binası gibi sorunlar, köy okullarındaki öğrencilerin öğrenmelerinde olumsuz bir etkiye sahiptir.

3.5. Öğretmen İhtiyaçları

“Türkiye’de mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaşındaki çocukları kapsar. İlköğretim, kadın erkek bütün Türklerin milli gayelere uygun olarak bedeni, zihni ve ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden temel eğitimin amacı gerçekleştirmek için kurulmuş dört yıl süreli ve zorunlu (1,2,3,4.) ilkokul ile dört yıl süreli ve zorunlu (5,6, 7 ve 8.) ortaokuldan oluşan bir Milli Eğitim ve Öğretim Kurumudur.”³⁷

Milli Eğitim Kurumlarında, öğrencilerinin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor becerileri ile sosyal yönden gelişimlerini en yüksek düzeyde tamamlamaları amaçlanmıştır. Bu amaçların gerçekleşmesi öğretmenlerin verecekleri eğitim, öğretim ve yapacakları rehberlikle mümkündür. İlkokul eğitiminde öğretmen faktörü çok önemlidir.

Hepimizin hayatında ilkokul öğretmenlerin yeri apayrıdır. “Hala ilkokul öğretmenimin adını hatırlıyorum” dediğinizi duyuyor gibiyim. Ancak köy ilk ve

³⁶ Şekerci, C. Türk Eğitim Sisteminin Kırsal Bölgedeki Sorunları ve Çözüm Önerileri/Milli_Egitim_Dergisi/146/sekerci.htm.

³⁷ <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/24.html.222> / mad:1-7

ortaokullarında öğretmen ihtiyacı son yıllarda azalmış olsa da hep var olmuştur. Ve sık sık öğretmen (özür grubundan veya isteğe bağlı olarak) köy ilk ve ortaokullarından merkez okullarına tayin olmaktadır. Öğretmenler, köy okullarına genelde ilk atama yoluyla gelmektedir. Göreve yeni atanmış tecrübe eksikliği olan bu öğretmenler, köy şartlarına uyum konusunda; özellikle yiyecek ve barınma konularında zorluk çekmektedirler. Köye yeterince uyum sağlayamayan öğretmenler en kısa zamanda köyden kaçmaya çalışmaktadır. Bu durum, en çok öğrencilerin eğitimini olumsuz etkilemektedir. Çünkü tayini çıkan öğretmenlerin yeri maalesef hemen doldurulamıyor.

Okullardaki öğretmen açığı sıkıntısı, okulun uzun bir süre öğretmensiz kalmasına sebep olmakta ve bu sorun genellikle ücretli öğretmenler ile giderilmeye çalışılmaktadır. Ancak, ücretli öğretmenler de her yıl değişebilmektedir. Bu durum, öğrencilerimizi olduğu kadar velilerimizi de olumsuz etkilemektedir.

Köy ilk ve ortaokullarımızda öğrenci sayılarının ortalaması;10,15 veya 20 kişilik sınıflardan oluşmaktadır. Çatalca'daki köy okullarında 20 kişilik öğrenci mevcudunu aşan sınıf sayısı oldukça azdır. Türkiye'de arzulanan ideal sınıf mevcudu 24 tür. Ancak; köy ilk ve ortaokullarında, 10 ve 13 kişilik iki sınıf dahi, ideal olan, 24 kişilik sınıf mevcudundan bile daha azdır. Köy İlk ve ortaokullarından öğretmen ihtiyacı çok gibi görünürken, aslında bu sınıf mevcutlarını bir sınıfta topladığımızda ideal sınıf (24 kişilik) ortamı sağlandığında, bırakın öğretmen açığını, aksine öğretmen fazlılığının olduğu görülecektir.

Köy okullarının mevcut öğretmen yapısını birkaç örnekle açıklayacak olursak: Bir köy ortaokulunda (5.6.7.8.) her sınıfta, müzik dersi haftada 1 saattir. 4 sınıfın haftalık toplam müzik dersi toplamı 4 saattir. Bu durumdaki bir köy ortaokuluna, bir müzik öğretmenin atanması için gerekli norm kadro oluşmamıştır. Bu durumda olan köy ortaokullarına kadrolu müzik öğretmenin atanması mümkün değildir. Dolayısıyla söz konusu ortaokuldaki

öğrencilerin branşında uzman bir müzik öğretmenden ders almaları mümkün değildir. Beden Eğitimi, Görsel Sanatlar vb. derslerde de durum aynıdır.

Köy ilk ve ortaokullarındaki öğretmen açığı sorununu, ancak sınıf mevcutları az olan köy okullarını ortak bir mekanda “Kampüs Eğitim Modeliyle” buluşturarak sınıf şube sayılarını artırmak mümkündür. Şube sayılarının artması demek, haftalık ders saatlerinin de artması demektir. Bu durum, söz konusu olan okulda öğretmen norm kadrosunun açılmasını sağlar. Açılan norm kadrolara, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kadrolu öğretmenlerin ataması sağlanmış olur. Köy ilk ve ortaokullarında branş öğretmeni demek en az bir yetenekli öğrenciyi kazanmak demektir.

3.6. Birleştirilmiş Sınıfların Varlığı

3.6.1. Köy İlkokullarının Birleştirilmiş Sınıflarında Eğitim Sorunları

Ülkemizde birleştirilmiş sınıf uygulaması, birinci kademe olarak ifade edilen ilkokulda uygulanan bir eğitim modelidir. “Türkiye’de birleştirilmiş sınıflarda öğretim uygulamasını zorunlu kılan nedenler: Öğretmen, öğrenci ve derslik sayısının yetersizliğidir; ancak son yıllarda daha çok köyden kente göç vb. nedenlerle köydeki öğrenci sayısının azalması asıl nedendir.”³⁸ şeklinde ifade etmişlerdir.

Günümüzdeki birleştirilmiş sınıf uygulamaları geçmiş dönemlere nazaran azalmış olsa da, bu uygulama özellikle köy İlkokullarının bazılarında hala devam etmektedir. Geçmiş yıllarda birleştirilmiş sınıf uygulamalarının temel nedeni: Öğretmen ve derslik sayısının yetersizliği idi. Köy ilkokullarındaki birleştirilmiş sınıfların var olmasının günümüzdeki temel nedeni ise: Köy ilkokullarındaki öğrenci sayılarının azalmasıdır. (Öğrenci sayısı 10’nun altına düşen sınıflara, sınıf birleştirme uygulaması yapılmaktadır.) Bu sınıflarda, öğrenci sayılarının azalması sonucunda birden fazla sınıf birleştirilerek tek sınıfta ve bir öğretmenle eğitimler verilir.

³⁸Dursun, F./ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi. 2, (2006):33-57

Birleştirilmiş sınıf uygulaması, ülkemizin hemen her köy okulunda uygulanan bir yöntemdir; ancak ülkemizdeki eğitimin daha ileri bir noktaya taşınması için nöbet sırasını bekleyen askerler gibi ders çalışma sırasının kendilerine gelmesini bekleyen birleştirilmiş sınıflardaki öğrencilerinin bu durumu, bir an önce düzeltilmesi gerekir. Eğitimdeki bu gelişme, ekonomik yönden devletin zenginleşmesiyle ancak mümkündür.

Genel olarak ifade edilen; çocuk ister ilkokulda ister ortaokulda, hangi yaşta olursa olsun sanat ve sosyal etkinliklerden büyük bir zevk alır. Etkinlikler, çocukları eğlendirir ve eğlendirirken de onlara gereken öğrenmeyi sağlar. Öğrenciler, öğrenme aşamasında gerçek hayatla ilgili eylem ve uygulama yapmayı, öğrenmeyi hep ister.

Okullarda öğrenciler genellikle beden eğitimi, müzik, görsel sanatlar, teknoloji ve tasarım dersleri çok sever. Hele boş dersleri neden daha çok severler hiç düşündünüz mü? Çünkü çocuk, bu derslerde kendini gerçek hayatın içinde üstlenmiş olduğu rolde görür ve mutlu olur.

Sanat: Hayatı renklendiren çok önemli bir olgudur. Sanatın önemini kavramamız için Mustafa Kemal ATATÜRK' ün şu veciz sözü bize çok şey anlatıyor:

“Bir ulus ki resim yapmaz, bir ulus ki heykel yapmaz, bir ulus ki bilimin gerektirdiği şeyleri yapmaz, itiraf etmeliyim ki o ulusun ilerleme yolunda yeri yoktur.”³⁹ ifadeleriyle öğrenciler, aldıkları sanat eğitimleri doğrultusunda, ancak yaratıcı ve çok yönlü düşünebilirler.

Sanatı, insan aklının bir duygu ve sezgiye karşı tasavvurunun somutlaştırdığı şey olarak ifade edebiliriz. Her bireyin çevresine karşı duyduğu ilgilerinin somutlaştırılmasıdır. Doğayı güzelleştiren şey, kişinin doğaya duygularını da katarak somutlaştırmasıdır. Doğal olan şey, özgür iradesiyle yapılan sanattır. Eğitimde öğretmenin rolü öğrenciye rehberliktir. Öğrencileri yönlendirmek asla değildir.

³⁹ Gürtuna, S. (2003). “Çocuk ve Sanat Eğitimi” Morpa yayını s. 11.

Ülkemizde öğretmen merkezli ders işleme sürecinde genellikle yoğun bir şekilde öğrenciye bilgi aktarımı yaklaşımı benimsenmişti. Ancak, yeni yapılanmada, öğrenci merkezli ders işlemede öğrenmenin kolay ve keyifli gerçekleşmesi için, ders dışı sosyal etkinliklerin okullarda daha da önem kazanması ve gerekli yasal düzenlenmelerin yapılması gerekir.

Araştırmada birleştirilmiş sınıf uygulamasının öğretmenlerin mesleki heyecan ve motivasyonları üzerinde olumsuz etkileri olduğu ve birleştirilmiş sınıflarda görev almak istemedikleri ortaya çıkmıştır.⁴⁰

Birleştirilmiş sınıflı köy okullarının problemleri ile ilgili yapılan araştırmada: “Bu sınıflarda görev yapan 95 öğretmenle yapılan görüşmede; yeni eğitim programının birleştirilmiş sınıflı okullarda uygulanması ve başarı elde edilmesi bu okulların bu günkü halleriyle imkânsız olduğunu, yapılandırmacı yaklaşım için okullarda olması gereken asgari fiziki imkanların okullarda bulundurulması gerektiğini ifade eder.”⁴¹ Teorik bilginin bir anlam ifade etmesi için, mutlaka pratiğe dökülmesi, hayatta uygulanabilir olması gerekir.

3.6.2. Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretmenlerin Eğitim Durumları

Birleştirilmiş sınıfların varlığı konusunda Fevzi DURSUN'un 95 öğretmen üzerinde yaptığı araştırmaya göre: “Birleştirilmiş sınıf eğitimi almayan öğretmen sayısı 16, oransal olarak % 48.49, eğitim alanlar ise: 17 ve bu oran %51.51ni teşkil etmektedir. Birleştirilmiş Sınıflarda öğretmenlik yapan öğretmenlerin B.S.konusunda aldıkları eğitim durumları: Yüksek Öğrenim sırasında eğitim alanlar: %70.59, Hizmet İçi eğitim kursunda eğitim alanlar: %23.52, Stajyer öğretmenliği döneminde eğitim alanlar: % 3.03 olduğu tespit edilmiştir⁴².”

⁴⁰Şahin, A. E. (2003), “Birleştirilmiş Sınıflar Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşleri

⁴¹Dalka, S.(2006), “Birleştirilmiş Sınıflı Köy Okullarının Problemleri ve Durum tespiti” Gazi Ünv. Gazi Eğitim Fakültesi 14-16/ Nisan/2006, Ankara ,s.217

⁴² Dursun F., (2006) “Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi” 2,:33-57

Eldeki verilerden de anlaşıldığına göre, köy okullarında görev yapan öğretmenlerin aldıkları eğitimler, köy öğretmenliği için yeterli olmadığı yönündedir. Bu durumda köy okullarına atanan öğretmenlerin birçoğu köylere atanmadan önce köydeki eğitim yapısına hazır olmadıkları, atandıktan sonra belli bir süre ortama alışamadıkları, tam alışmaya başladıklarında ise öğretmenler, özür veya isteğe bağlı olarak köy okullarından kentlere tahin istedikleri görülmüştür. Bu durum köy okullarında sık sık öğretmen değişimine neden olmaktadır.

3.7. Köy Okullarında Birleştirilmiş Sınıf Eğitiminin Yararlı

Yönleri

- ✓ En az iki sınıfın bir arada eğitim gördüğü “Birleştirilmiş Sınıflarda; sınıflar bir arada yani aynı derslikte bulunmalarından dolayı öğrenciler sırayla, dönüşümlü olarak öğretmenleriyle birlikte ders yaparlar.
- ✓ Sınıfta öğrenciler, ayrı sınıflarda oluşturulan gruplar ile kendi içinde sınıf oluşturur. Ve öğretmen bir sınıfla ders işlerken diğer sınıf ödevlendirilir. Bu arada ödevlendirilen sınıfın öğrencileri diğer sınıfın işlediği dersin konularına kulak misafiri olurlar ve farkında olmadan diğer sınıfın konusunu da öğrenmiş olurlar.
- ✓ Öğrenciler bireysel çalışarak kendi kendine okuma ve yazmayı öğrenirler.
- ✓ Öğrenciler arkadaşlarıyla küme oluşturma ve paylaşmayı öğrenirler.
- ✓ Birleştirilmiş sınıfın bir diğer faydası da, başarılı öğrenciler dersi zayıf olan arkadaşlarına ders anlatarak yardımlaşmayı ve paylaşmayı öğrenirler.

- ✓ Öğrenciler ders işleme sırası diğer sınıflarda olduğu zaman o sınıfın sağlıklı ders işlemeleri için sessiz olmaya çalışır ve bu esnada konularını tekrar ederek kalıcı öğrenme sağlanmış olur.

3.8. Eğitim Araç Gereçlerinin Eksikliği

Türkiye’de 2005 yılından itibaren öğrencilerin başarı düzeylerini artırmak, eğitim kalitesini yükseltmek için özellikle köydeki kızların okula devamını sağlamak için hazırlanan projelerden: “Haydi Kızlar Okula” kampanyası, ilk ve orta öğretimde okuyan öğrencilere ücretsiz kitapların dağıtılması, fakir aile çocuklarına maddi eğitim yardımların sağlanması konularında gerekli maddi ve manevi destekler sağlanmıştır. Eğitimde yapılması gerekli reformlardan birisi de günümüz ihtiyaçlarına cevap verebilecek öğretim programlarının geliştirilmesi hususudur. Yapılandırmacı eğitim ve öğrenci merkezli eğitim modeline geçişte aşamalı olarak müfredatların değişimine gidilmiştir.

Ülkemiz eğitiminde fırsat eşitliğinin sağlanması ve başarıyı artırmaya yönelik çalışmalardan, bilgi teknolojilerinin kullanımına yönelik olarak her okula BT (Bilişim Teknolojileri) sınıfları açılmıştır. 2010 yılı itibariyle de uygulanmaya kademeli olarak başlayan FATİH Projesi (Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) yerinde ve gerekli bir proje olarak görülmektedir. Ancak bu çalışmaların, köy okullarımızda uygulanması devlet kaynaklarını, köy şartları gereği, ekonomik kullanmak mümkün değildir.

Ülke kaynaklarını verimli ve etkin kullanmak için, köylerde “Kampüs Eğitim Modeli” eğitim kurumların oluşturulması bir ihtiyaç olarak görülmektedir.

Mevcut yapıdaki köy ilk ve ortaokullarında görev yapan öğretmenlerin öğretim faaliyetine etkin katılma ve öğrenci başarısını artırmaları için uyguladıkları öğretim yöntemleri ve kullandıkları araç-gereçler yeterli değildir.

Köy okullarında görev yapan öğretmenlerin öğretim aşamasında sıkça kullandıkları yöntem ve teknikler ise:

Öğretmen merkezli ders anlatım, yeni eğitim yapılanmasında öğrenci merkezli anlatımlar uygulanmaktadır.

Soru-cevap, konu kavratılmada soruların cevaplanması veya soruyu soruyla karşılık vererek araştırmaya yönlendirilmektedir.

- ✓ Göstererek yaptırma,
- ✓ Kesip yapıştırma,
- ✓ Drama yapma,
- ✓ Problem çözerek,
- ✓ Okunan bir metni canlandırma,
- ✓ Grup çalışması,
- ✓ Rol yapma,
- ✓ Tartışma yapma,
- ✓ Beyin fırtınası,
- ✓ Eğitsel oyunlar oynayarak,
- ✓ Aile büyüklerinden elde edilen bilgiler.
- ✓ Beden dilini kullanma vb. yöntemlerdir.

Öğretmenlerin öğretim sürecinde kullandığı yöntem ve teknikler konusunda DURSUN'un yaptığı araştırmaya göre: "Anlatım f:26, % 35,19, soru cevap f:26, % 35,1, uygulama f:26 % 16,2, gezi-gözlem f:10 % 13,5, drama f:7 % 9.45, tartışma f: 7 % 9.45, gösterip yaptırma f: 7 % 9.45, problem çözme f : 6.75, grup çalışması f: 5 % 6.75, beyin fırtınası f: 4 % 5.4,

rol yapma f: 4 % 5.4, araştırma inceleme f: 4 % 5.4, deney f:2 % 2.7, eğitsel oyunlar f: 2 % 2.7, okuma f: 2 % 2.7, küme çalışması f: 2 % 2.7, proje çalışması f: 2 % 2.7, büyüklerin rehberliği f: 2 % 2.7, ayrıca grup etkinlikleri (kavram haritası vb.) f: 2 % 2.7, gösteri f: 1 % 1.35, seviye grupları f: 1 % 1.35, kubaşık öğrenme yöntemi f: 1 % 1.35 ve bireysel çalışma yöntemi f: 1 % 1.35, olmak üzere toplam 33 kişi tarafından değişik yöntemler (n) 135 kez ifade edilmiştir.”⁴³

Yukarıdaki bilgilerden de anladığımız kadarıyla öğretmenlerin ders öğretim metotlarından en çok kullandıkları; anlatım, soru–cevap ve uygulama iken, araştırma inceleme, deney, eğitsel oyunlar, proje çalışması, büyüklerin rehberliği, gösteri, seviye grupları ve bireysel çalışma yöntemi gibi yöntemler ise en az başvurdukları yöntemler olarak göze çarpmaktadır.

Öğretmenlerin sınıfta öğretim faaliyetini en iyi şekilde icra etmesi için kullanma imkânlarının yetersiz olduğu yöntemler

- ✓ Deney yöntemi, fen ve teknoloji ile matematik laboratuvarlarındaki deney malzemelerinin azlığı,
- ✓ Gezi-gözlem yönteminde, köy okullarının maddi imkânlarının yetersiz olması ve öğrenci velilerinin eğitim için yapılacak tüm harcamaları devletten beklemesi.
- ✓ Araştırma-inceleme, yöntemini yeterince kullanılmadığı, araştırma için kütüphane ve internet imkânların yeterli olmadığını, proje çalışmalarında ise okul ve çevre şartların yetersizliği nedeniyle bu yöntemleri kullanmakta zorlandıkları görülmüştür.
- ✓ Öğretmenlerin öğretimde kullandıkları araç gereçler:

⁴³ Dursun F., (2006):“Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi”77.

Ders kitapları, ansiklopedi, harita, küre, fen ve matematik setleri, bilgisayar, fotokopi vb. araçlardan en çok ders kitapları, atlas, küre, gazete, resim ve yakın zamanda kullanılmaya başlayan bilgisayarlar kullanılmaktadır.

Tutkun (2010)'da, "21. Yüzyılda eğitim programının temel özelliklerini şöyle sıralamaktadır: 1- Değişik kesimlerin görüş ve isteklerine yer verme. 2- Genç kuşağın gelecekte karşılaşacağı sorunlarla baş etmeye ilişkin yeterliklere yer verme. 3-Yurttaşlık bilinci geliştirme. 4- Öğretmenlerin, öğrenme-öğretme süreçlerinde kullanacağı metotları kendilerinin belirlemesine olanak verme. 5- Sürdürülebilir ve etkili olması için değişikliklerin yaygınlaştırılması ve uygulamaya geçirilmesidir."⁴⁴ şeklinde ifade etmiştir.

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 8. Maddesinde Türk Milli Eğitiminin Temel İlkelerinden biri olan: "Fırsat ve imkan eşitliği" ilkesinde ifade edilen: "Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkan eşitliği sağlanır. Maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır. Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alır."⁴⁵

Türk milli eğitim sistemi, Türkiye'nin sosyal bir hukuk devleti olmanın gereğidir. Bireylerin eğitim hakkını kullanmasında fırsat eşitliğinden faydalanması; ancak devletin bu tür sorumluluklarına, bir yenisinin eklenmesi ile mümkündür. Köyden kente olan göçün sonuçlarında birisi olan, köy okullarında öğrenci sayılarının azalmasıdır. Bu durum, Türk eğitim sistemine olumsuz yansımaktadır. Köy ilk ve ortaokulların sorunlarını çözmek kolay değil, ancak çözülmez de değildir.

⁴⁴TUTKUN,Ö.F.(2010), "21.Yüzyılda Eğitim Programının Felsefi Boyutları" GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 30, Sayı 3 (2010)s.1004

⁴⁵<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> . 1739 /Madde,8.

3.9. Okulların Hizmetli İhtiyaçları

Türkiye'deki tüm ilk ve ortaöğretim okullarının sorunu olan hizmetli ihtiyacı, özellikle köy okullarında çok ciddi boyutlardadır. Köy okulları ekonomik yönden çok zayıftır. Bu okulların, okul aile birliği üyeleri aktif olmadıkları için okula maddi kaynak sağlamada çok güçlükler çekilmektedir. Bilinçli ve yardımsever öğrenci velilerin sayısı da az olduğu için, okulun ihtiyaçları yeterince karşılanamamaktadır.

Köy okullarının, okul aile birliği bütçeleri ile hizmetlilerini çalıştırmaları oldukça zor, hatta imkânsız görünmektedir. Son yıllarda devlet, İŞKUR tarafından geçici olarak dönemlik hizmetli istihdam etmektedir. Bu işçiler, bazı dönemlerde; 4 ay, bazen 3 ay, hatta 2,5 aylık olarak sözleşmelerin yapıldığı görülmektedir. Bu şekilde çalıştırılan işçiler, yıl boyu çalıştırılmadıklarından hem işçiler hem okullar mağdur olmaktadır. Şekil 2 de görüldüğü gibi Çatalca ilçesinde öngörülen kampüs eğitim merkezlerinden birisi olan Aydınlar Köyü Eğitim Kampüsü'nde örnek veriler, bizlere gerçekleri daha iyi yansıtmaktadır.

Çatalca İlçesi örnek uygulama çalışmamız olan "Aydınlar Köyü Eğitim Kampüsü" verileri; (Hallaçlı-Binkılıç - Gümüşpınar ve Aydınlar ilk ve ortaokullarının) öğrenci mevcutlarının toplamı 494'tür. Derslik sayıları 32'dir. Derslik başına düşen öğrenci sayısı ortalaması: 15'tir. Her okulda temizlik işleri ve kalorifer yakımı için en az 2 hizmetli çalışmak zorundadır. 4 okuldaki toplam hizmetli sayısı en az 8 kişi ve 32 derslikte hizmetli başına 4 derslik düşmektedir. Bu verileri, Kampüs Eğitim Modeline uyarladığımızda: Türkiye'de ideal sınıf mevcudu 24'tür. Buna göre mevcut 494 öğrenci, ideal sınıflara göre yerleştirildiğinde derslik sayısı ortalama: 20 olur. İhtiyaç duyulan hizmetli sayısı da 5'e düşer. Dolayısıyla 4 tane köy okulundaki 8 hizmetlinin 3 tanesinden tasarruf edilmiş olur. Buna göre tüm Türkiye'deki köy okullarında çalışan hizmetlilerden her 8 kişiden 3'ünü tasarruf edildiğine göre, devlet hizmetlilerden % 37,5 lik tasarruf sağlamış olur. Bu durum ülke

kaynaklarının yerinde ve verimli bir şekilde kullanılması ile ülkemizin kalkınmasına katkıda bulunmuş olur.

3.10. Okulların Temizlik, Kırtasiye Vb. İhtiyaçlarını Karşılatabilecek Okul Aile Birliği Kaynaklarının Yetersizliği

Ülkemizdeki köy okullarının karşılaştığı sorunlardan birisi de, okulların kaynak yetersizliği meselesidir. Okul aile birliklerinin görev ve sorumlulukları: Bu sorumluluklar, okul aile birlikleri yönetmeliğinin 2. maddesinde açıkça ifade edilmiştir. “Madde 2- (1) Bu yönetmelik; eğitim kampüslerinde yer alan okullar dahil, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okul ve eğitim kurumlarında okul aile birliklerinin kuruluşu, işleyişi, birlik organlarının oluşturulması, seçim şekilleri; sosyal ve kültürel etkinlikler ile kampanya ve kurslardan sağlanan maddi katkılar, bağışların kabulü, harcama ve denetlenmesiyle kantin ve benzeri yerlerin işletirilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin dağıtım yerleri, oranları, harcama ve denetlenmesine dair usul ve esasları kapsar.”⁴⁶

İlgili yönetmelik doğrultusunda okul aile birliği, okulların tüm gelir ve harcamaları sağlayan yetkili birimlerdir. Ancak köy okullarında okul aile birlikleri, okullara gerekli desteği verememektedir. Bu sorun gerek okul aile birliği üyeliğine seçilen kişilerin eğitim düzeylerinin düşük olması, gerekse köyde yaşayanların okula ilgisiz oluşu ve okul ihtiyaçlarının tamamının devletten karşılanması gerektiği algısından ileri gelmektedir.

Okul aile birlikleri aktif olarak çalışmadığından okulun ihtiyaçları, maddi gereksinimlerin fazlalığı; özellikle temizlik malzeme eksikliği, temizlik hizmetlisi ihtiyacının varlığı, okul temizliğinin düzenli yapılamamasına sebep olmaktadır. Okul idarelerinin yazışma yoğunluğu ile öğretmenlerin yazılı değerlendirme kâğıtları ve performans için kırtasiye ihtiyaçlarının fazlalığı vb. sorunlardan dolayı köy okullarında çalışan personeller, atanma fırsatını yakaladığı anda köy okulundan kaçmaya çalışmaktadır. Köy okullarındaki sık

⁴⁶<http://www.meb.gov.tr/> Mevzuat OAB.Yön.2.mad.

sık öğretmen değişimi öğrenci başarısını ve veli memnuniyetini olumsuz etkilemektedir.

3.11. Okullarda Sosyal Ve Kültürel Faaliyetlerini Gerçekleştirecek Fiziki Yapı Yetersizliği

İlk ve ortaokullarda öğrencilere eğitimi daha sevimli ve eğlenceli hale getirmek için okulların fiziki yapılarının da yeterli olması gerekmektedir. Ancak köy okullarında genellikle fiziki yapılar yeterli olduğu halde, sosyal ve kültürel etkinlikleri uygulayacak ekonomik imkan ve yeterli personel bulunmamaktadır. Öğrencilerin daha nitelikli yetiştirilebilmeleri sağlamak için, okullarda sosyal eğitim imkânlarının iyileştirilmesi gerekir. Köy okullarında öğrenci mevcutları son çeyrek yüzyılda oldukça azalmıştır. Öğrenci sayılarının azalması nedeniyle okullara yapılan yatırımlar yeterli olmamaktadır. Sanayinin kentlerde gelişmesi, kentlerin birer sosyal yaşam ve kültürel merkezler haline gelmesiyle kent okullarının, sosyal faaliyetlerinde artma görölmektedir.

Köy yerleşimleri, baş döndürücü bir hızla gelişip cazibe merkezi haline gelen kentlere olan nüfus göçünü engelleyememektedir. Bu göç dalgası sonucunda, mevcut yapıdaki köy okullarında öğrenci mevcutlarını muhafaza etmek çok zordur. Ancak köy okullarını kent okullarına alternatif oluşturmak için, köy okullarında öğrencilerin ilgisini çekecek sosyal ve kültürel faaliyetler ve okulun eğitim olanaklarının artırılması gerekmektedir.

Okullarda sosyal ve kültürel faaliyetlerin gerçekleştirilmesi, öğrencilerin başarılı ve nitelikli yetiştirilmelerine büyük katkı sağladığı gibi, okulun hedeflerine ulaşılmasını ve öğrenci davranışlarında olumlu yönde değişiklik meydana getirmesini de sağlar.

Okullarda sosyal ve kültürel etkinlikleri yapabilme imkanın olması, öğretmenlerin öğretim- öğrenme etkinliğinde etkili bir öğretim sürecine

katılmasını sağlar. Sosyal ve kültürel etkinlikler, öğrencilerin başarısını artırdığı gibi, öğrenciyi derse de motive eder. Okulu öğrenciye sevimli bir mekân haline getirir. Ancak, köy ilk ve ortaokullarında bu sosyal ve kültürel faaliyetler için uygun bir mekân bulunmamaktadır. Öğrenciler, sosyal ve kültürel etkinlik imkânları olan kent merkezindeki okulları tercih etmektedir.

Köy okullarındaki öğrenciler, okuldan çıktıktan sonraki zamanlarını sokakta arkadaşlarıyla zaman geçirmek için oyunlar oynayarak veya ailesinin yanında televizyon başında zamanlarını geçirmektedir. Öğrenciler okul saatlerinin dışında, öğretmen rehberliğinde okul alanında sosyal ve kültürel etkinliklere katılma imkanı bulması durumunda, okulunu ve derslerini daha fazla sevecektir. Derslerini seven öğrenciler, okulda başarılı birer birey olmaktadır.

3.12. Köy Yerleşim Birimleri

Köy, insanın var oluşuyla başlayan ve günümüze dek gelen en eski ve en küçük yerleşim birimidir. Köyler, İnsanların bir arada yaşama alışkanlıklarının ve ihtiyaçlarının sonucu oluşmuştur. Günümüzde köy yerleşim birimleri için yapılan tanımlardan biri de: Nüfusu 150 den fazla ve 2000 den az cami, okul, mera vb. ortak malları bulunan, bağ, bahçe ve tarlaları bulunan, toplu veya dağınık evlerde oturan insanlardan oluşan en küçük yerleşim birimleridir.

Türkiye’de köyler yerleşim yapılarına göre; toplu ve dağınık yerleşmeler şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Yüzey şekilleri bakımından düzlük alanlarda toplu yerleşme, dağlık bölgelerde ise genellikle dağınık yerleşme şeklinde görülmektedir. Bu küçük yerleşim birimlerinde oturan kişilerin ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere oluşan yönetim örgütüne köy yönetimi denir. Köy yönetimi: Başta Köy Muhtarı ve Azaları, bunlar seçimle yönetime gelenlerdir. Köy öğretmeni ve köy imamı gibi daimi üyeler ise atama yoluyla yönetimde yer almaktadır. Türkiye’de köyler: Devletin yönetim örgütü içinde

ayrı bir tüzel kişiliğe ve yerel yönetim niteliğine kavuşması Cumhuriyet döneminin başında, 1924 tarihinde çıkarılan 442 sayılı Köy Kanunu ile gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin 1927 yılında 13,6 milyon olan nüfusun, % 75,78'lik oran yani ülke nüfusun dörtte biri köylerde yaşarken, 2012 nüfus verilerine baktığımızda 75,6 milyon olan nüfusun %77,3'ü şehirlerde yaşamaktadır. Görüldüğü gibi köy nüfus oranı %22,7'ye gerilemiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. ÇATALCA İLÇESİNİN GENEL DURUMU VE İLÇEDEKİ EĞİTİM KURUMLARI

4.1. İlçenin Genel Durumu

Çatalca, bazı rivayetlere göre “Çetince” isminden geldiği söylenir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde önemli bir ziraat merkezi ve askeri savunma hattını oluşturmuştur. Çatalca, çevresini çepeçevre saran geniş ormanlık alanlarıyla uzun süre Osmanlı padişahlarının av merkezi olmuştur.

Çatalca Sancağı “ 1888 senesinde Silivri ve Büyükçekmece Kazaları ile birlikte müstakil sancak haline, Cumhuriyet döneminde 1924 yılında il statüsüne getirilen Çatalca, 26 Haziran 1926'da tekrar ilçe yapılmıştır.”⁴⁷ İlçe, İstanbul'un içme suyu (tatlı su) ihtiyacının önemli bir kısmını karşılayan Istranca Deresi ve çevresiyle beraber yaz mevsiminde seyrine doyulmayan yeşilliği sayesinde piknikçilerin yoğun ilgi gösterdiği bir yer ve aynı zamanda temiz havasıyla da günümüze kadar önemini korumuştur.

---

⁴⁷ KAYACAN, M.A. Çatalca Vilayeti- Haz. ÇINAR,A.E.(Çatalca Belediyesi 1923) Sümer Ender Matbaacılık s.xıı

Şekil 1: Çatalca İlçe Haritası

4.1.1.Coğrafi Konumu

Çatalca ilçesinin yüzölçümü 1291 km² kadardır. Çatalca, güneyde Silivri ve Büyükçekmece'ye, doğuda Arnavutköy, batıda Tekirdağ, kuzeyde Karadeniz ile çevrili İstanbul'un en büyük yüzölçümüne sahip ilçesidir. "Greenwich'e göre 28-29'uncu doğu boylamları ile 41-41,5 kuzey enlemleri arasında olan, geniş orman alanları ile orta seviyede tepeleri bulunan bir yerdir."⁴⁸

4.1.2. Stratejik Konumu

1 - Çatalca; İstanbul'un batı yakasında yer alan doğal orman alanına, kuzeyde Karadeniz ile çevrili ve tabii korunma alanı olması hasebiyle geçmişte olduğu gibi bugün de önemini korumuştur. Çatalca'nın zengin tarihi ve stratejik yapı özelliği bugüne kadar hep güçlenerek gelmiştir. Çatalca'nın konumu özellikle yakın tarihimizdeki Balkan Savaşları sırasında, adeta askeri

⁴⁸ KAYACAN, M.A. Çatalca Vilayeti- Haz. ÇINAR,A.E.(Çatalca Belediyesi 1923) Sümer Ender Matbaacılık s.1

savunma hattı görevini üstlenmiştir. İlçe, aynı zamanda İstanbul'un Trakya'ya açılan kapısıdır.

2 – Çatalca; coğrafi yakınlığı nedeniyle İstanbul için önemli bir tarımsal alan ve ormanıyla da yakacak ihtiyacını karşılayan ekonomik kaynak sahasıdır.

3 –Çatalca, Osmanlı İmparatorluğu döneminde; “Padişah ve Sadrazamların özellikle "Avcı" şanıyla tanınan III. Mehmet'in sürekli Çatalca'ya gelmesi ve Sadrazam Ferhat Paşa'nın Çatalca'ya olan ilgisi, bölgenin gelişmesinde önemli bir etken olmuştur.

4 - Çatalca, kırsal alandaki köy toplumu ile şehir özelliğindeki İstanbul arasında aracı bir rol oynuyordu. Osmanlı döneminde ticari malların iki taraflı olarak toplanıp dağıtıldığı merkez olarak ortaya çıkmıştır.

5 - Çatalca yönetim merkezi olarak, kırsal alandaki nüfusun kontrol edilmesi veya ona hizmet götürebilmesi diye nitelendirebilecek siyasi bir merkez olma özelliğini de tarihsel süreci içerisinde korumuştur.”⁴⁹

4.1.3. Çatalca'da Köy Yerleşim Birimlerinin Nüfus Yapısı

S.No	Kurum Adı	T. Nüfus (2011)	T. Nüfus (2010)	T. Nüfus (2009)
1	Akalan Köyü	1.160	1.205	1.221
2	Aydınlar Köyü	1.016	1.051	1.049
3	Başak Köyü	449	456	468
4	Belgrat Köyü	373	372	387
5	Çelepköy	263	255	249
6	Çanakça Köyü	2.578	2.543	2.522
7	Dağyenice	742	762	805
8	Elbasan Köyü	676	701	728
9	Gökçeali Köyü	1.815	1.807	1.815
10	Gümüspınar Köyü	797	817	810
11	Hallaçlı Köyü	1.067	1.084	1.092

⁴⁹ 2009 - 2012 Çatalca Belediyesi - Kodlama Teknik Birim, Yönetim Basınla İlişkiler

12	Hisarbeyli Köyü	424	422	436
13	İhsaniye Köyü	1.707	1.693	1.678
14	İnceğiz Köyü	718	696	695
15	Kabakça Köyü	1.544	1.545	1.549
16	Kalfa Köyü	766	752	739
17	Karamandere Köyü	551	563	593
18	Kestanelik Köyü	2.276	2.279	2.285
19	Kızılcaali köyü	247	253	237
20	Oklalı Köyü	1.452	1.486	1.490
21	Ormanlı Köyü	1.158	1.151	1.147
22	Örcünlü Köyü	579	398	403
23	Örencik Köyü	797	794	806
24	Subaşı Köyü	1.591	1.599	1.558
25	Yalıköy	1.588	1.508	1.485
26	Yaylacık Köyü	65	64	68
27	Yazlık Köyü	388	408	418
G.Toplam		26.787	26.664	26.733

Tablo 3: Çatalca Köy Nüfuslarının (2009 – 2011) İstatistikî Verileri

Çatalca ilçesindeki köylerin nüfus verileri: 2009 yılı nüfus sayım verilerine göre 26.733 olan köy nüfusu, 2010 yılında 26.664 kişi ile 69 kişi azalma göstermiştir. 2011 yılındaki verilerde ise 26.787 kişi olup bu nüfus artışının kent merkezine yakın köylerde olduğu görülmektedir.⁵⁰ Özellikle “ilçe merkezine yakın köy yerleşimleri” de dahil edildiğinden, ilçe merkezine yakın olan köy nüfusları görülmektedir.

S.No	Kurum Adı	T.Nüfus (2009)	T.Nüfus (2010)	Artış/ Azalış %	T.Nüfus (2011)	Artış/ Azalış %
1	Çanakça Köyü	2.522	2.543	+ % 0.83	2.578	+ % 1.37
2	Subaşı Köyü	1.558	1.599	+ % 2.63	1.591	- % 0.99
3	İhsaniye Köyü	1678	1.693	+ % 0.89	1.707	+ % 0.82
4	İnceğiz Köyü	695	696	+ % 0.14	718	+ % 3.16
5	Gökçeali Köyü	1.815	1.807	- % 0.99	1.815	+ % 0.44

Tablo 4: Çatalca Merkezine Yakın Köylerde (2009-2011) Nüfus Sayıları

⁵⁰www.tuik.gov.trTUİK Verileri (2009-2010-2011)

Tablo 4'te görüldüğü gibi ilçe merkezine yakın olan; Çanakça'da % 1,3 Subaşın'da ortalama %1, İhsaniye'de % 0,8 İnceğiz'de %3,1 ve Gökçeali'de %0,4 oranlarında nüfus artışları görülmektedir. % 1,2 civarında görülen nüfus artışları, kentleşmenin sonuçlarını burada görmek mümkündür. Kent merkezine uzak olan köylerdeki göçün verilerine baktığımızda Çatalca "İlçe Merkezine Uzak Köy Yerleşimlerinde":

S.No	Kurum Adı	T. Nüfus (2009)	T.Nüfus (2010)	Artış / Azalış %	T.Nüfus (2011)	Artış/ Azalış %
1	Yazlık Köyü	418	408	- % 2.45	388	- % 5.15
2	Oklalı Köyü	1.490	1.486	- % 0.26	1.452	- % 2.34
3	Karamandere	593	563	- % 5.32	551	- % 2.17
4	Dağyenice	805	762	- % 5.64	742	- % 2.69
5	Hallaçlı Köyü	1.092	1.084	- % 0.73	1.067	- % 1.59

Tablo 5: Çatalca Merkezine Uzak Köylerde (2009-2011) Nüfus Sayıları

Tablo 5'te görüldüğü gibi ilçe merkezine uzak olan; Yazlık'ta ortalama % 3 azalma, Oklalı'da % 1,5 azalma, Karamandere'de % 4, Dağyenice'de % 4 ve Hallaçlı'da % 1,5 oranlarında düzenli olarak bir azalma görülmektedir. Sanayileşme ve teknolojik gelişmelerin adeta köy yerleşimlerinin nüfuslarında ciddi azalmalara neden olduğunu bu verilerden görmek mümkündür.

Araştırmada köylülerle yapılan görüşmelerde; köylerde yaşayan gençlerin, servislerle yakın kent merkezlerindeki fabrikalarda çalıştıklarını, işçilerin sürekli servislerle işe gidiş gelişlerin ekonomik kayba ve yorgunluğa sebep olmasından dolayı çalışanların, kentlerde ikamet etmeye başladıklarını ifade etmişlerdir.

4.2. Çatalca'da Temel Eğitim Kapsamındaki İlkokullar

75. Yıl Cumhuriyet İlkokulu, Aydınlar İlkokulu, Binkılıç İlkokulu, Çakıl İlkokulu, Çanakça İlkokulu, Çiftlikköy İlkokulu, Ferhatpaşa İlkokulu, Gazi

İlkokulu, Gökçeali Sevgi - Altan Sanda İlkokulu, Hallaçlı İlkokulu, İhsaniye İhsan Akdoğan İlkokulu, Kabakça İlkokulu, Karacaköy İlkokulu, Kestanelik İlkokulu, Mehmet Akif Ersoy İlkokulu, Oklalı İlkokulu, Ormanlı İlkokulu, Ovayenice Çetinkaya İlkokulu, Subaşı İlkokulu, Yalıköy İlkokulu

Akalan İlkokulu (Birleştirilmiş Sınıflı), Başak İlkokulu (Birleştirilmiş Sınıflı), Belgrat Köyü İlkokulu (Birleştirilmiş Sınıflı), Dağ yenice Köyü Zeki Kisbu İlkokulu (Birleştirilmiş Sınıflı), Elbasan İlkokulu (Birleştirilmiş Sınıflı), Gümüşpınar İlkokulu (Birleştirilmiş Sınıflı), İnceğiz Arif Nihat Asya İlkokulu (Birleştirilmiş Sınıflı), İzzettin Atilla Köymen Yıldırım İlkokulu, Kalfa İlkokulu (Birleştirilmiş Sınıflı), Karamandere İlkokulu (Birleştirilmiş Sınıflı), Örencik İlkokulu (Birleştirilmiş Sınıflı), Yazlık İlkokulu (Birleştirilmiş Sınıflı), Hisarbeyli İlkokulu (Birleştirilmiş Sınıflı).⁵¹

4.3. Çatalca'da Temel Eğitim Kapsamındaki Ortaokullar

75. Yıl Cumhuriyet Ortaokulu, Aydınlar Ortaokulu, Binkılıç Ortaokulu, Çakıl Ortaokulu, Çanakça Ortaokulu, Çiftlikköy Ortaokulu, Ferhatpaşa Ortaokulu, Gazi Ortaokulu, Gökçeali Sevgi - Altan Sanda Ortaokulu, Hallaçlı Ortaokulu, İhsaniye İhsan Akdoğan Ortaokulu, Kabakça Ortaokulu, Karacaköy Ortaokulu, Kestanelik Ortaokulu, Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu, Oklalı Ortaokulu, Ormanlı Ortaokulu, Ovayenice Çetinkaya Ortaokulu, Subaşı Ortaokulu, Yalıköy Ortaokulu olmak üzere toplam 20 ortaokul mevcuttur.⁵²

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. KAMPÜS EĞİTİM MODELİ İLE İLK VE ORTAOKULLARIN YENİDEN YAPILANDIRILMASI

1739 Milli Eğitim Temel Kanununun 23.maddesi “ İlköğretim Kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir.”⁵³ maddesi ile ilköğretim kurumlarının

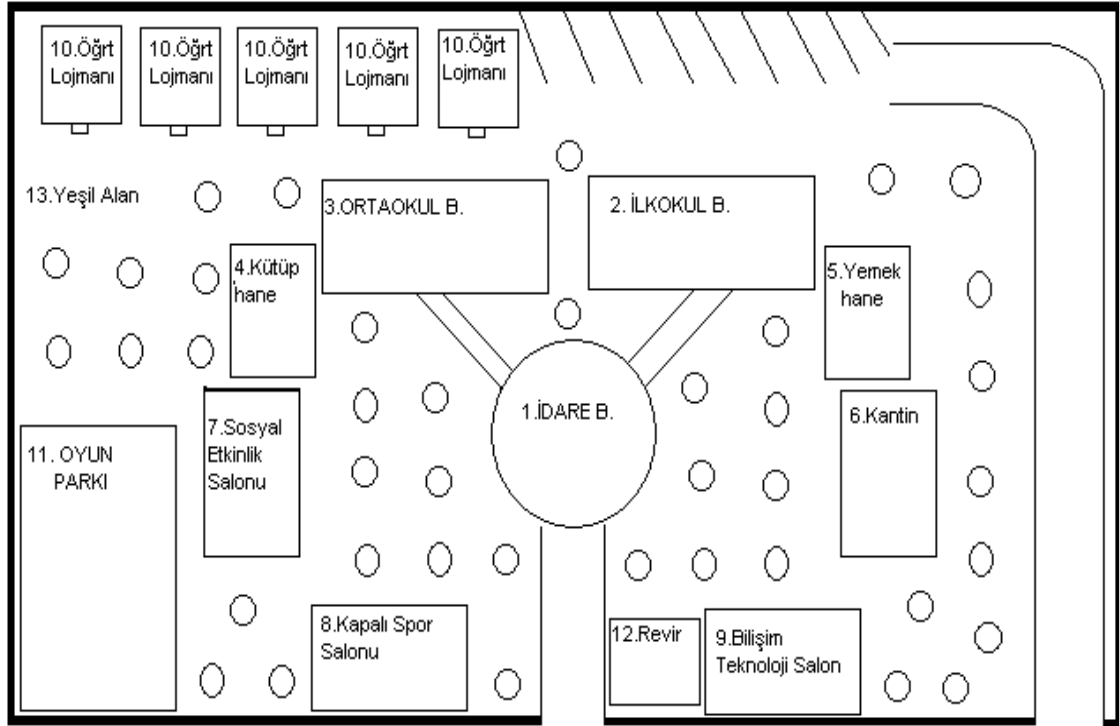
⁵¹<http://catalca.meb.gov.tr/www/ilkokullar/icerik/57>

⁵²<http://catalca.meb.gov.tr/56>

⁵³Sarıkaya, G. (2004) “Sekiz Yıllık Kesintisiz Eğitim” Ankara Ü.Y.Lisans Tez. Ders Ödevi, s:4

yapısını ve işleyişini değiştiren bu düzenleme ve uygulama 2012' ye kadar devam etti. Ancak, devlet değişen ve gelişen ülke koşullarına paralel olarak Milli Eğitimin yapısında 30/03/2012 tarih ve 6287 sayılı yasa ile değişikliğe gitti. Eğitimde gelinen son nokta, 4+4+4 zorunlu eğitim oldu. Bu durum, eğitim yapımızdaki bu tür değişimlerin bundan sonra da devam edeceğini işaret etmektedir.

Eğitim felsefesi ve evrensel eğitim standartlarına göre yeni eğitim sistemi, özellikle köy okullarında sorunu çözmeye yetmediği görülmektedir. Yeni eğitim sistemine ilave edilmesi gereken değişimlerin başında "Kampüs Eğitim Modeli" okul tiplerinin gelmesi gerektiği yönündeki ilgililerin talepleri, köy muhtarları ve yaşlılarıyla yaptığım mülakatta görmek mümkündür.

Şekil 2:Kampüs Eğitim Modeli Planı

- 1-İdari Bölüm (Ziyaretçi, Okul Aile Birliği, Servis Şoförleri Odası vb.)
- 2- İlkokul Binası
- 3-Ortaokul Binası

- 4-Okul Kütüphanesi
- 5-Yemekhane
- 6-Okul Kantini
- 7-Sosyal Etkinlik Salonları
- 8-Kapalı Spor Salonu
- 9-Bilişim ve Teknoloji Salonu
- 10-Oyun Park Alanı
- 11- Öğretmen Lojmanları
- 12- Revir Salonu
- 13-Yeşil Alanlar

5.1. Kampüs Eğitim Modeli

Kampüs eğitim modelinin amacı, köylerde sosyal ve ekonomik yönden dezavantajlı öğrencilerin, sosyal yaşam kalitesini artırmak ve eğitim seviyelerini yükseltmek. Öğrencilere, yeteneklerini geliştirebilecek imkan ve fırsatları güvenli bir eğitim ortamında sunmaktır.

Türk Milli Eğitim sisteminin önemli problemlerinden birisi, öğrencilere eğitimde imkan ve fırsat sunmadaki eşitsizliktir. Türkiye’de eğitim imkânları bölgeden bölgeye farklılık gösterse de en büyük imkansızlık farkı kırsal kesimdeki köy okullarında görülmektedir.

Köy ilk ve ortaokullarındaki eğitim sorunları ve bu sorunların çözüm önerileri Kampüs Eğitim Modelinde ele alınmıştır. Kampüs Eğitim Modeli: MEB’in eğitim kampüsleri yönergesinin 4.maddesinin d) bendinde şöyle ifade edilmiştir.

“Kampüs: Milli Eğitim Bakanlığına bağlı değişik tür ve derecedeki birden fazla okul ve kurumlar ile bunlara bağlı pansiyon, yatakhane, yemekhane, laboratuvar, kütüphane, spor alanları, rehberlik ve sağlık ünitesi,

konferans salonu, çok amaçlı salon ve benzeri yerleri içerisinde bulunduran alanı ifade eder.”⁵⁴

Kampüs modeli, nüfusun az ve dağınık olduğu köy yerleşim birimlerini gruplandırılarak, öğrenci sayısı az olan köy yerleşim birimlerinden birisini; ulaşım kolaylığı, diğer köy merkezlerine yakınlığı ve merkez bir noktada olması, iletişim ve haberleşme olanakları açısından daha iyi olan köyü, merkez ilk ve ortaokul olarak tespit etmektir. Merkez olarak seçilen bu köydeki model ile eğitimin; kültür, sanat, spor ve bilimsel yönden geliştirilmesini sağlamaktır. Bu yapılar, günümüzdeki köy okullarının eğitim ihtiyaçlarını karşılayabilecek, devletin ekonomik yönden maliyeti az, eğitim yönden gelişmiş okullar olacaktır.

Kampüs Eğitim Modelinde hedeflenen; en başta öğretmen ihtiyacının giderilmesidir. Öğretmenlerin çok önemli ihtiyaçlarından birisi olan ve her öğretmene yetecek sayıda lojmanın olmasıdır. Köy okullarında bulunan lojmanlar, genellikle bekâr öğretmenlere göre yapılmış bir veya iki küçük lojmandan ibarettir. Köyde görev yapan öğretmenler, lojman sorunu yaşadıklarından dolayı zorunlu çalışma süreleri dolduğunda hemen tayin istemektedirler. Lojman sorunları çözüldüğünde öğretmenler daha uzun süre köy okullarında görev yapacaklardır.

Okulun gelişmiş bir kütüphanesi, Bilişim Teknolojisiyle donatılmış derslikleri, çeşitli spor dallarında spor yapma imkanlarının olduğu spor alanları, Fen ve teknoloji laboratuvarları, toplantı ve gösteri salonları ile öğrenci ve öğretmenlerin yemekhane, öğretmen lojmanları, kantin vb. ihtiyaçlarını karşılanabileceği yeterlilikte alışveriş merkezi gibi destek hizmet birimlerini de içinde barındıran yapılardan oluşmaktadır.

Kampüs Eğitim Modeli'nin amaçları; okulları güvenli bir eğitim öğretim ortamına kavuşturmadır. Son dönemlerde okulların çevre güvenliği konusu; okul idaresi ve öğretmenleri kadar, veliler için de bir o kadar önem arz

⁵⁴http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2618_10.html

etmiştir. Özellikle veliler, öğrencilerini üst düzeyde güvenliği sağlanmış okullarda öğrenim görmelerini istemektedir.

Kampüs Eğitim Merkezleri; öğrencilerin, sosyal yaşamlarını geliştirmesine, öğretmenleriyle olumlu ilişkiler kurmasına ve bir üst öğrenime daha iyi hazırlanmasına olanak sağlayacak yapılardır.

“Çocukların yoğun olan yaratıcılık ve estetik duygularının erken yıllarda desteklenmemesi ileriki yıllarda yaratıcı, üretken ve çevrelerindeki güzellikleri algılayan bireyler olmalarını da engelleyebilmektedir”.⁵⁵

5.2. Yerel Yönetimlerin Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile İlgili Görevleri

Türkiye Cumhuriyeti, demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletidir. Türkiye’de sosyal bir devletin gereği olarak eğitim ihtiyaçlarının tamamının ücretsiz olarak karşılanması gerekmektedir. Ancak merkezi yönetim, sorunların hızlı çözümü için hizmet alanlarından bazılarını; sosyal, kültürel ve bilimsel hizmetleri yetki devri ile yerel yönetimleri de güçlendirerek yetkilerini devretmiştir.

Bir toplumun yönetilmesi sadece merkezi yönetimin sorumluluğunda değildir. Merkezi yönetimin yanında ve onu tamamlayan yerinden yönetim birimleri de çok önemli yönetim sorumluluğu üstlenmişlerdir. Bu sorumluluklardan birisi de eğitim alanındaki hizmetlerdir. Yerel yönetimler, ağırlıklı olarak okul binalarının fiziki yapısındaki eksikliklerin giderilmesi, eğitim araç gereç ihtiyaçların temin edilmesi, okul gezileri vb. sosyal faaliyetleri için gerekli ulaşım sorunlarının çözümünü üstlenmektedir.

Yerel yönetimler, toplumun ortak ihtiyaçlarını ekonomik, verimli ve etkin bir şekilde karşılamayı amaçlamaktadır. Türkiye’de yerel yönetimlerden il özel idareleri ve belediyeler, sosyal hizmetler anlamında önemli faaliyetler icra etmektedirler. Sosyal hizmet ve yardım faaliyetleri için yüksek oranda

⁵⁵Beyaz, B. (Haziran 2009) Bilim, Eğitim Ve Düşünce Dergisi Cilt 9, sayı 2.

kaynaklar ayırmakta ve yönetim anlayışlarında da yeni yöntemler geliştirmektedir.

Yerel yöneticiler, halkın desteğini almak, yönetim ve hizmetlerini en güzel şekilde sunmak için eğitim kurumlarının temel ihtiyaçları olan badana, boya, araç - gereç vb. konulardaki eksiklikleri gidermeyi bulunmaz fırsat bilmektedirler.

Yerel yönetimlerin sosyal ve kültürel (konferans, panel, seminer, konser, tiyatro, sinema, sportif oyunlar vb.) etkinliklerin düzenlenmesi her geçen gün daha da zenginleşerek devam etmektedir. Bu tür hizmetlere en çok ihtiyacı olan okullar da köy ilk ve ortaokulları olduğu yapılan araştırmada görülmüştür. Yerel yöneticilerin ekseriyeti tarafından bütçe olanakları ölçüsünde, özellikle kent merkezlerindeki okulların ihtiyaçlarını yerine getirmektedirler.

5.2.1.Belediyelerin Sosyal, Kültüre Ve Eğitim Hizmetleri

Ülkemizde sosyal belediyciliğin önemi gün geçtikçe artmaktadır. Son yıllarda özellikle büyük kent belediyeleri ile ilçe belediyeleri Milli Eğitim Bakanlığı'nın "Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği" uygulamasıyla ortaya koyduğu pek çok sosyal, kültürel ve sportif faaliyetleri işbirliği içinde yürütmeye başladığı görülmektedir.

Bu bağlamda büyükşehirler ve merkez ilçelerin yerel yönetimleri, ilkokul ve ortaokul öğrencilerine yönelik olarak onların çevre, arkadaş, aile ve öğretmenleriyle daha sağlıklı iletişim kurmalarını sağlayacak bilgi, kültür ve sportif etkinlikleri artırarak hizmet alanlarını genişletmektedirler.

Çatalca Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nün görev, yetki ve sorumlulukları arasında: "Çatalca Belediye sınırları içerisinde (gerektiğinde dışında) olan ilmi, tarihi, kültürel, eğitici ve sanata yönelik, iç ve dış turizm ile ilgili her türlü kültürel etkinliklerde bulunmak üzere: Bölgenin eğitim ve öğretim gören kimsesiz, fakir ve yoksul öğrencilerine, eğitim yardımı yapılmasına yardımcı olmaktadır." şeklinde ifade edilen taahhütler mevcuttur. Belediye; bölge halkına, eğitim ve öğretim kurumlarına,

öğrencilerin eğitsel çalışmalarına katkıda bulunmak, çeşitli kaynak ve klasik eserler, antoloji ve belgeler temin etmek, satın almak, ilgili eserleri yayınlamak, ilçe bünyesindeki eğitim kurumları ile işbirliği yapmak, gençliğe yönelik seminerler, konferanslar, paneller, sohbetler ve sempozyumlar düzenlemek, gezi gibi etkinliklerde bulunmak, çeşitli kültürel konularda yarışmalar yapmak ve bu yarışmaları halka duyurmak, yarışmaların başvurularını kabul etmek, ödül törenleri düzenlemek, bu yarışmaların sonuçlarını yayınlamak.”⁵⁶ şeklinde belediyenin 2012 faaliyet raporlarında yer verilmiştir.

Çatalca, İstanbul’un en geniş coğrafi alanına ve dağınık bir yerleşim yapısına sahiptir. Bu yapı içinde Çatalca Belediyesi, köy okullarının okul gezilerine özellikle ilçe sınırları içindeki tarihi ve turistik yerlere, doğal mesire alanlarına vb. yerlere yapılan gezilere belediyenin araç temin etmesi veya belediye gerekli aracı sağlayamadığı zaman kendi imkanlarıyla araç temin eden okullara da araçların yakıtlarını karşılaması şeklinde uygulamalar yapılmaktadır. İlçe milli eğitim müdürlüğünün koordinasyonunda yapılan “okullar arası bilgi kültür yarışmaları ile sportif faaliyetleri” için Çatalca Belediyesi, yarışmalara katılan köy okulların ihtiyaç duyduğu araçları zaman zaman temin etmektedir.

Belediye, bölgesindeki köy okullarına sosyal ve eğitim alanlarında, yoksul ve fakir öğrencilere giyecek gibi pek çok yardımda bulunduğu, özellikle okulların ulaşım sorunlarına gerekli desteği sağlayarak sosyal sorumluluk faaliyetlerini yerine getirmektedir. Yerel yönetimlerin söz konusu alanlardaki eğitime olan destekleri bunlarla sınırlı değildir. Özellikle okulların boya – badana için malzeme ve personel yardımı, temizlik, bakım-onarım vb. hizmet ihtiyaçlarının karşılanmasında da önemli rol üstlenmişlerdir.

Söz konusu hizmetlere en çok ihtiyacı olan okullar köy okullarıdır. Köylerde ikamet edenlerin kentlere çeşitli nedenlerle göç etmeleri sonucunda köy okullarındaki öğrenci sayıları ciddi oranlarda azalmıştır. Köy okullarının mali kaynak yetersizliklerine öğrenci velilerinin de yeterince destek

⁵⁶http://www.catalca.bel.tr/faaliyet_raporlari/fr.pdf s.478

verememesi gibi nedenlerden dolayı köy okulları yeterli bir eğitim hizmeti verememektedir.

Ancak sosyal, kültürel ve gelişmiş ülkelerin eğitime olan bakışları; ekonomik kaygılardan uzak, herkese fırsat eşitliği sağlayan uygulamalara öncülük veren bir anlayıştır. Köy okullarımıza yapılacak eğitim hizmeti, kısa vadeli kazanç sağlamadan öte, uzun vadede toplumun sağlıklı gelişimi için gerekli bir uygulamadır.

Köy okullarındaki ekonomik imkansızlıklar ile okulların yerleşim dağınıklığını ortadan kaldıracak yapı “Kampüs Eğitim Modelidir.” Bu eğitim modeli ile köy okulları, arzulanan eğitim hizmetini alma şansı yakalayacaklardır. Bu tür yapı ve faaliyetler gerek öğrenciler için gerekse de köyde yaşayan vatandaşların sosyal açıdan gelişmesine olumlu katkı sağlayacaktır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 6/3 /2008- 5747/3 maddesi ile birlikte büyükşehir kapsamına alınan ilçelerin mülki sınırları içinde kalan belediye ve köyler, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren büyükşehir sınırları içine alınırlar. Bu şekilde bir idari yapının değişimiyle beraber köylerin, İl Özel İdaresinin sorumluluğundan çıkarılıp büyükşehirlerin idaresine alınmasıyla birlikte, köylerin eğitim hizmetleri; okul binasının yapım, tadilat vb. faaliyetler de büyükşehir belediyelerin sorumluluğuna geçmiş oldu. Köyler dağınık bir yerleşme yapısına sahiptir. Bundan dolayı buralara yapılacak hizmetler için daha fazla kaynak harcaması olacağından, bu durumda belediyelerin de yapacağı hizmet oranında düşme beklenmektedir.

Eğitim alanında belediyelerin hizmetlerinden en üst düzeyde faydalanmak, belediyelere de daha az maliyet oluşturacak bir yapı sistemi oluşturmak için köylerde “Kampüs Eğitim Modeli” eğitim yapılarına ihtiyaç oluşturmaktadır.

5.2.2. İl Özel İdarelerinin Sosyal ve Eğitim Hizmetleri

Türkiye'deki merkezi idare ekonomik, verimli ve etkin bir yönetim sergileyebilmek için elindeki yetkilerinin bir kısmını yerel yönetimlere devretmiştir. Kırsal bölgelerde bir yönetim boşluğunun olması nedeniyle ve bu eksikliği gidermek için il özel idareleri gerekli kılınmıştır. İl özel idareleri, büyükşehir kapsamı dışındaki köylerde hizmet eksikliğini gidermek için son dönemlerde görev ve yetki alanlarını genişletmiş olmasına rağmen, bu eksiklikler tamamen giderilememiştir.

“İl özel idaresinin amacı, il halkının yol, su, eğitim, kültür, sağlık, tarım, ekonomi gibi ortak ve yerel ihtiyaçlarını karşılamak, ülke ekonomisine yerel olarak katkıda bulunmak ve kalkınma planlarının il düzeyinde başarısını sağlamaktır.”⁵⁷

Yerel yönetimlerden; gerek il özel idareleri gerekse belediyeler, her geçen gün hizmet alanlarını genişletmektedir. Ancak, yerel yönetimlerin daha etkin hizmet sunabilmeleri, yeterli mali kaynaklara sahip olmalarıyla mümkündür. Yerel yönetimlerin pek çok hizmet projeleri mevcuttur. İlk ve ortaöğretim kurumlarına yapılan hizmetler de bu sosyal sorumluluk projelerinden birisidir.

Büyükşehir Belediyeleri dışındaki il ve ilçe belediyelerin sınırları içinde yer alan köylerdeki hizmetler ise, köy yönetimi sorumluluğundadır. Ancak köy yönetimleri, bütçe yetersizliği nedeniyle köylerde istenilen düzeyde hizmet sunamamaktadır. Bundan dolayı özel idareler, bir zorunluluğun ve ihtiyacın sonucunda kurulmuştur ve sahip olduğu yetki ve eldeki mali kaynaklarla köylerde ihtiyaç duyulan hizmetleri yerine getirmeye çalışmaktadır.

---

⁵⁷www.arem.gov.tr/ortak_icerik/arem/Projeler/Yonetim/Koy.../Bl_3.pdf

Sosyal devlet anlayışının yaygınlaşmasıyla beraber yerel yönetimlerin hizmet yükü de artmış bulunmaktadır. Yönetimlerin bir sonraki dönemde de iktidarda kalabilme düşüncesi nedeniyle sosyal ve kültürel alanlardaki iş yükünün kaliteli bir şekilde yerine getirilmesi bir zaruret haline gelmiştir. Yerel yönetimler, mali kaynaklarının ekonomik kullanımını da dikkate alarak okullara daha etkin hizmet sunabilmek için, okullara hızlı ulaşmak ve sunulacak hizmetlerin maliyetini de en düşük seviyeye çekmeyi amaçlamaktadır. Özel idarelerin eğitime yaptıkları hizmetlerin en başında, köylerde okul binaları inşa etmektir. Ayrıca mevcut binalardaki eksiklikleri gidermek, binaların restorasyonunu yapmak ve ihtiyaç halinde bina yıkımlarını yaparak bu binaları yeniden inşa etmek veya binaların güçlendirmelerini sağlamaktır.

5.2.3. Köylerde Sosyal, Kültürel ve Eğitim Hizmetleri

Köyler, yerel yönetim birimleri arasında mali kaynaklar bakımından en zayıf olan yönetimlerdir. Köylerin kalkınması, köy sakinlerinin ekonomik açıdan zenginleşmesi ile sosyal ve kültürel bakımından yetişmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir.

Köy yönetimi; muhtar, ihtiyar heyeti ve köy derneğinden oluşmaktadır. Köylerin gelir kaynakları: Salma, imece ve diğer gelirler olan köydeki işyeri ve konutların kirası ile orman ve köy merası vb. kaynaklardan elde edilen gelirlerdir. Köy gelirleri köyün gelişmesi ve güzelleşmesi için gerekli kaynağı karşılamaktan çok uzaktır.

İlkokul, ortaokul ve lise eğitiminin zorunlu olması ile köylerde yaşayan çocukların eğitimlerinin köy okullarında sağlanması için gerekli olan okulların varlığının önemi daha da artmıştır. Köy okullarının ihtiyaçlarını kısıtlı olan köy bütçesiyle köy yönetiminin karşılaması çok zordur. Bunun için köy okulları, il özel idarelerinin bütçeleriyle yapılmaktadır.

Köylerde sosyal ve kültürel faaliyetler çok kısıtlıdır. Köylerdeki sosyal ve kültürel faaliyetlere kaynaklık eden; köy öğretmenleri ve öğrencileridir. Okullarda hazırlanıp sergilenen tiyatro gösterileri, okulların düzenledikleri konferanslar, okullarda açılan okuma yazma, satranç, bilgisayar, İngilizce vb.

kursları ile sportif faaliyetlerden özellikle; futbol, basketbol, voleybol, güreş vb. etkinlikler, köy öğretmenlerinin köy kahvelerinde köylüler ile yaptıkları sohbetler, köy halkının sosyal ve kültürel etkinlikleri olarak göze çarpmaktadır.

Köy okullarında görülen öğrenci mevcutlarının azalması ve bunun sonucunda köy okullarının kapanma durumuyla karşı karşıya kalması nedeniyle yukarıda ifade edilen köylünün az da olsa var olan sosyal, kültürel ve eğitim faaliyetlerinin azalmasına sebep olmaktadır. Kapatılma riski ile karşı karşıya kalan köy okullarını, ayakta tutmak için düşündüğümüz “Kampüs Eğitim Modelleri” kaliteli eğitim olanağı sağlamanın yanında, köylerdeki sosyal ve kültürel faaliyetlerin devamını da sağlayacaktır.

5.2.4. Kampüs Eğitim Modelinde Yerel Yönetimlerin Rolü

Köyler, ekonomik gelir kaynakları bakımından yerel yönetimlerin en zayıf halkasını oluşturmaktadır. Köy yönetimleri, kaynak yetersizliği nedeniyle köyde eğitim faaliyetini yürüten okullara yeterince ekonomik destek sağlayamamaktadırlar. Ancak, merkez okullara belediyelerin sağladığı destekler: Spor salonları, kütüphaneler, oyun parkları, basketbol potası, voleybol filesi ve direkleri, futbol topları, masa tenisi masaları ve raketleri, badminton malzemeleri, satranç takımları vb. Sportif faaliyetlere malzeme ve forma desteğinin yanı sıra, okul kütüphanelerine kitap yardımı, kırtasiye, kalem, defter, çanta vb. Ayrıca okullara; badana, boya, temizlik, oyun parkı malzemesi vb. konularda da gerekli destekleri sağlamaktadır.

Bilgi çağı diye ifade edilen 21. Yüzyılda, yerel yönetimlerden beklenen, güncel teknolojiyi de kullanarak kamu hizmet ağını genişletmek ve vatandaşları memnun etmektir. Son yıllarda, yerel yönetimlerin halka hizmet yelpazelerinde hızlı bir değişim ve gelişimin olduğu görülmektedir. Çok yönlü genişleyen hizmet alanlarından birisi de, eğitime yapılan hizmetlerdir. Yerel yönetimlerin, eğitime verdikleri bu destekleri farklı bir açıdan da değerlendirmek mümkün; merkezi yönetimin etkilerinin azaltılarak vatandaşların yerinden yönetim yoluyla okuluna sahip çıkması ve eğitime

katkıda bulunması sağlanacaktır. Bu durum, eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması konusunda vatandaş iradesini de yansıtmış olacaktır. “Okullar hayat olsun” projesi, yerel yönetimlerle okulların bütünleşme fikrini hayata geçiren yerinde bir uygulama adımıdır.

Modern çağda, eğitimde merkezi yönetimin yetkin ve etkin olduğu “devletin okulu” anlayışının geliştirilerek, eğitimde yerel yönetim uygulaması ile “halkın okulu” düşüncesi ve yönetimine doğru bir kayış yaşanmaktadır.

Yerel yönetimlerin eğitime bu kadar yakın durduğu bir dönemde; belediyeler, maalesef köy okullarına “ Gözden uzak olan gönülden de irak olur.” düşüncesinden hareketle merkezdeki okullara verdikleri desteğin çok uzağındadırlar. Bu durumun bir çok haklı gerekçeleri vardır. Bunlardan bir kısmı;

- ✓ Yerel yönetimler açısından köy okullarının merkezden uzak olması,

- ✓ Köy okullarında öğrenci mevcutlarının sürekli azalması, okulların birbirlerinden uzak oluşu, ulaşım zorluğu ve maliyetinin fazla olması,

- ✓ Okul ile belediyeler arasında iletişim eksikliğinin bulunması.

vb. sebeplerden dolayı belediyelerin köy okullarına yeterli desteği vermesini engellemiştir.

Kampüs Eğitim Modeli, yerel yönetimlerin köy okullarına veremedikleri desteklerin nedenlerini ortadan kaldıracak bir yapı modelini ortaya koymaktadır. Şöyle ki: Öğrenci sayısı az olan okullar yerine, öğrenci mevcutlarının kalabalık olduğu okulların varlığını sağlamaktadır. Köylerde birbirlerinden uzak, dağınık bir yapı gösteren, ulaşım sorunu olan bir çok okul yerine, kolay ulaşılabilen, toplu yerleşim alanı ile daha az sayıda okulların olduğu bir model ortaya koymaktadır. Bu model, belediyelerin köy okullarına daha az maliyetle daha çok hizmet desteğini, verimli ve etkin bir şekilde vermesinin önünü açmaktadır.

Belediyelerin, çok yönlü hizmet verme gereksinimlerinin başında, vatandaşı memnun etme odaklı bir hizmet anlayışını hayata geçirmeye çalışmaktır. Eğitime verilen destek de bu hizmetlerden birini teşkil etmektedir. Büyükşehir kapsamında olan köy okullarında, eğitim olanaklarının iyileştirilmesi ve geliştirilmesini sağlayacak uygulamalar; İlçe belediyeleri, merkez okullara sundukları hizmet kalitesinin benzerini, ilçe sınırları içinde olan köy okullarına da sunabileceklerdir. Yerel yönetimler, vatandaşın memnuniyetini üst seviyelere çıkartmak için hizmet standartları kalitesini yükseltmektedir. Kentleşmenin çok hızlı geliştiği günümüzde, “Kampüs Eğitim Modeli” ile köy okullarındaki öğrenci mevcutlarının azalmasını engellemek, eğitim olanaklarını artırmak, merkez okullara öğrenci göçünün önüne geçmek için, köy okullarının sorunlarını yerinde çözüme kavuşturmak, yerel yönetimlerin de destekleriyle gerçekleştirmek mümkündür.

Büyükşehir dışında kalan köylerde ise il özel idareleri bu görev ve sorumluluğu yerine getirmektedir. İl özel idareleri, köylerde genellikle köy okullarının bina ihtiyacını karşılamak ve mevcut binalardaki eksiklikleri gidermek gibi görevleri üstlenmiştir. Köy okullarının sosyal ve kültürel faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesini kolaylaştırmak için “Kampus Eğitim Modeli” okulların oluşturulması ile çözüme kavuşturmak mümkündür.

Eğitimde başarıya ulaşmanın yolu; eğitimi kolaylaştırıcı bir bina yapısı, çevresiyle zenginleştirilmiş bir öğrenme ortamını sağlamayı gerektirmektedir. Kampüs Eğitim Modeli okular: Bilişim teknoloji derslikleri, e-kütüphanesi, spor salonları, reviri, yemekhanesi, kantini, lojmanları, yeşil alanları vb. yapılarıyla hedeflenen eğitim ve öğretim ortamını sağlamayı amaçlamaktadır.

Yerel yönetimler, gün geçtikçe hizmetler alanlarını genişletmektedir. Bu alanlardan kültür ve eğitim daha fazla öne çıkmaktadır. Belediyelerin, son yıllarda okullarla ilgili yeni politikalar ürettikleri, kaynak yarattıkları, fonlar kullandıkları görülmektedir. Konumuz açısından yerinden yönetimlerin eğitim politikalarının doğru anlaşılması noktasında bu çalışmanın yararlı

olduğunu düşünölmektedir. Yerel yönetimlerin, okullarla işbirliği içinde projeler hazırladıkları, öğrencilere çok yönlü etkinlikler sunduğu görölmektedir. Yerinden yönetim, eğitime yeni bir bakış açısı getirdiği gibi aynı oranda eğitime değer katmaktadır. Belediyelerin eğitime yaptıkları hizmetler hem okullar, hem de veliler açısından çok olumlu sonuçlar doğurmaktadır.

Proje, köy okullarının “Kampüs Eğitim Modeli” ile ayrı ayrı bölgelerde kaliteli eğitim imkanına sahip olmayan okulların, belli merkezlerde birleştirilerek iyi bir eğitim imkanına kavuşturulmasıdır. Merkezi idarenin yanı sıra yerel yönetimlerin de desteğiyle daha iyi eğitim olanaklarının sunulduğu “okullar bölgesinin” oluşturulmasını sağlayacak bir uygulama şeklidir. Bu çalışma, ilk ve ortaokullarda kampüs eğitim modeli ile her şeyden önce eğitime yeni bir bakış açısı getirmektedir.

Yerel yönetimlerin “Kampüs Eğitim Modeline” sağladığı en önemli katkılardan birisi, köy okullarının da temininde en çok zorlandıkları konuların başında yer alan, okulların ekonomik kaynak yetersizlikleri ile ilgilidir. Eğitimin başarısı üzerinde, sosyal ve kültürel faaliyetler çok önemli rol oynamaktadır. İlkokullarda çocukların” oynayarak, gezerek” daha iyi eğitim aldıkları göz önünde bulundurulduğunda, köy okullarının finansal kaynakları, söz konusu sosyal faaliyetler için yetersizdir.

Türkiye’deki köy okullarının eğitim göstergeleri, bölgeler arasında ufak tefek farklılıklar göstermiş olsa da,” istisnalar dışında” köy okulların eğitim kalitesi ve finansal gelirlerinde benzerlikler görölmektedir. Okul yönetimleri, okul sorumluluğunu, kurumun ihtiyaçlarını ve eğitim verimliliğini artırmak adına; okul aile birliği üyeleri ve tüm öğrenci velileri arasında paylaşmaktadır.

Köy ilk ve ortaokullarında eğitimin iyileştirilmesi ve güçlendirilmesi için yapılması gerekenler: Her şeyden önce, bu eğitim sorumluluğuna katkı sağlamak vatandaşlık görevidir. Okul yönetimi, merkezi yönetim ile yerel yönetim arasında demokratik bir iletişim ağının gerçekleştirilmesinden sorumludur. Eğitim sorunlarının çözümünde öncelikli olarak yerel (köy)

imkanlarını kullanmak, köy olanaklarının yetmediği durumlarda ise yerel yönetimlerle iş birliği içinde olmak gerekmektedir. Geçici tedbirler yerine kalıcı ve uzun vadeli kaynak temini ile eğitim metodunda değişiklikler yapmak en akılcı yöntemdir.

5.3. Eğitimde Kalitenin Yükseltilmesi

Eğitimde kalitenin sağlanması ve %100 okullaşma oranlarının elde edilmesi; sadece eğitimi yasal olarak zorunlu hale getirilmesiyle olabilecek bir durum değildir. Yaklaşık yüz yıl önce zorunlu hale gelen ilkokulun okullaşmasına baktığımızda eğitime devam eden öğrenci sayısı istenilen seviyede değildir. İlkokul çağı çocuklarının okullaşmasında hedeflere, %100 ulaşılmadığı görülmektedir. Dağınık ve az nüfuslu olan pek çok köyde hala yeterli sayıda okul mevcut değildir. Küçük yerleşim birimleri olan köylerin her birinde, okul yapmak ülke kaynakları açısından ekonomik değildir. Bu duruma çözüm olacak yapı: Kampüs Eğitim Modelidir. Bu model ile okullaşma oranının % 100 hedefini yakalamak mümkündür.

Doğu illerimizde ilköğretimde okullaşma ve kadınlar arasındaki okuryazarlık oranı ülke ortalamasının altında kalmaktadır. 2008 yılında başlatılan “Ana Kız Okuldayız” okuma yazma kampanyasıyla yürütülen projede, okuma yazma bilmeyen yetişkinlere eğitimler verildiği ve çok sayıda okuma yazma bilmeyen bireylere okuma yazma öğretilmiş, ancak hala okuma yazma bilmeyenlerin sayısı sıfırlanamamıştır.

Türkiye’de 1940 yılında okumaz- yazmazların ülke nüfusuna oranı % 75,5 iken, 1960’da bu oran % 60,5’e düşmüş, 1980’de %32,5’e, 2000 yılında % 12,7’ye, 2010’da % 6’ya, 2012 yılındaki verilere göre ise bu oran % 4,1’e düşmüştür.⁵⁸ Okuma yazma eğitimi konusunda açılan kurslar ve yapılan tüm kampanyaların okumaz-yazmazların oranında ciddi düşüşler sağladığını ancak tüm bu çabalara rağmen okuma yazma bilmeyenlerin oranı sıfırlanamamıştır.

⁵⁸http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1068

Bir sınıfın veya okulun açılması için gerekli olan öğrenci mevcuduna sahip olmayan köy okulları, İlköğretim Kurumlarının Amaçları ve Kapatılması Hakkındaki Yönergesi gereğince kapatılmış ve bu köylerde eğitim öğretim hizmeti verilememektedir. Görüldüğü gibi elde edilen verilerden, birey eğitiminde fırsat ve imkân eşitliğinden söz etmek mümkün değildir. Özellikle kırsal bölgelerde, vatandaşların istekleri doğrultusunda köylerdeki birkaç öğrenci için; yeterli bina, tesis ve öğretmen olmamasına rağmen, buralarda ilkokul ve ortaokul açılabilir. Bu okullarda kalkınma için gerekli nitelikli insan gücünün istenilen seviyede yetiştirilmesinde güçlükler çekildiği görülmektedir.

Taşınmalı eğitim konusunda yapılan araştırmalarda: “Nüfusu az ve dağınık olan yerleşim birimlerine kaliteli eğitim hizmetlerinin götürülmesi eğitim ekonomisi açısından pahalıya mal olmakta ve maliyeti azaltma çabasının ise hizmetin niteliğinin düşmesine sebep olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması ve eğitimde kalitenin yükseltilmesi, taşınmalı ilköğretimi gerektiren nedenlerden biri olmuştur.”⁵⁹ Bugün taşınmalı eğitime ilave olarak “Kampüs Eğitim Modeli” kaliteli eğitimin amacına katkı sağlayacaktır.

5.4. İlköğretimde Model Arayışları ve Kampüs Eğitim Modeli

Türkiye’deki ilköğretim okulların yapısında birçok değişiklikler yapılmış olmasına rağmen toplumun beklentilerini karşılanmakta zorlandığı bilinmektedir. Milli Eğitim Şuraları hazırladıkları raporlarda, genelde tüm ilköğretim okullarının özeldede köy okullarının yeniden yapılandırılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Türkiye’deki eğitim ihtiyacını karşılamak, öğrencilerin aldıkları eğitimde başarılı olmaları için gerekli olan kazanım

---

⁵⁹ORAK, S. & YEŞİLYIRT, M. (2007), “İlköğretimde Taşınmalı Eğitim” Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi C.6 s.199 Van

odaklı ve etkinlik temelli yapılanmaya fırsat tanıyacak bir yapıya “Kampus Eğitim Modelli” okullarla kavuşma fırsatı yakalamış olacaktır.

Eğitimde başarı odaklı amaçlara varmak isteğiyle, eğitimde hangi değerlere önemiyet verilmesi noktasında ciddi düşünülmesinde yarar görülmüştür. Bu anlamda her bireyin; okuyup yazabilmesinin ötesinde iyi bir okuyan (kitap, dergi, gazete vb.), gelişen dünya olaylarını yorumlayan, günün teknolojik aletlerini iyi kullanabilen, düşünen ve düşündüren bir kişiliğe sahip olması zaruret halini almıştır.

Türk milli eğitim sistemi, Türk milletinin varlığını devam ettirebilmesi ve yeryüzünde söz sahibi olabilmesi için eğitim sistemi içerisindeki var olan olumsuzlukların ortadan kaldırılması gerekmektedir. Türk milli eğitim sistemi bazı eksik yönlerine rağmen hem müfredat hem de kurumsallaşması yönünden ciddi mesafeler kaydetmiştir. Bugünkü ilköğretim sisteminin geldiği nokta, 6 yaşında bulunan bir çocuk ile 14 yaşındaki ergen delikanlının aynı okulda bulunmasının birçok sakıncalı yönünün olduğu kabul edilmiştir. Bu durum köy okullarında tek binada İlkokul ve ortaokulun bulunması Milli Eğitimin yeni hedeflediği, 4+4+4 sistemindeki ayrı bina ve mekandaki eğitim projesindeki hedeflere ters düşmektedir. İşte bu noktada “Kampus Eğitim Modeli” yeni eğitim sistemine kaynaklık edebilecek ve eğitimi destekleyici mahiyette değerlendirilip uygulanabilir.

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde eğitimin gelişimine yönelik pek çok yeni uygulama başlatılmış fakat bu çalışmalar başarılı olamamıştır. Yapılan reformlar yararlı olmakla beraber sadece merkezdeki okulların sorunlarına çözüm oluşturmuştur. Köy okullarındaki iyileştirme şartları ise unutulmuştur. Bu noktada “Kampus Eğitim Modelleri”, ihtiyacı karşılamada gerekli olan tüm eğitim donanımları içinde barındıran okullar olacaktır. Bu model, Türkiye'nin eğitim sistemindeki ithal yapıcılıktan ihraç model yapıcılığı noktasına taşıyabilir. Özellikle tüm dünyadaki köy okullarının eğitim sistemine ışık tutabilecek bir çalışmayı örneklendirmektedir.

5.5. Eğitim Kampüsleri Projesi

Ülkemizde okullar, "fiziksel mekan" açısından değerlendirildiğinde yeterli altyapıya sahip değildir. Gelişmiş dünya ülkelerinde ilköğretimde derslik başına 20 civarında öğrenci düşmekte ve tam gün eğitim yapılmakta iken, ülkemizde özellikle göç alan illerimizde, İstanbul başta olmak üzere ikili öğretimin çoğunlukta olduğu ve derslik başına düşen öğrenci sayısının hala 30'un üzerinde olduğu görülmektedir.

Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması ile çağ nüfusunun; okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve mesleki eğitim ile birlikte %100 okullaşması hedeflenmektedir. Tüm eğitim birimlerinde tam gün öğretim yapılması ve derslik başına 24 öğrenci hedef alındığında bu sayıya ulaşmak için daha birçok dersliğe ihtiyacının olduğunu tahmin etmek güç değildir.

Milli Eğitim Bakanlığı, son yıllarda genel bütçeden en büyük payı almasına rağmen, yıllık ortalama: 15.000 derslik (650 adet okul binası) yapılabildiği, bu sayı içerisinde hayırseverlerin katkıları, İMKB, Milli Piyango İdaresi gibi diğer kurumların katkılarının da yer aldığı dikkate alındığımızda, yukarıda belirtilen hedefin gerçekleşmesi için birkaç yıl daha beklemek gerektiğini görmekteyiz. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizdeki nüfus artışı ile kentleşmenin sonucu olarak büyükşehirlerde nüfusun yoğunlaşması sonrasında buralarda yeni ihtiyaçların ortaya çıktığı da bir gerçektir.

Eğitim -öğretim kalitesinin yükseltilmesinde yalnızca derslik yapmak yeterli değildir. Bu çözüme ilave olarak, okul eğitimine destek olabilecek (spor salonu, yüzme havuzu, çok amaçlı salon, yemekhane, kantin-kafeterya, kütüphane, laboratuvar, vb.) birimlerin okul yapısı içinde planlanması gerekmektedir. Bütçe imkânlarıyla her okula ait destek alanları yapılamamaktadır. Özellikle büyük şehirlerde eğitim tesisi yapılabilecek arsa bulmakta sıkıntı yaşanmaktadır. Bulunan arsaların ise kamulaştırma maliyetlerinin yüksek olması, arsaların eğitim tesisinden daha değerli hale gelmesine neden olmaktadır.

Büyük illere yapılan yoğun göçlerin önüne geçmek mümkün olmasa da, köy yerleşimlerinde eğitimin başarısı için düşünülen “Kampüs Eğitim Modelli” yapılar vasıtasıyla öğrenci göçünü engellemek mümkündür.

İngiltere'de uygulanmaya başlanan ve dünyada birçok ülke tarafından da uygulanan Kamu Özel Ortaklığı (KÖO), modeliyle, hastaneler, hapishaneler, yurtlar, otoyollar, köprüler ve okullar gibi kamunun yapması gereken birçok yatırım yapılmıştır. Türkiye'de ise "Yap-Kirala-Devret" (YKD) modeli uygulama aşamasına gelmiştir.

652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile eğitim öğretim tesislerinin kiralama karşılığı yaptırılabilmesi ile mevcut eğitim öğretim tesislerinin yenilenmesinin; eğitim öğretim tesislerindeki hizmet dışı alanların işletilmesi karşılığında yaptırılabilmesi imkânı getirilmiştir.

Eğitimde %100 okullaşma hedefine ulaşabilmek için, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından "Yap-Kirala-Devret" olarak hukuki alt yapısı oluşturulan Kamu Özel Ortaklığı (KÖO) finansman modeli ile uygulamada kullanılacak eğitim kampüsleri projelerinin, ülke genelinde yaygınlaşması planlanmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı 2013 yılı itibariyle düzenlemeye başladığı yarışma sonucunda, kamu-özel ortaklığıyla gerçekleştirilecek eğitim kampüs çalışmaları ilk olarak Anadolu'nun çeşitli illerinde uygulanmaya başlanması beklenmektedir. Göç alan ve göç veren illerde derslik ihtiyacının bu şekilde karşılanması amaçlanmıştır.

Eğitim kampüsleri, kaliteli eğitimin beklentisini ve ihtiyaçlarını karşılayacak, teknolojiye gelişmelerin kullanılmasına imkân veren, işletme, bakım ve onarım maliyetlerini en ekonomik düzeyde çözebilmeyi hedeflemektedir. Bu yapılarda, açık ve kapalı spor tesisleri, yemekhane, kantin-kafeterya, kütüphane, otopark, laboratuvar, gözlem evi gibi eğitim destek alanlarından faydalanmak mümkündür.

Kampüs Eğitim Modelli Okullardan:

- ✓ Ulaşım ve trafik yükünü azaltmak mümkün olacaktır. Ayrıca eğitim öğretim alanlarının en ekonomik şekilde kullanılması ve işletilmesine imkân sağlayacaktır. Personel ve enerji tasarrufuna yönelik tek bir enerji ve ısı merkezinin oluşturulması ve kampüs ihtiyaçları ile personel giderleri, sarf malzemesi, binalara ait küçük veya büyük onarım giderleri gibi harcamaların tek bir merkezden yapılması olanağının sağlandığı yapılardır.
- ✓ İdareci, öğretmen, öğrenci ve çalışanların kampüsün personeli anlayışına olumlu baktığı ve içinde kendini mutlu hissettiği bir yapı modelini oluşturmaktadır.
- ✓ Kampüs modeli, var olan okullarımızdan günün şartlarına cevap verme imkanından mahrum olanları, buldukları alanlarda günü kurtarma düşüncesiyle eğitim faaliyetini devam ettirmesine karşılık bu yapılara, küçük müdahalelerle fonksiyonları değiştirmesine izin veren, büyüeyebilen, yerleşim alan özelliklerine sahip binalardır. Ülkemizin köy yerleşimleri Kampüs modeline tam uyum sağlamada öncelikle eğitimimize ve tüm dünyaya model olabilecek işlevsel ve yenilikçi bir yapı ortaya çıkmasını sağlayacak, bir proje olabileceği hedeflenmektedir.

5.6. Kampüs Okulları ve Karşılaşılabilecek Sorunlar

Kampüs Eğitim Modelinde karşılaşılabilecek en büyük zorluklardan biri, anayasal düzenlemede karşılaşılan bürokratik engellerdir. İkincisi mevcut binalar ve yapılaşma ile mevcut durumdaki okullardır.

Kent merkezlerinde var olan binaların yerine yeni binaların yapılması maliyet bakımından yüksek olması ile yapılaşmanın yoğun olduğu yerlerde okul bina arsalarının bulunması ilk etapta zor olabilir ancak, adı geçen kampüs yapılarının daha çok şehirlerin dışına yapılacak olması nedeniyle arsa

maliyeti az, boş arsaların temin edilmesinin daha kolay olması, var olan sorunları çözebilir.

Kullanılan okul binaların birçoğu, özellikle merkezi yerlerde olduğu için bu binaların satılmasıyla elde edilen mali kaynak ile adı geçen kampüs okulların yapılması için finansal kaynak sağlanabilir. Mevcut ilköğretim okul binaları, liselere düşürmek mümkündür. Görüldüğü gibi fiziksel durum çok büyük bir problem gibi gözükse de çözümlenemez değildir. Ayrıca, küçük ilçe merkezlerindeki birçok okul bir arada ve yan yana bulunmaktadır. Böyle bir yapılanmanın olduğu yerler, aslında kampüs modelli okullarının alt yapısının hazır olduğunu göstermektedir.

Köy yerleşimlerindeki bürokratik engelin en başında köy muhtarları ve yerel siyasetçiler gelmektedir. Ancak söz konusu engelleri, uygulanabilir somut projelerle aşmak mümkündür. Çatalca örneğindeki “Kampüs Eğitim Merkezleri” modellerinin önündeki engellerin başında, söz konusu köylerin yöneticileri: Muhtarlar, ihtiyar heyetleri ile köyün ileri gelen köy yaşlıları gelmektedir. Muhtarlarla yapılan mülakatlarda; Hallaçlı Köyü muhtarı Nuri SEZER’in ifade ettiği: “Köyde okuluyla bütünleşmiş bir halkımız var, merkez eğitim kampüsü bizim köyde olsun. Okulsuz bir Hallaçlı Köyü düşünemiyoruz. Sokaklarımızda, kahvehanelerimizde, evlerimizde kısacası aramızda öğretmen görmek istiyoruz. Öğretmenlerin aramızda yaşamından mutlu oluyoruz ve bizler birçok yönüyle öğretmenlerimizi örnek alıyoruz.” şeklinde ifade etmişlerdir. Diğer muhtarlar da benzer ifadelerde bulunmuşlardır.

Köy halkıyla yaptığımız mülakatlarda; halkın çoğunluğu, köyünde alıştığı okulun başka bir köye taşınmasını istemediklerini, eğitimin başarısı, devletin ekonomik açıdan zarar etmesini düşünmeden kendi köyünde her ne pahasına olursa olsun, köylerindeki okulun açık tutulması düşüncesindedir. Ancak halkın küçük bir kesimi, eğitimin kalitesi artacak ise okulun bulunduğu yerin önemli olmadığını, çocuklarının iyi bir eğitim almasını köylerindeki okullarına tercih ettikleri görülmüştür.

5.7. Kampüs Eğitim Modelinin Avantajları

Kampüs Eğitim Modeli ile eğitim öğretim alanında köydeki ilk ve ortaokul öğrencilerimizin başarısı ile eğitimdeki verimin artırılması hedeflendi. Bu yapılarda, öğrencileri güvenlik bakımından kolayca denetim altına alınabilme olanağı mevcuttur. Ayrıca öğrencilerin birçok mekanı ortak kullanabilme olanağı elde etmesi, derslerde kullanabilecek araç gerece kolayca sahip olma imkanları sağlanmış olur.

Bu sistemin çok önemli bir yanı, öğrencilerimiz artık birleştirilmiş sınıflarda eğitim görmekten kurtulmalarına fırsat tanınmasıdır. Öğrencilerimiz, bu yapıyla bağımsız sınıflarda branş öğretmenlerden ders alma imkanlarına kavuşacaktır. Öğrencilerimizden, acaba okuma sırası ne zaman bana gelecek diye endişelenen kalmayacaktır. Laboratuarda deneyleri, bilgisayar dersleri gibi uygulama gerektiren dersleri materyaller ile donatılmış dersliklerde öğrenme imkanına kavuşmuş olacaktır. Köy okullarındaki öğrenciler, günlerce hatta aylarca öğretmensiz ve boş dersle zaman geçirmek zorunda kalmayacaktır. Kampüs eğitim sistemi, öğrencilerimizi yetenekleri istikametinde belli bir hedefe yönlendirecektir. Bu model, eğitim sistemimiz için başarıyı yakalamak için iyi bir fırsat olabilir.

4+4+4 olarak bilinen yeni eğitim sisteminde, hala köy okulları aynı binada ilk ve ortaokul olarak eğitim görmeye devam etmektedir. Dolayısıyla iyi niyetli yapılan yenilik çalışmaları istenilen hedefe ulaşamadığını göstermektedir. “Kampüs Eğitim Modeli”, aynı çatı altındaki ilkokul ve ortaokulların varlığına son verebilecek bir model olarak görülmektedir. Çünkü kesintisiz eğitimin en fazla eleştirilen yönlerinden birisi de, 6 yaşındaki bir çocuk ile 14 yaşındaki bir yetişkinin aynı ortamda eğitim almasıydı. Çocukların psiko-sosyal açıdan bozulmasına sebep olan bu sistemini ortadan kaldırmanın yolu “Kampüs Eğitim Merkezli” okulların hayata geçmesiyle mümkündür.

Çocukların sağlıklı büyümesi için düzenli beslenmenin ne kadar gerekli ve öncelikli olduğu herkesin malumudur. Kampüs modelinde sıcak öğlen yemekleri ile öğrencilerin sağlıklı beslenmelerine de katkıda bulunmuş olur.

5.8. Kampüs Eğitim Modelin Dezavantajları

- Kampüs Eğitim Modelinin en büyük eksikliği, öğrencilerin servislerle günübirlik taşınmasıdır. Taşıma işinin ekonomik anlamda pahalı olması yapılan hizmetin niteliğini düşürmektedir.

- Yol güzergahlarının kış şartlarına göre hazırlanıp hazırlanmadığı, çetin kış şartlarında ulaşım sorununun olup olmayacağı konusu net değildir.

- Kampüs Eğitim Modeli sisteminin faydalı yönlerinin velilere ve yöre halkına tam anlatılıp anlatılmayacağıdır.

- Kampüs Eğitim Merkez okullarında, artan öğrenci mevcutlarıyla beraber öğrencilere psikolojik açıdan yeterince rehberlik ve sağlık hizmetlerinin sağlanıp sağlanmayacağıdır.

5.9. Çatalca'daki Kampüs Eğitim Modelleri

Çatalca'daki okulların verileri: Aydınlar, Kabakça, Karacaköy ve Kestanelik Köylerinde "Kampüs Eğitim Modelli" okulların planlanması ile ihtiyaca cevap verebileceği şeklindedir.

5.9.1. Aydınlar Köyü Eğitim Kampüsü

Çatalca'daki köy okullarını birleştiren eğitim kampüslerinden olan Aydınlar Köyü Eğitim Kampüsü'ne; 2011-2012 verilerine göre, Hallaçlı ilk ve ortaokulundan taşınacak öğrenci sayısı 115, Binkılıç ilk ve ortaokulundan taşınacak öğrenci sayısı 254, Yaylacık ve Gümüşpınar ilk ve ortaokullarından taşınacak öğrenci sayıları 35, Aydınlar ilk ve ortaokulundaki mevcut öğrenci sayısı 92'dir. Aydınlar Köyü Eğitim Kampüsü'nde eğitim görecektir toplam öğrenci sayısı: 496'dır. 92 Öğrenci kapasiteli Aydınlar ilk ve ortaokulu, 496 öğrenciye de aynı eğitimi verebilecek kapasitededir.

5.9.2. Kabakça Köyü Eğitim Kampüsü

Kampüs Eğitim merkezi seçimi için uygun şartları taşıyan köylerden birisi de Kabakça köyüdür. Burada kurulabilecek kampüse; İhsaniye ilk ve ortaokulundan taşınacak öğrenci sayısı 181, İnceyiz ilkokulundan taşınacak öğrenci sayısı 15, Akalan ilkokulundan taşınacak öğrenci sayısı 98, Gökçeali ilk ve ortaokulundan taşınacak öğrenci sayısı 307, Subaşı ilk ve ortaokulundan taşınacak öğrenci sayısı 169, Kabakça ilk ve ortaokulunun mevcut öğrenci sayısı 224'tür.

Kabakça Köyü Eğitim Kampüsü'nde eğitim görecekt toplam öğrenci sayısı: 1014'tür. Toplam beş okulun öğrencilerini ayrı ayrı beş okulda eğitmek yerine, "Kabakça Eğitim Kampüsü" gibi tek çatı altında okulları birleştirmek mümkündür.

5.9.3. Karacaköy Eğitim Kampüsü

Çatalca'nın köy okulları için uygun görülen kampüs merkezlerinden birisi de Karacaköy Eğitim Kampüsü'dür. Buraya Yalıköy ilk ve ortaokulundan taşınacak öğrenci sayısı 204, Karamadere ilkokulundan 29, Belgrad ilkokulundan 11, Ormanlı ilk ve ortaokulundan 189, Çiftlikköy ilk ve ortaokulundan taşınacak öğrenci sayısı 255, Başakköy ilkokulundan 25 ve Karacaköy ilk ve ortaokulunun mevcut öğrenci sayısı 370'tir. Karacaköy Eğitim Kampüsü'ne taşınarak eğitim görecekt toplam öğrenci sayısı: 1083' tür.

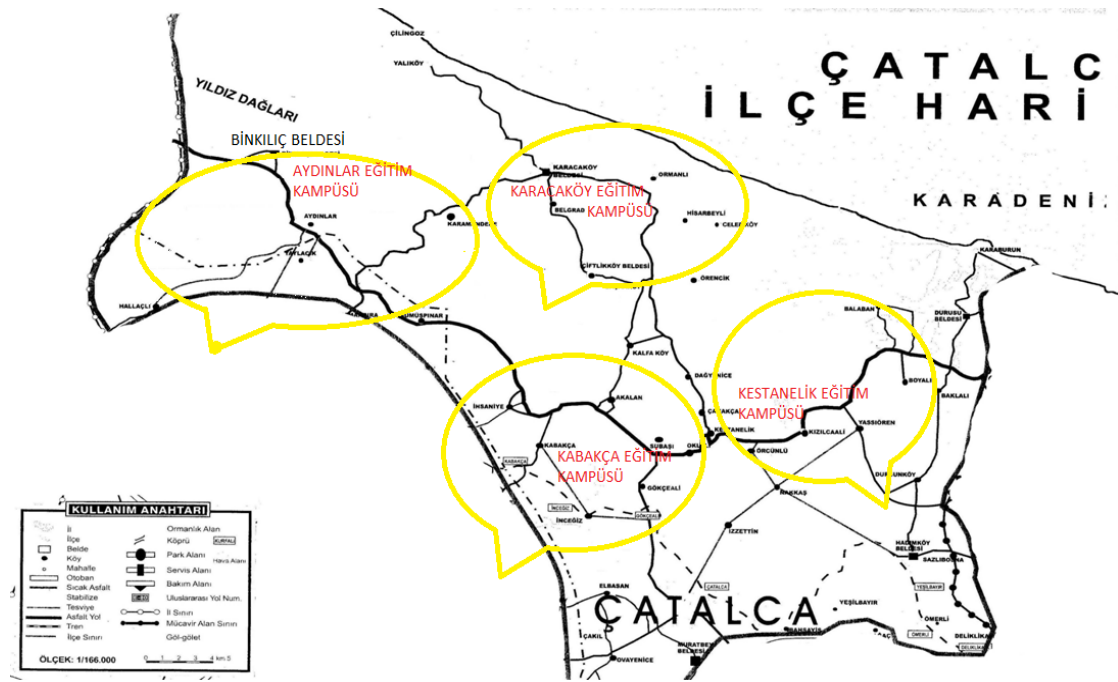
Toplam yedi köy okulunun öğrencilerini Karacaköy Eğitim Kampüsü'nde eğitmek, devletin ayrı ayrı yedi okula götürdüğü hizmetler sonucunda yaptığı harcamalar, kıt kaynaklarının verimli kullanılması gereken ilkesine ters düşmektedir.

5.9.4. Kestanelik Köyü Eğitim Kampüsü

Eğitim kampüslerinin sonuncusu ise, Kestanelik Köyü Eğitim kampüsü'dür. Bu merkeze, Oklalı ilk ve ortaokulundan taşınacak öğrenci sayısı 235, Çanakça ilk ve ortaokulundan taşınacak öğrenci 302, Kalfa köyü

İlkokulundan taşınan öğrenci sayısı 35, Yazlık ilkokulundan taşınan öğrenci sayısı 12, Örencik ilkokulundan taşınan öğrenci sayısı 33, Kestanelik ilk ve ortaokulunun mevcut öğrenci sayısı 482'dir.

Kestanelik Köyü Eğitim Kampüsü'nde eğitim görecektir toplam öğrenci sayısı: 1099.⁶⁰ Çatalca ilçesindeki toplam 28 köy okulunu 4 farklı eğitim kampüsünde birleştirilerek Kampüs Eğitim Modeli projesinin uygulanması mümkündür.

Şekil 3: Çatalca Kampüs Eğitim Merkezleri Haritası.

5.10. Kesintisiz Eğitim Uygulamasının Başlatılması

Küçük yerleşim birimlerindeki okullar, sekiz yıllık zorunlu eğitim ile ilk ve ortaokulu bir arada eğitmek için gerekli öğrenci potansiyeline sahip değildir. Bu nedenle yeterli sayıda öğrenci bulunmadığı için küçük kırsal yerleşimlerdeki okulların bir kısmı kapatılmıştır. Bu durumun çözümü "Kampüs Eğitim Modelleriyle" mümkün görünmektedir.

⁶⁰<http://catalca.meb.gov.tr>. 2012.Brifing dosyası.

Köy yerleşimlerinin çoğunda yaşanan göç, beraberinde köy okullarının öğrenci sayılarının azalmasına sebep olmuştur. Mevcutları azalan bu okullarda sınıflar, birleştirilmek zorunda kalmıştır. Farklı sınıflarda okuyan dolayısıyla farklı ders programlarına sahip öğrenciler zorunluluktan farklı yaş grubundaki öğrenciler ile aynı derslikleri kullanmak zorunda kalmaktadırlar. Bu durum, öğrencilerin başarısını da olumsuz etkilemektedir. İlköğretimin zorunlu hale getirilmesinin yanında eğitim olanaklarının iyileştirilmesi de zorunlu hale getirilmesini gerektirir.

5.11. Öğrencilerin Mesleğe Yönlendirilmesi

Eğitimde yapılan yenilikler, öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda bir üst öğrenime daha sorunsuz bir şekilde geçmesine zemin hazırlayabilme amacı taşımaktadır. Yeni eğitim sistemi olan 4+4+4 modeli incelendiğinde; ilk dört yılı temel eğitim için gerekli olduğu üzerinde fikir birliği sağlandığı ancak, ikinci dört yıldaki yönlendirme, bir mesleğe yönelik olma mecburiyetinde olup olmadığı konusunda farklı görüşler ileri sürülmüştür.

Avrupa'daki örnek uygulamalarda, İsveç'te ikinci kademe öğrencilerine, on yedi program seçeneği sunulmaktadır. Bunlar sosyal bilgiler/bilimler eğitimi, fen eğitimi, güzel sanatlar eğitiminin ağırlıklı olduğu programlardır. Türkiye'de yeni sistemle birlikte ortaokuldaki eğitim, öğrencilerin istedikleri mesleğe bir altyapı oluşturulabilecek yapıda programlandığı görülmektedir.

5.12. Zorunlu Eğitim Sistemi (4+4+4)

8 Yıllık zorunlu eğitim sistemi, eğitimin 12 yıla çıkartılması ile birlikte uygulamadan kaldırılmıştır. Yeni sistem, 4+4+4 şeklinde uygulanmaya başlandı. Bu uygulamayla ilkokulun 4. sınıfından sonra öğrenciler, yönlendirmeli eğitime tabi tutulacak, yeteneklerine göre de mesleki eğitime yönlendirilecektir.

Yeni sistemde, üniversite öncesi eğitim üç aşamada gerçekleştirilecek. Birinci aşama; ilkokul 1.2.3.ve 4.sınıflar, ikinci aşama; ortaokul 5.6.7.ve 8.sınıflardan oluşmaktadır. Öğrenciler, ikinci aşamaya başlarken kendi tercihleri doğrultusundaki ortaokullarda öğrenim görebileceklerdir. Ortaokul programlarında, temel derslerin yanı sıra seçmeli dersler de bulunmaktadır. Öğrenciler, 5. sınıftan itibaren 6.7. ve 8.sınıfa kadar kademeli olarak seçmeli derslerden istedikleri dersleri seçme haklarına sahip olmaktadır. Öğrenciler öğrenim gördükleri seçmeli dersler doğrultusunda istedikleri lise türünü de böylece seçme fırsatını bulmuş olacaklardır.

5.13. Yeni Eğitim Sistemde (4+4+4) Mesleki Eğitim

- ✓ Yeni eğitim sistemde (4+4+4) amaç, öğrencinin 4 yıl ilkokuldan sonra, 4 yıl zorunlu fakat farklı ders programı uygulayan ortaokullar arasından ilgi ve istekleri doğrultusunda kendisine tercih yapma hakkının tanınmasıdır.
- ✓ Mesleki eğitimde yönlendirmeli sisteme geçerek mesleki eğitimi nicel ve nitel olarak daha ileri bir noktaya ulaştırmayı hedeflemektedir.
- ✓ Yeni eğitim uygulaması, öğrencinin ilgisi doğrultusunda mesleki eğitime gidebilme imkanı bulması sonucunda, mesleki eğitime giden öğrenci sayısının artmasını amaçlamaktadır.

5.14. Yeni Eğitim Sisteminde Öğrenci Aktarımları

6287 Sayılı yasa gereği ilköğretim okullarının; ilk ve ortaokullar şeklinde ayrılması ve zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması sonrasında öğrenci nakil ve aktarımlarındaki yeni düzenlemeler: Birinci sınıflar dışındaki diğer sınıfların öğrenci bilgileri ilköğretim okullarında bulunduğu, bu öğrencilerin söz konusu ilkokul ve ortaokullara aktarımları il/ilçe öğrenci yerleştirme komisyonları tarafından e-okul üzerinden kapatılan kurum işlemleri/öğrenci

aktarma/dönüştürülen okul ile eşleştirilen okul arasında öğrenci aktarımı ekranından açıklamalar doğrultusunda yapılabilmektedir.

Öğrenci nakilleri, artık öğrenci dosyalarının doldurulup posta yoluyla gönderilmesi şeklinden çıkıp bir tuşla öğrenciyi kaydetmek isteyen okul, e-okuldan öğrenciyi talep edecektir. Mevcut öğrenci kaydına sahip olan okul bu talebi olumlu karşıladığında nakil gerçekleşmiş olur.

Açıklamada,

Öğrenci nakilleri 3 aşamada gerçekleştirilmektedir bunlar; sadece 5. sınıflar, 5-8. sınıflar ile 2-4. sınıflar (sınıf tekrarları varsa 1-4) şeklinde yapılmaktadır.

- ✓ Müstakil ilkokullarda öğrenci aktarımları: Bu okullarda sadece 1-4 üncü sınıflar eğitim göreğinden 5-8. sınıflar planlanan en yakın ortaokula aktarılacaktır.
- ✓ Müstakil ortaokullarda öğrenci aktarımları: Bu okullarda sadece 5-8. sınıflar eğitim göreğinden 1-4. sınıflar planlanan en yakın ilkokula aktarılacaktır.
- ✓ 3- İmam-hatip ortaokullarında öğrenci aktarımı: Bu okulların sadece 5. sınıfına öğrenci alınacağından velinin söz konusu okula dilekçe vermesi durumunda ilköğretim kurumundaki öğrenci, adres kontrolü yapılmaksızın il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerince oluşturulan kayıt bölgesindeki imam-hatip ortaokulunun aday kayıt bölümüne eklenecektir.
- ✓ Üç yıl sonra İlkokul olacak okullarda öğrenci aktarımları: Bu okulların beşinci sınıfına öğrenci alınmayacak olup mevcut 5.

sınıflar planlanan ortaokula toplu olarak aktarılacaktır. Mevcut 6,7 ve 8. sınıflar kademeli olarak 3 yıl sonunda eski okullarından ayrılacaklardır.

- ✓ Üç yıl sonra ortaokul olacak okullarda öğrenci aktarımları: Bu okulların birinci sınıfına öğrenci alınmayacak olup 5. sınıflarına öğrenci alınacaktır. Mevcut 2,3 ve 4. sınıflar kademeli olarak 3 yıl sonunda okuldan ayrılacaklardır,
- ✓ İlkokulu ve ortaokulu bir arada olan okullarda öğrenci aktarımları: Normal veya ikili öğretim yapılabilen bu okullarda 2 farklı kurum kodu bulunmaktadır. Bu okullarda hem birinci sınıfa hem de beşinci sınıfa öğrenci alınacak olup mevcut öğrenciler öğrenimlerine devam edeceklerdir.
- ✓ Üç yıl sonra İmam-hatip ortaokulu olacak okullarda öğrenci aktarımları: Bu okulların ilkokul 1 ve ortaokul 5. sınıflarına öğrenci alınmayacak olup 3 yıl süresince mevcut 2-4 ve 6-8. sınıflar kademeli olarak ayrılacaklardır. Ancak imam hatip ortaokuluna kayıt yaptırmayacak mevcut 5. sınıftaki öğrenciler planlanan ortaokula toplu aktarılacaktır.

Kademeli olarak ilkokula dönüşecek okulların 1-4 ve 6-8. sınıflarına; ortaokula dönüşecek okulların ise 2-4 ve 5-8. sınıflarına kayıt bölgesinden öğrenci nakilleri yıl boyunca alınabilecektir.

Birden fazla ilkokula veya ortaokula aktarılmak istenen öğrencilerin şube bazlı aktarımı yapılamadığından toplu olarak bir okula aktarılacak ve bu okuldan adres uyumlu olarak diğer okullara nakilleri komisyon tarafından dengeli bir şekilde yapılmaktadır.

İlkokul ve ortaokullarımızın tabelaları mevcut mavi renk korunarak ilkokulu ve ortaokulu şeklinde düzenlenecektir. Resmî mühürleri ise ilkokulu müdürlüğü ve ortaokulu müdürlüğü şeklinde temin edilecektir.

Diğer taraftan ilkokul ve ortaokulu bir arada olup tam gün eğitim yapacak okullarda ise, okulun katları ile öğrenci tuvalet-lavaboları ve öğrenci giriş kapılarının ayrılması şeklinde fiziki mekânlara ait düzenlemeler, okullar eğitime başlamadan önce yapılarak okullar eğitime hazırlanır.

Konuyla ilgili Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün okul dönüşümleri ve öğrenci aktarımları yazısında: “Öğrenci aktarımları tamamlandıktan sonra 2-8. sınıfların hangi okulda öğrenim görecekleri veli bilgilendirme sisteminden vatandaşlarımızın bilgisine sunulacaktır. Özellikle dönüşümlü okullarda ilgi (c) Yönetmelik hükümlerine göre aşırı norm değişikliğine neden olmadan öğrenci aktarımlarının titizlikle yapılması, öğrenci aktarımları yapılacak okul yöneticilerinin ihtiyaç duyulması halinde komisyona katılımlarının sağlanması, hiç bir veli ve öğrencimizin bu süreçte mağdur edilmemeleri için gerekli tedbirlerin alınması istenmektedir.”⁶¹

5.15. Köylülerin Eğitilmesi

Köylü kavramı, gelir kaynağı tarım ve hayvancılık olan eğitim düzeyi düşük, imece dayanışmasıyla yardımlaşan küçük yerleşim alanları olarak bilinir. Elde edilen veriler, bize köylü insanının eğitim seviyesinin düşük olduğunu göstermektedir. Türkiye’de 1938’e kadar Anadolu’daki köylerimizin büyük çoğunluğu okulsuz ve öğretmensiz idi. Bu döneme kadar Türkiye nüfusunun % 75’i köylerde yaşadığını göz önünde bulundurduğumuzda, köylülerimizin ve dolayısıyla da ülkemizin eğitim düzeyi daha iyi anlaşılmaktadır.

Şimşek’in yaptığı araştırmaya göre “ 1937-1938 eğitim öğretim yılında köylerde görev yapan ilkokul öğretmenlerinin sayısı: 522 iken, Köy Enstitülerinin açılmasıyla beraber köy okullarında görev yapan ilkokul öğretmenlerinin sayısı: 1946’da 11533’e çıkmış, bu durum gittikçe gelişme göstermiş ve 1950 ‘li yıllarda bu sayı 18426 olmuştur⁶².”

⁶¹<http://www.kamuajansi.com/haber>

⁶² Şimşek A., (2006) An AcconomicLook at thevillage. S.7

Eđitim öğretimdeki gelişmeler şimdiye kadar devam etmektedir. 2011-2012 yılı verilerinde ilköğretimdeki ğretmen sayısı: 515 852 kiři ve her öğretmene 20 ğrenci dūřerken derslik başına ise 25 ğrenci dūřmektedir.⁶³

Eğitimli insanların sayısını artırmak için, Cumhuriyetin kuruluşundan bugüne kadar çeşitli tedbirler alınmıştır. Bu amaçla 17 Nisan 1940'ta 3003 sayılı kanunla "Köy Enstitüleri" kurulmuştur. Köy enstitüleri yurdun dört bir yanında kuruldukları yerin adını alarak açılmışlardır.

Bu enstitülerden mezun olacak ve köylerde görev yapacak öğretmenlerin her alanda bilgili ve becerili olması hedeflenmiştir. Eğitimde teori-uygulama dengesi sağlanmıştır. Bu ğretmenler köylerde okulların yapımında köylüyü organize etmiş ve kendileri de bizzat çalışmışlardır. Köyde değişme ve gelişme yaratmada lider konumuna girmiřlerdir⁶⁴.

Bu uygulama çeşitli nedenlerden dolayı devam edilememiştir. Uygulamayı o günün şartlarına göre değerlendirmek gerekirse tüm eksikliklerine rağmen gerekli ve geleceğe yönelik iyi niyetle yapılmış bir program olarak değerlendirmek mümkündür.

Türkiye'deki bu gelişim süreçlerinde önemli gelişmeler kaydedilmiş ancak, hale istenilen düzeye gelinebilenmiştir. Ve ğrenci sayılarının gün geçtikçe azalmasından dolayı köy ilkokulları sorun olmaya devam etmektedir.

19 Haziran 1942'de kabul edilen 4274 sayılı "Köy Okulları ve Teşkilatı Kanununa" göre 5 yıllık kent ve kasaba ilkokullarından köy ilkokullarını ayırarak değerlik ad ve ğretim sürelerine göre 6 çeşit ilkokul getirilmiřtir⁶⁵.

Bunlar:

- ✓ Eğitmenli köy okulu,
- ✓ 3 yıl öğretmenli köy okulu,

⁶³<http://www.tuik.gov.tr>

⁶⁴Erdem, A.R. (2005) "İlköğretimimizin Gelişimi ve Bugün Gelineen Nokta." sayı 15 s.8

⁶⁵ Erdem, A.R. (2005)" sayı 15 s.9

- ✓ 5 yıl öğretmenli ve eğitimli köy okulu,
- ✓ 5 yıl yatılı ve yatısız köy bölge okulları,
- ✓ İlkokulla 9 yıl köy ve meslek okulları,
- ✓ İlkokul mezunu ve yetişkinler için 1948 yılında da yeni bir "ilkokul programı" uygulamaya konulmuştur.

1950'li yıllarda çok partili hayata geçildiğinden o yıllar çalkantılı ve tartışmalı yıllar olmuştur. Eğitimin yükünü artık devlet üstlenmiştir. Mevzuat ve uygulama açısından o günün şartlarında, ilköğretim alanında herhangi bir değişikliğe gitme ihtiyacı duyulmamıştır.

ALTINCI BÖLÜM

6. VERİLER VE YORUMLAR

6.1. Köy Okullarının İstatistikî Verileri, Tablo ve Sonuçları

S.No	Kurum Adı	Toplam Mevcut
1	Aydınlar İlk-Ortaokulu	92
2	Binkılıç İlk-Ortaokulu	254
3	Çakıl İlk-Ortaokulu	343
4	Çanakça İlk-Ortaokulu	302
5	Çiftlikköy İlk-Ortaokulu	255
6	Gökçeali Sevgi Altan Şanda İlk-Orta okulu	307
7	Hallaçlı İlk-Ortaokulu	115
8	İhsan Akdoğan İlk-Ortaokulu	181
9	Kabakça İlk-Ortaokulu	224
10	Karacaköy İlk-Ortaokulu	370
11	Kestanelik İlk-Ortaokulu	482
12	Oklalı İlk-Ortaokulu	235
13	Ormanlı İlk-Ortaokulu	189
14	Ovayenice Örfi Çetinkaya İlk-Ortaokulu	154
15	Subaşı ilk-Ortaokulu	169
16	Yalıköy İlk-Ortaokulu	204
17	Akalan İlkokulu	98
18	Atilla Köymen Yıldırım İlkokulu	53
19	Başak İlkokulu	25
20	Belgrat İlkokulu	11
21	Elbasan İlkokulu	33
22	Gümüşpınar İlkokulu	34
23	İncegiz arif Nihat Asya İlkokulu	15
24	Kalfa İlkokulu	35
25	Karamandere İlkokulu	29
26	Örencik İlkokulu	33
27	Yazlık İlkokulu	12
28	Zeki Kisbu İlkokulu	10
G.Toplam		4264

Tablo 6: Çatalca'daki Köy Okulları'nın 2011-2012 Eğitim Öğretim Yılı Öğrenci Sayıları:

Çatalca ilçesinin köy okullarındaki son on yıllık öğrenci sayılarında görülen azalma oranı gün geçtikçe arttığı görülmektedir. Araştırmada, 2010-2012 öğretim yılları arasındaki son üç yıllık eğitim sürecinde, köy ilk ve ortaokullarının toplam öğrenci sayılarındaki azalma, tablo 6'daki gibi görülmektedir. 2011-2012 yılı Çatalca'daki köy okullarının toplam öğrenci mevcudu: 4264'tür.

S.No	Kurum Adı	Toplam Mevcut
1	Aydınlar İlk-Ortaokulu	98
2	Binkılıç İlk-Ortaokulu	278
3	Çakıl İlk-Ortaokulu	358
4	Çanakça İlk-Ortaokulu	294
5	Çiftlikköy İlk-Ortaokulu	258
6	Gökçeali Sevgi Altan Şanda İlk-Ortaokulu	275
7	Hallaçlı İlk-Ortaokulu	116
8	İhsan Akdoğan İlk-Ortaokulu	168
9	Kabakça İlk-Ortaokulu	225
10	Karacaköy İlk-Ortaokulu	366
11	Kestanelik İlk-Ortaokulu	446
12	Oklalı İlk-Ortaokulu	207
13	Ormanlı İlk-Ortaokulu	212
14	Ovayenice Örfi Çetinkaya İlk-Ortaokulu	157
15	Subaşı İlk-Ortaokulu	158
16	Yalıköy İlk-Ortaokulu	184
17	Akalan İlkokulu	94
18	Atila Köymen Yıldırım İlkokulu	83
19	Başak İlkokulu	36
20	Belgrat İlkokulu	11
21	Elbasan İlkokulu	38
22	Gümüspınar İlkokulu	35
23	İnceğiz arif Nihat Asya İlkokulu	20
24	Kalfa İlkokulu	46

25	Karamandere İlkokulu	16
26	Örencik İlkokulu	34
27	Yazlık İlkokulu	8
28	Zeki Kisbu İlkokulu	12
G.Toplam		4233

Tablo 7: Çatalca 2010-2011 Eğitim Öğretim Yılı öğrenci Sayıları

2010-2011 Eğitim öğretim yılında Çatalca'daki köy ilk ve Ortaokullarının toplam öğrenci sayıları: 4233 olup, 2011-2012 yılından 606 öğrenci daha fazla olduğu görülmektedir. Bu sayısal verilerde bir yılda köyden kente göçün hangi boyutlarda olduğunu ve öğrenci sayılarına yansımaları bakımından dikkate değerdir.⁶⁶

S.No	Kurum Adı	Toplam Mevcut
1	Aydınlar İlk-Ortaokulu	115
2	Binkılıç İlk-Ortaokulu	330
3	Çakıl İlk-Ortaokulu	431
4	Çanakça İlk-Ortaokulu	332
5	Çiftlikköy İlk-Ortaokulu	292
6	Gökçeali Sevgi Altan Şanda İlk-Ortaokulu	322
7	Hallaçlı İlk-Ortaokulu	130
8	İhsan Akdoğan İlk-Ortaokulu	204
9	Kabakça İlk-Ortaokulu	280
10	Karacaköy İlk-Ortaokulu	411
11	Kestanelik İlk-Ortaokulu	536
12	Oklalı İlk-Ortaokulu	232
13	Ormanlı İlk-Ortaokulu	243
14	Ovayenice Örfi Çetinkaya İlk-Ortaokulu	169
15	Subaşı İlk-Ortaokulu	183
16	Yalıköy İlk-Ortaokulu	217
17	Akalan İlkokulu	96

⁶⁶<http://catalca.meb.gov.tr>. Brifing dosyası (2010-2011).

18	Atilla Köymen Yıldırım İlkokulu	80
19	Başak İlkokulu	43
20	Belgrat İlkokulu	11
21	Elbasan İlkokulu	39
22	Gümüşpınar İlkokulu	35
23	İnceğiz Arif Nihat Asya İlkokulu	19
24	Kalfa İlkokulu	46
25	Karamandere İlkokulu	14
26	Örencik İlkokulu	35
27	Yazlık İlkokulu	8
28	Zeki Kisbu İlkokulu	17
G.Toplam		4870

Tablo 8: Çatalca Köy Okulları (2009-2010) Eğitim Öğretim Yılı Öğrenci Sayıları

2009-2010 Yılında Çatalca'nın köy okullarında toplam 4870 öğrenci mevcuttur. Verilerden anlaşıldığına göre 2010 yılı öğrenci sayısı; 2011 yılındaki öğrenci sayılarından 637 fazla, 2012 yılından ise 606 daha fazladır. Son üç yıllık verilerde görüldüğü gibi, Çatalca ilçesinde köy ilk ve ortaokulların öğrenci sayıları gün geçtikçe azalmaktadır.

S.No	Kurum Adı	Öğrenci S. (2011-12)	Öğrenci S. (2010-11)	Öğrenci S. (2009-10)
1	Hallaçlı İlk-Ortaokulu	115	116	130
2	Aydınlar İlk-Ortaokulu	92	98	115
3	Binkılıç İlk-Ortaokulu	254	278	330
4	Gümüşpınar İlkokulu	34	35	35
Toplam	Öğrenci Mevcutları	395	527	610

Tablo 9: Çatalca Merkezine Uzak Köy Okullarının (2010-2012) Öğrenci Sayıları

Yapılan bu araştırmaya göre Çatalca'daki köy okullarından özellikle şehir merkezinden uzak olan köylerdeki okullarda; Hallaçlı, Aydınlar, Binkılıç ilk ve ortaokullarında ve Gümüşpınar İlkokulunda tablo 8'de de görüldüğü gibi 2009-2010 öğretim yılında bir önceki yıla göre, 610 olan öğrenci, 2010-2011 öğretim yılında 527'ye, 2011-2012 öğretim yılında ise 395'e gerilediğini ve bu veriler, bize "Kentlerden uzak olan köylerin" toplam öğrenci sayılarında düzenli bir azalma olduğunu göstermektedir.⁶⁷

S.No	Kurum Adı	Öğrenci S. (2009-10)	Öğrenci S. (2010 -11)	Öğrenci S. (2011-12)
1	Çatalca'daki Köy İlköğretim Okulları Öğrenci Mevcutları	4870	4233	4263

Tablo 10: Çatalca'daki Köy İlköğretim Okulları (2009-2012) Öğrenci Sayıları

Bu verilerde görüldüğü gibi; "2009 - 2010'da toplam 4870 öğrenci, 2010-2011'de 4233 öğrenciye düşmüş, 2011-2012'de 4263"⁶⁸ öğrenci ile köy ilköğretim okullarındaki öğrenci sayılarının azaldığı görülmüştür. Öğrenci mevcutlarının azalmasıyla beraber ortaya çıkan eğitim sorunlarını azaltmak, eğitim imkanlarını artırmak ve eğitim kalitesini yükseltmek için "Kampüs Eğitim Modeliyle " köy ilk ve ortaokulların sorunlarını çözmek mümkün olacaktır.

"Kampüs Eğitim Modeli" ile ilgili olarak öğretmen ve okul idarecilerinin görüşleri: öğrencilerin, sosyal alanda kendilerini geliştirebilme imkanlarına kavuşma fırsatı bulacağı, bilişsel, duyuşsal, sanatsal ve spor yeteneklerini geliştirebilme olanaklarına da kavuşmuş olacaklarıdır.

⁶⁷<http://catalca.meb.gov.tr>. Brifing dosyası 2012

⁶⁸ <http://catalca.meb.gov.tr>. Brifing dosyası 2011,2012

SONUÇ

Problemlere İlişkin Sonuçlar:

Köy ilk ve ortaokullarında öğrenci sayılarının hızla azaldığı, öğrenci mevcutlarının azalması sonucunda sınıfların birleştirildiği görülmektedir. Köy okullarında eğitim başarısının artırılmasını sağlamak amacıyla, yerel yönetimlerin de destek sağlayabileceği “Kampüs Eğitim Modeli” ile köy okullarına mevcut sistem içinde daha iyi bir eğitim imkanı sağlamak için, devletin kaynakları ile yerel yönetimlerin kaynaklarını eğitimde buluşturma ihtiyacının olduğu görülmektedir.

Köy okullarında, sık sık öğretmen değişimlerinin eğitimi olumsuz etkilediği, sosyal ve kültürel etkinliklerin yeterli olmadığı, hizmetli olarak çalışan personelin yetersiz, ekonomik kaynakları bakımından zayıf olması vb. nedenlerden dolayı bu tür sorunları ortadan kaldıracak bir yapı olan “Kampüs Eğitim Modeli” okulların varlığına ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Kampüs Eğitim Modeli okullarda, yeterli araç gereç imkanlarının olması nedeniyle öğretmenlerin dersleri daha iyi öğretebileceği, kendilerinin ve öğrencilerin yaşam alanlarının daha zengin olacağı, devamsız öğrenci sayısının daha az olacağı, lojman sorunlarının ortadan kalkacağı gibi hijyen ortamda eğitim vermenin sağlıklı ve yararlı olduğu bilinmektedir.

Gelişmiş, kalkınmış ve çağdaş bir toplum olabilmenin ilk ve temel şartı eğitime gereken değeri vermektir. Günümüz Türk eğitim sistemindeki aksaklıklar, toplumun değer yargılarıyla Cumhuriyetin temel ilkeleri ve bilimsel veriler ışığında, sistemin yeni baştan ele alınması gerektiği konusuna işaret etmektedir.

Toplumun ve bireyin ihtiyaçlarına cevap verebilecek ve uygulanabilir eğitim programlarının “genellik ve eşitlik” ilkelerine uygun olarak düzenlenmesi ile yeni bir yapılanmaya ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Tüm bu tespitler ışığında, köy okullarının sorunları için şu öneriler değerlendirilmelidir:

1- Türkiye'deki köy ilk ve ortaokulların eğitim başarısını artırmak için; "Kampüs Eğitim Modeli" okulların köylerde eğitim vermesi gerektiği ve bu modeli en kısa sürede hayata geçirilmesi gerektiği görülmektedir.

2-Yerel yönetimlerin son zamanlarda eğitim alanına ciddi kaynak ayırdıkları bilinmektedir. Özellikler yerel belediyelerin desteklerini de alarak "Kampüs Eğitim Modelinin" alt yapısı hazırlanmalı ve bu model ivedilikle yaygınlaştırılmalıdır.

3- Modern çağın eğitim sisteminde kabul bulmayan birleştirilmiş sınıf uygulamasına hemen son verilmelidir.

4- Kırsal bölgelerde görev yapan fedakar öğretmenlere lojman temin edilerek onların, görevlerine daha sıkı sarılmasını sağlayacak, sosyal yaşamlarını da iyileştirecek ve onları mutlu, başarılı kılacak bir barınma imkanı sağlanmış olacaktır.

5- Küçük yerleşim birimlerindeki köy okullarına daha geniş olanak ve kaynaklar sağlanmalıdır.

6- Görev zorlukları dikkate alınmalı, köy öğretmenlerine ek ödeme imkanları sağlanmalıdır.

7- Zaman zaman köy öğretmenleri ile merkezî okullarda görev yapan öğretmenler arasında kaynaştırıcı etkinlikler (sportif faaliyetler) düzenlenmelidir.

8- Milli Eğitim Bakanlığı okul-aile birliklerinin ve üyelerinin sorumluluklarını genişletmeli ve devlet okullarına merkezi bütçeden kaynak sağlanmalıdır.

9- Yerel yönetimlerin köy okullarına gerekli destekleri sağlayabilmeleri için gerekiyorsa yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Yasal düzenlemeler ile yerel yönetimlerin okullara resmi olarak kaynak aktarılması kolaylaştırılmalıdır.

10-Alanında yetişmemiş öğretmenlerin doğrudan ilkokul öğretmenliğine, özellikle “köy okullarına” atanmaları yasal düzenlemelerle engellenmeli, meslekte uzun yıllar görev yapmış, deneyimli öğretmenlerin köy okullarına gitmesini sağlayacak özendirici tedbirler alınmalıdır.

11-Öğretmenin hizmet içinde eğitilmesinin yanında, staj uygulama eğitimini de köy okullarında yapılmasını sağlayacak alt yapılar hazırlanmalıdır.

12-Köy okullarında görev yapan öğretmenlere, motivasyonlarının sağlanması için yılda birkaç sportif ve kültürel etkinlikler sağlanmalıdır.

13-Türkiye’deki merkezi yönetimin, milli eğitimde tek hakim güç olma anlayışından, yetkilerinin yerel yönetimlerle paylaşımı ve katılımcı, şeffaf uygulamalara geçilmesi sağlanmalıdır.

14- Eğitim programları her bölgenin kendi şartlarına uygun olarak, ayrı ayrı düzenlenip uygulanması sağlanmalıdır.

15- Eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğretmen adaylara, özellikle –uygulamalı eğitim devam ettirilecekse- birleştirilmiş sınıflı okullarda staj yapma zorunluluğu getirilmelidir.

16- Kampüs Eğitim Modelinde öğretmenlerin lojman sorunları çözülmüş olacağından artık öğretmenler de köyden kaçmanın planı ve mutsuzluğu içinde olmayacaktır. Çalıştığı yerde mutlu olan öğretmenlerin bu durumu, eğitim başarısı üzerinde olumlu sonuçlar doğuracaktır.

Şunu ifade etmek isterim ki: “Her arayan bulamaz ama bulanlar hep arayanlardır.” Eğer bugün eğitimimizi özellikle, ilk ve ortaöğretimimizi sorunlu buluyorsak, bu sorunlara çözüm aramak başta biz eğitimcilerin görevidir. Çözüm aramadan, çözüm bulmak ta mümkün değildir. Belki ortaya atılan her çözüm önerisi, yeterli bir çözüm olmayabilir ama, arayış olmadan çözüm olmayacağına göre aramaya devam etmekten başka çare kalmamaktadır. “El elden üstündür.” atasözündeki gibi bu bir fikir jimnastiğidir.

Bir öğretmen olarak elbette daha iyisini, güzelini aramalıyız. Nasıl geçmişini bilmeyen, geleceğine ışık tutamayacaksa; geleceğini düşünmeyen ve sorunlara çözüm aramayanlar da geleceklerini istedikleri gibi dizayn edemezler.

Bilim ve teknoloji dünyasında artık her gün çok hızlı gerçekleşen ve değişen bir dünyada yaşadığımızın bilincindeyiz. Dünyada hatırı sayılır bir ülke olabilmenin yollarından biri, eğitilmiş bir toplum oluşturmaktır. “Kampüs Eğitim Modeli”, ülkemizin eğitim sorunlarını çözmek için denize atılmış bir damla olmasını temenni ediyorum.

KAYNAKLAR

Kitaplar

- 1- BALOĞLU, Zekai (1990):”**Türkiye’de Eğitim**” TÜSİAD Yay. s. 18 İstanbul.
- 2- BAŞOL, Koray (1995). “**Demografi**”, Anadolu Matbaası, s.209, İzmir
- 3- ÇELİK, Veli Onur (2003). “**Eğitimsel liderlik.**” PegemA Yayınları, 3. Baskı, Ankara.
- 4- DEMİREL, Özcan (2007). “**Eğitimde Program Geliştirme**”,PegemA Yayıncılık, 10.baskı s. 67 Ankara,
- 5- EKMEKÇİ, F.Özden (2005). “**Bilinçli Anne Baba ve Başarılı Çocuk**”.Morpa yay., s.39,40 Adana,
- 6- ERDEM, Ali Rıza (2005). sayı. 15, s.9
- 7- FİDAN,N., BAYKUL, Y. (1993). “**Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim Öğretmen Rehberi**”. Milli Eğitim Bakanlığı ve Unicef Türkiye Temsilciliği, s. 2. Ankara,
- 8- GÜRTUNA, Sevgi (2003) . “**Çocuk ve Sanat Eğitimi** “Morpa Kültür Yayınları s. 11, İstanbul.
- 9- KAYACAN, Mehmet Ali (1923).” **Çatalca Vilayeti**”- Haz. ÇINAR, Ali Ergün. Çatalca Belediyesi Sümer Ender Matbaacılık.xıı İstanbul,
- 10- KAYACAN, Mehmet Ali (1923).” **Çatalca Vilayeti**”- Haz. ÇINAR, Ali Ergün. Çatalca Belediyesi Sümer Ender Matbaacılık s.1, İstanbul,
- 11- KOÇER, Hasan Ali (1987). “**Türkiye’de Modern Eğitimin Doğuşu 1773-1923**”: Uzman Yay.No:1,S.5. Ankara
- 12- KOÇER, Hasan Ali. (1991) “**Köy Öğretmeni Yetiştirme Kursları programı**” İstanbul Devlet Matbaası s. 5-7. İstanbul
- 13- SÖNMEZ, Veysel (1994), “**Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı**”, Adım Yayınları, Genişletilmiş 4. baskı, s. 288. Ankara,

- 14- VARIŞ, Fatma (1981), “**Eğitim Bilimine Giriş**”, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, s. 27, Ankara,
- 15- VARIŞ, Fatma (1981): s.134,
- 16- Varış, Fatma (1988) "**Eğitimde Program Geliştirme “Teori ve Teknikler”**", Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, s. 223. Ankara,

Makaleler

- 1- ARI, Asım. (2002), “**İlköğretim Uygulamalarının Değerlendirilmesi**” Milli Eğitim dergisi Sayı.153-154
- 2- BEYAZ, B. (Haziran 2009) “Bilim, Eğitim Ve Düşünce Dergisi” Cilt 9, sayı 2.
- 3- CEMALOĞLU, Necati. (1998) “**Öğretmen Performansının Artırılmasında Okul Yöneticinin Rolü**” Milli Eğitim dergisi Sayı.153-154
- 4- ÇATALCA BELEDİYESİ (2009 – 2012), **Çatalca Belediyesi - Kodlama Teknik Birim**, Yönetim Basınla İlişkiler, İstanbul
- 5- DALKA, Süreyya (2006). “**Birleştirilmiş Sınıflı Köy Okullarının Problemleri ve Durum tespiti**” Gazi Üniv. Gazi Eğitim Fakültesi sempozyumu, Nisan/2006, s. 217, Ankara.
- 6- DURSUN, F. (2006) “**Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi**” 2,s.33-57
- 7- Dursun, F. (2006): “**Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi**”,s. 77.
- 8- Dursun, F. (2006):” **Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi.**” 2, s.33-57
- 9- ERDEM, Ali Rıza (2005). “**İlköğretimimizin Gelişimi ve Bugün Gelinek Nokta.**”Pamukkale Ü.Eğitim Fak.Ders notları, Cilt 5,sayı 15 s.2.- 8 – 9

- 10- ERDEM, Ali Rıza. (1993): "**John Dewey'in Türkiye Maarifi Hakkındaki Raporu**": G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Ders Ödevi s.10/15. Ankara
- 11- İDİMAN, F. (1999) "**Öğretmen Eğitiminde Çağdaş Yaklaşımlar Sempozyumu Açılış Konuşmaları**" , Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, s. 11/113
- 12- MEB, (1994) "**Temel Eğitim Pilot Projesi Uygulama Programı**" Ankara, 1994.s.199
- 13- OKUTUCU, S., ALDEMİR, G., CEMALOĞLU, N. (1993) "**1933-1960 Yılları Arası İlköğretim Mevzuatı**": G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ders ödevi s.7. Ankara
- 14- ORAK, Saim & YEŞİLYIRT, Mustafa (2007), "**İlköğretimde Taşınabilir Eğitim**" Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi C.6 s.199 Van
- 15- SARIKAYA, Gülşen (2004) "**Sekiz Yıllık Kesintisiz Eğitim**" Ü.Y.Lisans Tez. Ders Ödevi, s:3, Ankara
- 16- ŞAHİN, Ali Ekber (2003), "**Birleştirilmiş Sınıflar Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşleri**" H.Ü.Eğitim Fak.Dergisi,Sayı:25.s.166-175. Ankara
- 17- ŞEKERCİ, C. /**Türk Eğitim Sisteminin Kırsal Bölgedeki Sorunları ve Çözüm Önerileri**/Milli_Egitim_Dergisi/146/sekerci. htm.
- 18- Şimşek A. (2006) An Acconomic Look at thevillage. S.7
- 19- TAŞDEMİR, M. (1996) "**Sınıf Öğretmeni Adaylarının Formasyon Yeterlikleri**", Millî Eğitim Dergisi, Sayı:132 (Ekim-Kasım-Aralık), s. 56.
- 20- TAŞDEMİR, Münir (1996):s. 58.
- 21- TUTKUN, Ömer F.(2010), "**21.Yüzyılda Eğitim Programının Felsefi Boyutları**" GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 30, Sayı 3, s.1004.

İnternet

- 1- [www.meb.gov.tr/mevzuat./](http://www.meb.gov.tr/mevzuat/) (1739) Milli Eğitim Temel Kanunu madde 4 (14.04.2013).
- 2- [http://mevzuat.meb.gov.tr/\(1739\)](http://mevzuat.meb.gov.tr/(1739)) Milli Eğitim Temel Kanunu Madde:7 (14.04.2013).
- 3- http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2012_2013.pdf (06,05.2013).
- 4- [http://mevzuat.meb.gov.tr/\(1739\)](http://mevzuat.meb.gov.tr/(1739)) Milli Eğitim Temel Kanunu Madde:11 (15.04.2013).
- 5- [http://mevzuat.meb.gov.tr/\(1739\)](http://mevzuat.meb.gov.tr/(1739)) Milli Eğitim Temel Kanunu Madde:13 Erişim tarihi 10.11.2013
- 6- <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> . Madde:14 Erişim tarihi (10.11.2013).
- 7- [http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim- pdf](http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim-pdf) (18.12.2012).
- 8- [www.meb.gov.tr/mevzuat./](http://www.meb.gov.tr/mevzuat/) (1739) Milli Eğitim Temel Kanunu 2.bölüm.(22.04.2013).
- 9- <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/> 222. Sayılı “İlköğretim Kurumları Yönetmeliği” Mad.9Erişim tarihi (10.11.2013).
- 10- <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/> “İlköğretim Ve Eğitim Kununu”, S.222 / Mad.5 (03.05.2013).
- 11- <http://www.universite-toplum.org/pdf/240.pdf> (1997) Resmi Gazete Erişim Tarihi. (05.03.2012).
- 12- <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/24.html> “İlköğretim Ve Eğitim Kurunu”, 222 / Mad.3 (07.05.2013).
- 13- <http://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori/7> (06.07.2012).

- 14- <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/24.html> 222./ mad:1-7. Erişim Tarihi: (07.09.2012)
- 15- <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> . 1739 /Madde,8 (07.09.2012).
- 16- <http://www.meb.gov.tr/> Mevzuat OAB.Yön.2mad.Erişim Tarihi: (07.09.2012)
- 17- www.tuik.gov.tr. TÜİK Verileri (2009-2010-2011), (12.03.2014).
- 18- <http://catalca.meb.gov.tr/www/ilkokullar/icerik/57> (24.12.2012).
- 19- <http://catalca.meb.gov.tr/56> (24.12.2012).
- 20- http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2618_10.html Erişim Tarihi http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2618_10.html (07.09.2012).
- 21- http://www.catalca.bel.tr/faaliyet_raporlari/fr.pdf s. 478 (08.05.2013).
- 22- www.arem.gov.tr/ortak_icerik/arem/Projeler/Yonetim/Koy.../BI_3.pdf (21.08.2014).
- 23- http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1068 (13.02.2013).
- 24- <http://catalca.meb.gov.tr>. 2012.Brifing dosyası.(24.12.2012).
- 25- http://www.kamuajansi.com/haber_detay. Baslik=ilkokullarda-ve-ortaokul-ogrenci-aktarimi. (25.05.2013).
- 26- <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> (20.02.2013).
- 27- <http://catalca.meb.gov.tr> .Brifing dosyası (2010-2011), İstanbul (12.04.2013).
- 28- <http://catalca.meb.gov.tr>. Brifing dosyası 2011- 2012 İstanbul(12.04.2013).
- 29- http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html ; “**İlköğretim Kurumları Yönetmeliği**” sayı:225 (27.03.2003).

ÖZET

Bu araştırmada, Türkiye'deki köy okullarında karşılaşılan sorunlar tespit edilmiş, araştırma sonucunda sorunların kaynakları ile çözüm önerileri birlikte ele alınmıştır.

İlk ve ortaöğretim kurumlarımız neredeyse yüzyıllık geçmişe sahiptir. Ancak Türkiye'de modern anlamdaki ilk ve ortaokullar, günümüze gelene kadar birçok değişikliğe uğramıştır. Bu değişikliklerin çoğu dönemin ihtiyaçlarına göre gerçekleştirilmiş fakat yapılanlar yine de değişen şartlar içerisinde etkisini kaybetmeye başlamıştır.

Bugün eğitimde geldiğimiz noktada görülen şudur ki, Türk eğitim sistemi daha pek çok değişiklikler yaşayacaktır. Halen köylerde çeşitlilik gösteren ilk ve ortaöğretim okulları (yatılı bölge okulları, pansiyonlu ilk ve ortaokulları, taşınmalı ilk ve ortaokullar, gezici okullar, aynı binada birlikte eğitim yapan ilk ve ortaokulları ...) bulunmaktadır. Bu farklı eğitim yapısını ortadan kaldırmak ve eğitimde kaliteyi artırmak için köy okullarını, şartları en uygun olan köylerde birleştirme şeklinde bir yapı olan Kampüs Eğitim Modeli önerilmektedir.

Bu çalışma ile özellikle köyden kente göç nedeniyle köy okullarındaki öğrenci sayılarının azalması, personel yetersizliği, teknolojik imkansızlıklar, bölgenin olumsuz coğrafik koşulları nedeniyle yaşanan ulaşım vb. sorunlar....nedeniyle ortaya çıkan eğitim problemlerine çözüm bulmak için, köy okullarının tek bir çatı altında ve uygun bir merkezde toplanması ile Kampüs Eğitim Modeline ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Kampüs Eğitim Modeli, Köy İlk ve Ortaokullar, Göç

ABSTRACT

In this study, the problem encountered in village schools in Turkey has been identified, the source of problems in the research result is discussed along with proposed solutions.

Our primary and secondary education has a history of nearly a century. However, Turkey's first and middle schools in the modern sense, as been performed many changes until today. Most of these changes were carried out according to the needs of the time, but who none the less made in changing conditions began to lose its effectiveness.

In my opinion Turkish education system will have many more changes in the future. We have still different type primary and secondary schools in the villages (boarding schools, pensions primary and secondary schools, should bear the primary and secondary schools, mobile schools, in the same building training with the first and secondary schools ...). To remove the different education structure and to increase quality in education; it is recommended to get together bad conditional school and good conditional school in Campus Education Model.

With this study, especially due to migration from rural to urban population, which decreased the number of students in village schools, lack of personnel, technological problems, adverse geographical conditions of there region used by the transportation and so on. problems...to find solutions all the problems is Campus Study Model which is the best model for our Turkish primary and secondary education system in villages in Turkey

Keywords: Campus Education Model, Village Elementary and Secondary School, Migration